

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Odjel za povijest umjetnosti
Obala kralja Petra Krešimira IV 2
Zadar

**PROGRAM PREDDIPLOMSKOG I
DIPLOMSKOG STUDIJA POVIJESTI
UMJETNOSTI**

Pročelnik Odjela:
prof. dr. sc. Emil Hilje

ECTS koordinator:
Sofija Sorić, d. p. u.

Zadar 2010.

1. UVOD

1.1.

Studij povijesti umjetnosti u Zadru kontinuirano se provodi od osnutka Filozofskog fakulteta 1954. godine. Donedavno je (do osnutka studija na Sveučilištu u Rijeci i Sveučilištu u Splitu), uz onaj na Filozofskom fakultetu u Zagrebu bio jedini studij povijesti umjetnosti na tlu Hrvatske. Kroz čitavo vrijeme postojanja, najprije u sklopu Filozofskog fakulteta, a zatim Sveučilišta u Zadru, stekao je ugled studija na kojem se naučavaju, istražuju i školuju vrsni povjesničari umjetnosti koji su u posljednjih nekoliko desetljeća znanstvenim doprinosima, poglavito baveći se temama koje su pokrivala razdoblja od ranokršćanske do umjetnosti XX. stoljeća značajno unaprijedili povijest umjetnosti Hrvatske. Mnogi su od njih djelovanjem u sklopu Sveučilišta, Zavoda za povijesne znanosti HAZU, Državnog arhiva, Narodnog i Arheološkog muzeja u Zadru, te drugih ustanova u Dalmaciji, na tom području stvorili jezgru struke. Osim toga, ovaj je studij iznjedrio generacije diplomiranih povjesničara umjetnosti koji su djelovali na prosvjećivanju društva kao nastavnici u srednjim školama, kustosi, i novinari.

Valja naglasiti i činjenicu da zbog visoke koncentracije ključnih povjesno-umjetničkih spomenika i artefakata svih stilskih razdoblja u gradu Zadru i njegovoj bližoj okolini student ima mogućnosti izravnog dodira s osnovnim predmetom studija: umjetničkim izrazom. Osim toga, program predviđa nastaviti dosadašnju praksu obvezne terenske nastave koja se izvodi u gradovima i umjetničkim zbirkama Hrvatske i Europe.

Studij povijesti umjetnosti na Sveučilištu u Zadru obrazovati će stručne osobe koje će naći zaposlenje u brojnim javnim i privatnim institucijama koje izriču potrebe za profilom povjesničara umjetnosti i kulture (istraživački instituti, muzeji, galerije, srednjoškolske ustanove, turistička poduzeća). Potražnju tržišta rada za povjesničarima umjetnosti potvrđuje i činjenica nedavnog otvaranja studija povijesti umjetnosti u Rijeci.

1.2.

Preddiplomski i diplomski studij povijesti umjetnosti utemeljen je na dosadašnjim znanstvenim spoznajama s područja nacionalne i europske povijesti umjetnosti, ali će u nastavni proces biti uključene i recentne znanstvene spoznaje, kao i rezultati najnovijih istraživanja s područja srodnih znanosti i umijeća (povijest, arheologija, muzeologija, umjetničko stvaralaštvo, dizajn, i sl.).

Nastavni proces uključivat će i nastavak suradnje s Odsjecima za povijest umjetnosti u Rijeci i Zagrebu, te Ljubljani, Kopru, Padovi, Bologni, ali i relevantnim stručnim institucijama kao što su Institut za povijest umjetnosti, Konzervatorski odjeli Ministarstva kulture Republike Hrvatske u Zadru, Rijeci, Splitu i Dubrovniku, kao i hrvatskim muzejsko-galerijskim ustanovama.

1.3

Program studija odjela za povijest umjetnosti kompatibilan je s onima na Sveučilištima u Zagrebu i Rijeci, te s programima Oddeleka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, "Storia delle arti e conversazione dei beni artistici" Sveučilišta Cà Foscari u Veneciji, "Storia e tutela dei beni artistici" Università degli Studi di Firenze, te studija na Dipartimento di Architettura, Urbanistica e Rilevamento na Università di Padova. Na taj je način ovaj studijski program u potpunosti otvoren horizontalnoj pokretljivosti nastavnika i studenata koji će biti u mogućnosti privremeno boraviti i na ostalim europskim sveučilištima na kojima većina odjela za povijest umjetnosti provodi kompatibilne programe. Istovremeno, otvorenošću sadržaja i predviđenim bodovnim sustavom, program predviđa i fluktuaciju studenata unutar matične ustanove, tj. na drugim sastavnicama Sveučilišta u Zadru.

2. OPĆI DIO

2.1.

Naziv studija: Studij povijesti umjetnosti

2.2.

Nositelj studija: Odjel za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru

2.3.

Studij je organiziran na matrici 3+2, na način da preddiplomski studij traje šest (6), a diplomski četiri (4) semestra. Nudi se mogućnost jednopredmetnog i dvopredmetnog (A1/A2) studija u kombinaciji s bilo kojom dvopredmetnom studijskom grupom Sveučilišta u Zadru. Preddiplomski studij predstavlja zaokruženu cjelinu; završetkom tog studija student raspolaže temeljnim kvanutmom znanja o povijesti umjetnosti. U sklopu diplomskog studija postoje tri smjera: znanstveni, muzejsko-galerijski i konzervatorski, kao nastavak jednopredmetnog studija povijesti umjetnosti, te nastavnički smjer za koji je predviđeno da bude dvopredmetan. Nakon završetka diplomskog studija student postaje specijalistički stručnjak na polju smjera za kojeg se opredijelio.

2.4.

Uvjet za upis na preddiplomski studij jest uspjeh na državnoj maturi i/ili razredbenom postupku koji uključuje pismenu provjeru znanja i sposobnosti, te razgovor na kojem se ocjenjuju motivacija i spremnost kandidata za studij.

Za izravan upis na diplomski studij povijesti umjetnosti (znanstveni smjer, muzejsko-galerijski i konzervatorski smjer) student jednopredmetnog preddiplomskog studija mora steći najmanje 120 ECTS bodova iz predmeta temeljnog programa povijesti umjetnosti. Za izravan upis na diplomski studij povijesti umjetnosti (nastavnički smjer) student dvopredmetnog preddiplomskog studija mora steći najmanje 70 ECTS bodova iz predmeta temeljnog programa povijesti umjetnosti. Studenti koji ne ostvaruju pravo izravnog upisa na diplomski studij prolaze kroz razredbeni postupak u okviru kojeg moraju ostvariti najmanje onoliko bodova koliko im je nedostajalo za izravan upis. Prije pristupanja obrani diplomskog rada student mora steći 300 ECTS bodova.

Nakon odslušanih šest semestara preddiplomskog studija studenti imaju pravo na godinu dana apsolvetskog staža (pripreme za diplomski studij ili dovršavanje obveza iz preddiplomskog). Nakon odslušana četiri semestra diplomskog studija studenti imaju pravo na godinu dana apsolvetskog staža (dovršavanje obveza iz diplomskog studija).

2.5.

Program preddiplomskog studija povijesti umjetnosti detaljno je razrađen prema kolegijima i pripadajućim im ECTS bodovima u nastavku ovog dokumenta. Preddiplomski studij povijesti umjetnosti omogućava naslov prvostupnika povijesti umjetnosti koji je osposobljen za poslove manje razine zahtjevnosti u muzejima, galerijama, službama zaštite spomenika, rad u turističkim djelatnostima, djelatnostima u upravnim poslovima vezanima uz umjetničku baštinu (npr. referenti za kulturu u republičkim, županijskim i gradskim upravama), trgovinom umjetničkim predmetima, novinarstvom, i sl.

2.6.

Program diplomskog studija povijesti umjetnosti detaljno je razrađen prema kolegijima i pripadajućim im ECTS bodovima u nastavku ovog dokumenta. Diplomski studij povijesti umjetnosti omogućava naslov magistra (mag.) povijesti umjetnosti. Diplomski se studij odvija kroz tri smjera: znanstveni, muzejsko-galerijski i konzervatorski te nastavnički. Shodno smjeru, magistar povijesti umjetnosti je osposobljen raditi u znanstveno-istraživačkim ustanovama, muzejima i galerijama, ili u odgojno-obrazovnim institucijama.

2.7.

Završetkom preddiplomskog studija student stječe akademski naziv prvostupnika povijesti umjetnosti, a završetkom diplomskog studija student stječe ovisno o usmjerenju naziv magistra (mag.) povijesti umjetnosti ili profesora povijesti umjetnosti.

3. OPIS PROGRAMA

3.1. Popis obveznih i izbornih predmeta i modula s brojem aktivne nastave koji je potreban za njihovu izvedbu te brojem ECTS bodova:

PREDDIPLOMSKI STUDIJ

POVIJEST UMJETNOSTI KAO JEDNOPREDMETNI STUDIJ

I semestar	P	S	V	T¹	M	U	ECTS
Osnove likovnih umjetnosti	35	15	-	10	-	60	7
Umjetnost drevnih civilizacija	35	15	-	10	-	60	7
Osnove arhitekture	35	15	-	10	-	60	7
Antička ikonografija	15	10	-	5	-	30	4
Strani jezik I	15	15	-	-	-	30	2
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti ²	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	150	80	-	40	-	270	30
II semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Osnove povijesti umjetnosti	35	15	-	10	-	60	7
Umjetnost Grčke i Rima	35	15	-	10	-	60	7
Umjetnost ranog kršćanstva i Bizanta	35	15	-	10	-	60	7
Kršćanska ikonografija	15	10	-	5	-	30	4
Strani jezik II	15	15	-	-	-	30	2
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	150	80	-	40	-	270	30
III semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Umjetnost ranog srednjeg vijeka na zapadu Europe	35	15	-	10	-	60	7
Hrvatska umjetnost ranog srednjeg vijeka	35	15	-	10	-	60	6
Umjetnost romanike	35	15	-	10	-	60	7
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10	-	5	-	30	3
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10	-	5	-	30	3
Izborni kolegij srodnog područja ³	15	15	-	-	-	30	2
Izborni kolegij po slobodnom izboru	15	15	-	-	-	30	2
Ukupno	165	95	-	40	-	300	30

Organizacija studija

IV semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Umjetnost gotike	35	15	-	10	-	60	7
Hrvatska umjetnost romanike i gotike	35	15	-	10	-	60	6
Umjetnost renesanse I.	35	15	-	10	-	60	7
Umjetnost baroka I.	35	15	-	10	-	60	7
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	155	70	-	45	-	270	30
V semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Umjetnost renesanse II.	35	15	-	10	-	60	7
Umjetnost baroka II.	35	15	-	10	-	60	7
Hrvatska umjetnost renesanse i baroka	35	15	-	10	-	60	6
Umjetnost 19. stoljeća I.	35	15	-	10	-	60	7
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	155	70	-	45	-	270	30
VI semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Umjetnost 19. stoljeća II.	35	15	-	10	-	60	7
Umjetnost 20. i 21. stoljeća	70	30	-	20	-	120	14
Hrvatska umjetnost 19., 20. i 21. stoljeća	35	15	-	10	-	60	6
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	155	70	-	45	-	270	30
UKUPNO I-VI semestar	930	465	-	255	-	1750	180

¹ Terenska nastava se ne odvija na bazi tjednog opterećenja, nego prema posebnom planu izvođenja terenske nastave.

² Izborni kolegiji nisu trajno definirani, već se mijenjaju svaki semestar, s novom ponudom tema.

³ Kao srodna područja za studente povijesti umjetnosti računaju se: povijest, književnost, arheologija, filozofija, sociologija i klasična filologija.

POVIJEST UMJETNOSTI KAO DVOPREDMETNI STUDIJ (A1/A2)

I semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Osnove likovnih umjetnosti	15	10	-	5	-	30	4
Umjetnost drevnih civilizacija	15	10	-	5	-	30	4
Osnove arhitekture	15	10	-	5	-	30	4
Osnove ikonografije	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	60	40	-	20	-	120	15
II semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Osnove povijesti umjetnosti	15	10	-	5	-	30	4
Umjetnost Grčke i Rima	15	10	-	5	-	30	4
Umjetnost ranog kršćanstva i Bizanta	15	10	-	5	-	30	4
Izborni kolegij Odjela za povijest umjetnosti	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	60	40	-	20	-	120	15
III semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Umjetnost ranog srednjeg vijeka na zapadu Europe	15	10	-	5	-	30	4
Hrvatska umjetnost ranog srednjeg vijeka	15	10	-	5	-	30	3
Umjetnost romanike	15	10	-	5	-	30	4
Izborni kolegij srodnog područja	15	15	-	-	-	30	2
Izborni kolegij po slobodnom izboru	15	15	-	-	-	30	2
Ukupno	75	60	-	15	-	150	15
IV semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Umjetnost gotike	15	10	-	5	-	30	4
Hrvatska umjetnost romanike i gotike	15	10	-	5	-	30	3
Umjetnost renesanse I.	15	10	-	5	-	30	4
Umjetnost baroka I.	15	10	-	5	-	30	4
Ukupno	60	40	-	20	-	120	15

Organizacija studija

V semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Umjetnost renesanse II.	15	10	-	5	-	30	4
Umjetnost baroka II.	15	10	-	5	-	30	4
Hrvatska umjetnost renesanse i baroka	15	10	-	5	-	30	3
Umjetnost 19. stoljeća I.	15	10	-	5	-	30	4
Ukupno	60	40	-	20	-	120	15
VI semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Umjetnost 19. stoljeća II.	15	10	-	5	-	30	4
Umjetnost 20. i 21. stoljeća	30	20	-	10	-	60	8
Hrvatska umjetnost 19., 20. i 21. stoljeća	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	60	40	-	20	-	120	15
UKUPNO I-VI semestar	375	260	-	115	-	750	90

DIPLOMSKI STUDIJ

ZNANSTVENI SMJER POVIJESTI UMJETNOSTI

I semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Muzeologija	35	15	-	10	-	60	7
Zaštita spomenika kulture	35	15	-	10	-	60	7
Metodologija znanstvenog istraživanja	35	15	-	10	-	60	7
Terenska istraživanja	-	-	-	-	45	45	3
Izborni kolegij Odjela - modul A/B ⁴	15	10	-	5	-	30	3
Izborni kolegij Odjela - modul A/B	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	135	65	-	40	45	285	30
II semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Hrvatski muzeji i zbirke	35	15	-	10	-	60	7
Zaštita spomenika kulture u Hrvatskoj	35	15	-	10	-	60	7
Pomoćne povijesne znanosti	35	15	-	10	-	60	7
Arhivska istraživanja	-	-	-	-	45	45	3
Izborni kolegij Odjela - modul A/B	15	10	-	5	-	30	3
Izborni kolegij Odjela - modul A/B	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	135	65	-	40	45	285	30
III semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Teorija umjetnosti	35	15	-	10	-	60	7
Umjetnost novih medija	35	15	-	10	-	60	7
Terenska/Arhivska istraživanja ⁵	-	-	-	-	90	90	10
Izborni kolegij Odjela - modul A/B	15	10	-	5	-	30	3
Izborni kolegij Odjela - modul A/B	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	100	50	-	30	90	270	30
IV semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Izrada završnog rada	-	-	-	-	300	300	30
Ukupno	-	-	-	-	300	300	30
UKUPNO I-IV semestar	380	180	-	110	480	1150	120

⁴ Modul A= Izborni kolegiji vezani uz umjetnost srednjeg vijeka /

Modul B = Izborni kolegiji vezani uz umjetnost novoga vijeka.

⁵ Student odabire jedan od dva oblika samostalnog praktičnog rada

**MUZEJSKO-GALERIJSKI I KONZERVATORSKI SMJER
POVIJESTI UMJETNOSTI**

I semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Muzeologija	35	15	-	10	-	60	7
Zaštita spomenika kulture	35	15	-	10	-	60	7
Metode obrade povijesnoumjetničke građe	35	15	-	10	-	60	7
Muzejsko-galerijska praksa	-	-	-	-	45	45	3
Konzervatorska praksa	-	-	-	-	45	45	3
Izborni kolegij Odjela - modul A/B	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	120	55	-	35	90	300	30
II semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Hrvatski muzeji i zbirke	35	15	-	10	-	60	7
Zaštita spomenika kulture u Hrvatskoj	35	15	-	10	-	60	7
Muzejsko-galerijska praksa	-	-	-	-	60	60	5
Konzervatorska praksa	-	-	-	-	60	60	5
Izborni kolegij Odjela - modul A/B	15	10	-	5	-	30	3
Izborni kolegij Odjela - modul A/B	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	100	50	-	30	120	300	30
III semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Teorija umjetnosti	35	15	-	10	-	60	7
Umjetnost novih medija	35	15	-	10	-	60	7
Muzejsko-galerijska praksa	-	-	-	-	60	60	5
Konzervatorska praksa	-	-	-	-	60	60	5
Izborni kolegij Odjela - modul A/B	15	10	-	5	-	30	3
Izborni kolegij Odjela - modul A/B	15	10	-	5	-	30	3
Ukupno	100	50	-	30	120	300	30
IV semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Izrada završnog rada	-	-	-	-	300	300	30
Ukupno	-	-	-	-	300	300	30
UKUPNO I-IV semestar	320	155	-	95	630	1200	120

NASTAVNIČKI SMJER POVIJESTI UMJETNOSTI⁶

I semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Muzeologija	15	15	-	-	-	30	4
Zaštita spomenika kulture	15	15	-	-	-	30	4
Kolegij po slobodnom izboru	15	15	-	-	-	30	2
Ukupno PUM	45	45	-	-	-	90	10
Kolegiji druge studijske grupe						90	10
Kolegiji pedagoške grupe predmeta						90	10
Ukupno						270	30
II semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Hrvatski muzeji i zbirke	15	15	-	-	-	30	4
Zaštita spomenika kulture u Hrvatskoj	15	15	-	-	-	30	4
Kolegij po slobodnom izboru	15	15	-	-	-	30	2
Ukupno PUM	45	45	-	-	-	90	10
Kolegiji druge studijske grupe						90	10
Kolegiji pedagoške grupe predmeta						90	10
Ukupno						270	30
III semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Teorija umjetnosti	15	15	-	-	-	30	4
Umjetnost novih medija	15	15	-	-	-	30	4
Kolegij po slobodnom izboru	15	15	-	-	-	30	2
Muzejsko-galerijska praksa	-	-	-	-	90	90	10
Ukupno PUM	45	45	-	-	-	180	20
Kolegiji druge studijske grupe						90	10
Ukupno						270	30
IV semestar	P	S	V	T	M	U	ECTS
Izrada završnog rada	-	-	-	-	300	300	30
Ukupno	-	-	-	-	300	300	30
UKUPNO I-IV semestar						1110	120

⁶ Diplomski studij nastavnčkog smjera sastoji se od tri modula: Modul kolegija povijesti umjetnosti (10 ECTS bodova i 90 sati po semestru); Modul kolegija drugog predmeta (plan i program na drugom odjelu - 10 ECTS bodova i 90 sati po semestru); Modul kolegija za stjecanje nastavnčkih kompetencija (izvodi se u suradnji s Odjelom za pedagogiju Sveučilišta u Zadru - 10 ECTS bodova i 90 sati u prva dva semestra). U trećem semestru izvodi se Muzejsko-galerijska praksa.

3.2. Opis svakog pojedinog predmeta (temeljni kolegiji u jednopredmetnoj i dvopredmetnoj varijanti)

TEMELJNI KOLEGIJI - PREDDIPLOMSKI STUDIJ

1. Osnove likovnih umjetnosti (**jpd i dpd**)
2. Umjetnost drevnih civilizacija (**jpd i dpd**)
3. Osnove arhitekture (**jpd i dpd**)
4. Antička ikonografija (**jpd**)
5. Osnove ikonografije (**dpd**)
6. Osnove povijesti umjetnosti (**jpd i dpd**)
7. Umjetnost Grčke i Rima (**jpd i dpd**)
8. Umjetnost ranog kršćanstva i Bizanta (**jpd i dpd**)
9. Kršćanska ikonografija (**jpd**)
10. Umjetnost ranog srednjeg vijeka na zapadu Europe (**jpd i dpd**)
11. Hrvatska umjetnost ranog srednjeg vijeka (**jpd i dpd**)
12. Umjetnost romanike (**jpd i dpd**)
13. Umjetnost gotike (**jpd i dpd**)
14. Hrvatska umjetnost romanike i gotike (**jpd i dpd**)
15. Umjetnost renesanse I. (**jpd i dpd**)
16. Umjetnost baroka I. (**jpd i dpd**)
17. Umjetnost renesanse II. (**jpd i dpd**)
18. Umjetnost baroka II. (**jpd i dpd**)
19. Hrvatska umjetnost renesanse i baroka (**jpd i dpd**)
20. Umjetnost 19. stoljeća I. (**jpd i dpd**)
21. Umjetnost 19. stoljeća II. (**jpd i dpd**)
22. Umjetnost 20 i 21. stoljeća (**jpd i dpd**)
23. Hrvatska umjetnost 19., 20. i 21. stoljeća (**jpd i dpd**)

TEMELJNI KOLEGIJI - DIPLOMSKI STUDIJ⁷

1. Muzeologija (**jpd i dpd**)
2. Zaštita spomenika kulture (**jpd i dpd**)
3. Metodologija znanstvenog istraživanja (**jpd**)
4. Metode obrade povijesnoumjetničke građe (**jpd**)
5. Hrvatski muzeji i zbirke (**jpd i dpd**)
6. Zaštita spomenika kulture u Hrvatskoj (**jpd i dpd**)
7. Pomoćne povijesne znanosti (**jpd**)
8. Teorija umjetnosti (**jpd i dpd**)
9. Umjetnost novih medija (**jpd i dpd**)

⁷Predmeti *Terenska istraživanja*, *Arhivska istraživanja*, *Muzejsko-galerijska praksa* i *Konzervatorska praksa* organiziraju se pod njima nadređenim kolegijima (*Muzeologija*, *Zaštita spomenika kulture*)

TEMELJNI KOLEGIJI PREDDIPLOMSKOG STUDIJA

1.a OSNOVE LIKOVNIH UMJETNOSTI

(jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc Marijana Kovačević, docentica

SEMESTAR: I. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. LIKOVNE TEHNOLOGIJE:

CRTAČKE TEHNIKE: Papir i ostale podloge za crtanje. Srebrnka, olovka, ugljen, kreda, pero, metalno pero, kist, trska.

GRAFIČKE TEHNIKE: Vrste grafičkih papira. Tehnike dubokog tiska (bakrorez, bakropis, mezzotinta, akvatinta, nadorez). Tehnike visokog tiska (drvorez, linorez) Tehnike plošnog tiska (litografija), serigrafija.

SLIKARSKE TEHNIKE: Vrste slikarskih podloga. Suhe i mokre tehnike slikarstva: pastel, akvarel, gvaš, tempera, ulje, akrilik, kolaž, freska i druge tehnike zidnog slikarstva, enkaustika. Struktura namaza (faktura): lazura, impasto itd. Posebne slikarske tehnike: mozaik, vitrail, tapiserija.

KIPARSKE TEHNIKE: Tehnike oduzimanja: Drvo, bjelokost, kamen. Tehnike dodavanja: Glina, vosak, terakota, porculan, staklo, sintetički materijali, odljevi u bronci, aluminiju i plemenitim metalima. Kombinirane tehnike: Hrizelefantin i dr.

II. VIZUALNA PERCEPCIJA, PROMIŠLJANJE I LIKOVNI JEZIK

A. SLIKARSTVO

Vizualno iskustvo. Problemi procesa vizualizacije u dvodimenzionalnoj formi.

ELEMENTI FORME:

Linija: struktura linije, analiza toka, vrsta linije: izražajna, opisna, obrisna (konturna), stilizirajuća.

Boja: boje spektra, temeljne boje, komplementarne boje. Osnovni kontrasti boja: Kontrast boje prema boji, kontrast svijetlo-tamno, kontrast toplo - hladno, komplementarni kontrast, simultani kontrast, kontrast kvaliteta, kontrast kvantiteta. Oblikovanje bojom: plošno obojenje, lokalna boja, svjetlo-sjena, ton, valer.

STRUKTURA: Disperzija i koncentracija likovnih elemenata, kontrast, simetrija, ritam, proporcija

PROSTOR SLIKE: Konglomerat, semantička perspektiva - perspektiva značenja, vertikalna perspektiva, obrnuta perspektiva, linearna ili geometrijska perspektiva, atmosferska perspektiva, koloristička perspektiva.

VIZUALNI RED I JEDINSTVO IZRAZA (Kompozicija):

Kompozicija u odnosu na dispoziciju i odnose likovnih elemenata: horizontalna, vertikalna, dijagonalna, piramidalna, kružna, vrtložna (centrifugalna i centripetalna)

Kompozicija u odnosu na prostor slike: kompozicija po zakonu kadra, plošna (dekorativna), prostorna (linearna, atmosferska i koloristička perspektiva).

SLIKARSKI MOTIVI: portret, autoportret, karikatura, ljudska figura, akt, genre, životinja, pejzaž, veduta, interijer, mrtva priroda.

VRSTE I PRIMJENE SLIKARSTVA

B. KIPARSTVO:

Problemi vizualnog procesa u trodimenzionalnoj formi

ELEMENTI FORME: Volumen i prostor, ploha, linija, boja, površina.

Struktura kiparskog djela. Kiparski motivi. Vrste i primjene kiparskih djela

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Radovan Ivančević, Likovni govor, uvod u svijet likovnih umjetnosti, Profil, Zagreb 1997.; Frane Paro, Grafika, Zagreb 1991.; Radovan Ivančević, Perspektive, Školska knjiga, Zagreb, 1991.; Jadranka Damjanov, Vizualni jezik i likovna umjetnost, Školska knjiga, Zagreb 1991.; Marcel Bačić, Jasenka Mirenić-Bačić, Uvod u likovno mišljenje, Školska knjiga, Zagreb 1996.; Johannes Itten, Umjetnost boje, Beograd 1973.

Dopunska literatura:

Enciklopedija likovnih umjetnosti I.-IV. Zagreb, 1965.; M. Peić, Pristup likovnom djelu, Zagreb 1971.; Bates Lowry, The visual experience, Harry Abrams, New York 1967.; D. Hozo, Umjetnost multioriginala, Mostar 1988.; Rudolf Arnheim, Art and Visual Perception, University of California Press, Los Angeles, 1997.

1.b OSNOVE LIKOVNIH UMJETNOSTI (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc Marijana Kovačević, docentica

SEMESTAR: I. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. LIKOVNE TEHNOLOGIJE:

CRTAČKE TEHNIKE: Papir i ostale podloge za crtanje. Srebrnka, olovka, ugljen, kreda, pero, metalno pero, kist, trska.

GRAFIČKE TEHNIKE: Vrste grafičkih papira. Tehnike dubokog tiska (bakrorez, bakropis, mezzotinta, akvatinta, nadorez). Tehnike visokog tiska (drvorez, linorez) Tehnike plošnog tiska (litografija), serigrafija.

SLIKARSKE TEHNIKE: Vrste slikarskih podloga. Suhe i mokre tehnike slikarstva: pastel, akvarel, gvaš, tempera, ulje, akrilik, kolaž, freska i druge tehnike zidnog slikarstva, enkaustika. S truktura namaza (faktura): lazura, impasto itd. Posebne slikarske tehnike: mozaik, vitrail, tapiserija.

KIPARSKE TEHNIKE: Tehnike oduzimanja: Drvo, bjelokost, kamen. Tehnike dodavanja: Glina, vosak, terakota, porculan, staklo, sintetički materijali, odljevi u bronci, aluminiju i plemenitim metalima. Kombinirane tehnike: Hrizele fantin i dr.

II. VIZUALNA PERCEPCIJA, PROMIŠLJANJE I LIKOVNI JEZIK

A. SLIKARSTVO

Vizualno iskustvo. Problemi procesa vizualizacije u dvodimenzionalnoj formi.

ELEMENTI FORME:

Linija: struktura linije, analiza toka, vrsta linije: izražajna, opisna, obrisna (konturna), stilizirajuća.

Boja: boje spektra, temeljne boje, komplementarne boje. Osnovni kontrasti boja: Kontrast boje prema boji, kontrast svijetlo-tamno, kontrast toplo - hladno, komplementarni kontrast, simultani kontrast, kontrast kvaliteta, kontrast kvantiteta. Oblikovanje bojom: plošno obojenje, lokalna boja, svjetlo-sjena, ton, valer.

STRUKTURA: Disperzija i koncentracija likovnih elemenata, kontrast, simetrija, ritam, proporcija

PROSTOR SLIKE: Konglomerat, semantička perspektiva - perspektiva značenja, vertikalna perspektiva, obrnuta perspektiva, linearna ili geometrijska perspektiva, atmosferska perspektiva, koloristička perspektiva.

VIZUALNI RED I JEDINSTVO IZRAZA (Kompozicija):

Kompozicija u odnosu na dispoziciju i odnose likovnih elemenata: horizontalna, vertikalna, dijagonalna, piramidalna, kružna, vrtložna (centrifugalna i centripetalna)

Kompozicija u odnosu na prostor slike: kompozicija po zakonu kadra, plošna (dekorativna), prostorna (linearna, atmosferska i koloristička perspektiva).

SLIKARSKI MOTIVI: portret, autoportret, karikatura, ljudska figura, akt, genre, životinja, pejzaž, veduta, interijer, mrtva priroda.

VRSTE I PRIMJENE SLIKARSTVA

B. KIPARSTVO:

Problemi vizualnog procesa u trodimenzionalnoj formi

ELEMENTI FORME: Volumen i prostor, ploha, linija, boja, površina.

Struktura kiparskog djela. Kiparski motivi. Vrste i primjene kiparskih djela

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Radovan Ivančević, Likovni govor, uvod u svijet likovnih umjetnosti, Profil, Zagreb 1997.; Frane Paro, Grafika, Zagreb 1991.; Radovan Ivančević, Perspektive, Školska knjiga, Zagreb, 1991.; Jadranka Damjanov, Vizualni jezik i likovna umjetnost, Školska knjiga, Zagreb 1991.; Johannes Itten, Umjetnost boje, Beograd 1973.

Dopunska literatura:

Enciklopedija likovnih umjetnosti I-IV. Zagreb, 1965.; Marcel Bačić, Jasenka Mirenić-Bačić, Uvod u likovno mišljenje, Školska knjiga, Zagreb 1996.; M. Peić, Pristup likovnom djelu, Zagreb 1971.; Bates Lowry, The visual experience, Harry Abrams, New York 1967.; D. Hozo, Umjetnost multioriginala, Mostar 1988.; Rudolf Arnheim, Art and Visual Perception, University of California Press, Los Angeles, 1997.

2.a UMJETNOST DREVNIH CIVILIZACIJA

(jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marija Kolega, docentica

SEMESTAR: I. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij se sastoji od uvodnog dijela, poglavlja posvećenog umjetnosti drevnih civilizacija Bliskog Istoka i poglavlja o umjetnosti egejskih civilizacija brončanog doba (dalje ECBD).

U uvodnom se dijelu obrađuju sljedeće teme: definicija znanosti o umjetnosti i njezin odnos prema drugim povijesnim znanostima, periodizacija povijesti i umjetnosti, definicija pojmova «kultura», «civilizacija», «stil», «stilska epoha», itd.

U sklopu poglavlja o velikim civilizacijama Bliskoga Istoka najprije se obrađuju prirodni i zemljopisni faktori te definira u kojoj su mjeri doprinjeli razvoju civilizacija staroga Egipta i Mezopotamije. Zatim se kronološki obrađuje umjetnost faraonskog Egipta kroz sljedeće tematske cjeline: kronološki prikaz egipatske povijesti i umjetnosti, graditeljstvo i urbanizam (piramide, mastabe, kraljevske grobnice u stijeni, arhitektonski stilovi, hramovi i stambena arhitektura), skulptura (monumentalna skulptura, reljefna skulptura, težnje k portretistici), slikarstvo i umjetnički obrt. Graditeljstvo, umjetnost i umjetnički stilovi Mezopotamije obrađuju se kroz četiri poznate epohe: sumersko-akadsku, babilonsku, asirsku i perzijsku (ahemenidsku). Posebna se pažnja posvećuje razvoju gradova, zigurata, urbanizmu Babilona te izgledu asirskih i perzijskih kraljevskih palača (posebice zadnjih zbog snažnih veza s grčkom civilizacijom) kao najzanimljivijim fenomenima civilizacija Mezopotamije.

Poglavlje o umjetnosti ECBD započinje uvodnim dijelom, u kojem se obrađuju sljedeće tematske cjeline: prirodni i zemljopisni položaj Grčke i šireg prostora Egeje, klimatski uvjeti i prirodni resursi, kratki historijat otkrića ECBD, terminologija, tripartitna kronologija, itd. Zatim se kronološki obrađuju najvažniji umjetnički spomenici ECBD: minojski gradovi i gradovi-palače, mikenske kraljevske citadele, fortifikacijska arhitektura i druge strukture; tipovi grobnica (kraljevski grobni krugovi, grobnice s odajom, tolosi), zidno slikarstvo, sitna i monumentalna figuralna plastika, umjetnički obrt (keramičko i nekeramičko posuđe, stilovi). Pažnja se poklanja i interdisciplinarnim temama: pojavi pisma (linear A i B), pogrebnim običajima, religijskim sustavima, historicitetu trojanskog rata i mita o Atlantidi.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: pismeni ispit, usmeni ispit, seminarski rad, sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

H. W. Janson - A. F. Janson, Povijest umjetnosti, Varaždin 2003; A. Siliotti, Egipat, hramovi, ljudi i bogovi, Zagreb 1999.; W. Westendorf, Drevni Egipat, Rijeka 1969.; C. J. Du Ruy, Narodi drevnog Istoka, Rijeka 1970.; Dž. Čedvik, Mikenski svet, Beograd 1980.; G. Hafner, Kreta i Helada, Rijeka 1969.; F. Durando, Drevna Grčka, zora zapada, Zagreb 1999

Dopunska:

R. Higgins, Minoan and Mycenaean Art, London 1981. (ili neko drugo izdanje); O. Dickinson, Aegean Bronze Age, Cambridge 1995.

2.b UMJETNOST DREVNIH CIVILIZACIJA

(dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marija Kolega, docentica

SEMESTAR: I. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obavezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij se sastoji od uvodnog dijela, poglavlja posvećenog umjetnosti drevnih civilizacija Bliskog Istoka i poglavlja o umjetnosti egejskih civilizacija bronzanog doba (dalje ECBD).

U sklopu poglavlja o velikim civilizacijama Bliskoga Istoka obrađuju se civilizacije staroga Egipta i Mezopotamije. Zatim se obrađuje umjetnost faraonskog Egipta kroz sljedeće tematske cjeline: kronološki prikaz egipatske povijesti i umjetnosti, graditeljstvo i urbanizam (piramide, mastabe, kraljevske grobnice u stijeni, arhitektonski stilovi, hramovi i stambena arhitektura), skulptura (monumentalna skulptura, reljefna skulptura, težnje k portretistici), slikarstvo i umjetnički obrt. Graditeljstvo, umjetnost i umjetnički stilovi Mezopotamije obrađuju se kroz četiri poznate povijesne epohe: sumersko-akadsku, babilonsku, asirsku i perzijsku (ahemenidsku).

Poglavlje o umjetnosti ECBD započinje historijatom otkrića, terminologijom, tripartitnom kronologijom. Zatim se kronološki obrađuju najvažniji umjetnički spomenici ECBD: minojski gradovi i gradovi-palače, mikenske kraljevske citadele, fortifikacijska arhitektura i druge strukture; tipovi grobnica (kraljevski grobni krugovi, grobnice s odajom, tolosi), zidno slikarstvo, monumentalna i sitna figuralna plastika, umjetnički obrt (keramičko posuđe, keramički stilovi). Pažnja se poklanja i temama interdisciplinarnog karaktera: pojavi pisma (linear A i B), pogrebnim običajima, nastanku i razvoju religijskih sustava, historicitetu trojanskog rata.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: pismeni ispit, usmeni ispit, seminarski rad, sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

H. W. Janson - A. F. Janson, Povijest umjetnosti, Varaždin 2003; A. Siliotti, Egipat, hramovi, ljudi i bogovi, Zagreb 1999.; W. Westendorf, Drevni Egipat, Rijeka 1969.; C. J. Du Ruy, Narodi drevnog Istoka, Rijeka 1970.; Dž. Čedvik, Mikenski svet, Beograd 1980.; G. Hafner, Kreta i Helada, Rijeka 1969.; F. Durando, Drevna Grčka, zora zapada, Zagreb 1999

Dopunska:

R. Higgins, Minoan and Mycenaean Art, London 1981. (ili neko drugo izdanje); O. Dickinson, Aegean Bronze Age, Cambridge 1995.

3.a OSNOVE ARHITEKTURE (jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Pavuša Vežić, redoviti profesor

SEMESTAR: I. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Osnove arhitekture kao kolegij u nastavi povijesti umjetnosti bavi se temeljnim oblicima, građom i namjenom građevina iz prošlosti. Povijesnu arhitekturu tumači, u cjelini i u njezinim zasebnim pojavnim oblicima, kao likovnu umjetnost, odnosno umjetnost građenja prostora. Objašnjava građevine na razini arhitektonskih komponenata: forme, konstrukcije i funkcije. Analiza zgrade kao metoda proučavanja njezine arhitekture nije ograničena samo na oblik već je proširena na građu i namjenu kao bitne sastojke umjetnosti građenja prostora. Metodske jedinice: prostor, grad, trg, ulica, kuća, vijećnica, hram i sl., te red (dorski, jonski, korintski), ili stil (bizantski, romanički ili gotički npr.), ili, pak, tip (longitudinalni i centralni), te oblik (bazilika, rotonda, trikonhos ili quinquax na pr.) - analiziraju se u slijedu povijesti i civilizacija. Široki okvir tome čini mediteranski kulturni krug u starome vijeku te evropske zemlje u srednjemu i novom vijeku. Težište građe odnosi se na razdoblje od uspostave Rimskoga carstva do propasti Mletačke republike; dakle, na mijene i međusobne veze, utjecaje epoha i stilova s kojima je nastala i glavina povijesno ga nasljeđa u hrvatskoj baštini. Teme su metodski razvrstane u četiri grupe razmatranja:

- 1) elementi arhitekture - dekorativni, konstruktivni i funkcionalni dijelovi povijesne građevine
- 2) arhitektonska struktura - cjelina jedne povijesne građevine
- 3) arhitektonski kompleks - sklop povijesnih građevina koje čine zasebnu cjelinu
- 4) arhitektonska aglomeracija - povijesno naselje > ruralne i urbane cjeline > selo i grad

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Seminarski rad, sudjelovanje u nastavi, pismeni i usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

W. Müller - G. Vogel, *Atlas arhitekture I*, Zagreb 1999., 11-272.; W. Müller – G. Vogel, *Atlas arhitekture II*, Zagreb 2000., 297-564.; M. Vitruvius Pollio, *Deset knjiga o arhitekturi*, Zagreb 1999., 11-220.; J. Summerson, *Klasični jezik arhitekture*, Zagreb 1998., 139.; B. Zevi, *Znati gledati arhitekturu*, Zagreb 2000., 7-141.

Dopunska:

G. C. Argan, *Arhitektura i kultura*, Split 1989.; G. Bachelard, *Poetika prostora*, Zagreb 2000.; A. Erlande-Brandenburg: *Katedrala*, Zagreb 1997.; J. Damjanov, *Vizualni jezik i likovna umjetnost*, Zagreb 1991.; K. Otto-Dorn, *Islamska umjetnost*, Novi Sad 1971.; H. Focillon, *Život oblika*, Zagreb 1995.; D. Grlić, *Estetika IV*, Zagreb 1979.; H. V. Janson, *Povijest umjetnosti*, Zagreb; B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća I, II i III*, Zagreb.; L. Munford, *Grad u historiji*, Zagreb 1988.; P. Murray, *The Architecture of the Italian Renaissance*, Thames and Hudson 1988.; B. N. Nestorović, *Arhitektura starog veka*, Beograd 1962.; N. Pavsner, *An Outline of European Architecture*, Penguin Books 1990.; H. Redžić, *Historija arhitekture – stari vijek*, Sarajevo 1969.; V. Zamarovsky, *Grčko čudo*, Zagreb 1974.

3.b OSNOVE ARHITEKTURE (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Pavuša Vežić, redoviti profesor

SEMESTAR: I. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Osnove arhitekture kao kolegij u nastavi povijesti umjetnosti bavi se temeljnim oblicima, građom i namjenom građevina iz prošlosti. Povijesnu arhitekturu tumači, u cjelini i u njezinim zasebnim pojavnim oblicima, kao likovnu umjetnost, odnosno umjetnost građenja prostora. Objašnjava građevine na razini arhitektonskih komponenata: forme, konstrukcije i funkcije. Analiza zgrade kao metoda proučavanja njezine arhitekture nije ograničena samo na oblik već je proširena na građu i namjenu kao bitne sastojke umjetnosti građenja prostora. Metodske jedinice: prostor, grad, trg, ulica, kuća, vijećnica, hram i sl., te red (dorski, jonski, korintski), ili stil (bizantski, romanički ili gotički npr.), ili, pak, tip (longitudinalni i centralni), te oblik (bazilika, rotonda, trikonhos ili quinquax na pr.) - analiziraju se u slijedu povijesti i civilizacija. Široki okvir tome čini mediteranski kulturni krug u starome vijeku te evropske zemlje u srednjemu i novom vijeku. Težište građe odnosi se na razdoblje od uspostave Rimskoga carstva do propasti Mletačke republike; dakle, na mijene i međusobne veze, utjecaje epoha i stilova s kojima je nastala i glavina povijesnoga nasljeđa u hrvatskoj baštini. Teme su metodski razvrstane u četiri grupe razmatranja:

- 1) elementi arhitekture - dekorativni, konstruktivni i funkcionalni dijelovi povijesne građevine
- 2) arhitektonska struktura - cjelina jedne povijesne građevine
- 3) arhitektonski kompleks - sklop povijesnih građevina koje čine zasebnu cjelinu
- 4) arhitektonska aglomeracija - povijesno naselje > ruralne i urbane cjeline > selo i grad

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Seminarski rad, sudjelovanje u nastavi, pismeni i usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

W. Müller - G. Vogel, *Atlas arhitekture I*, Zagreb 1999., 11-272.; W. Müller – G. Vogel, *Atlas arhitekture II*, Zagreb 2000., 297-564.; M. Vitruvius Pollio, *Deset knjiga o arhitekturi*, Zagreb 1999., 11-220.;

Dopunska:

J. Summerson, *Klasični jezik arhitekture*, Zagreb 1998., 139.; B. Zevi, *Znati gledati arhitekturu*, Zagreb 2000., 7-141.; G. C. Argan, *Arhitektura i kultura*, Split 1989.; G. Bachelard, *Poetika prostora*, Zagreb 2000.; A. Erlande-Brandenburg: *Katedrala*, Zagreb 1997.; J. Damjanov, *Vizualni jezik i likovna umjetnost*, Zagreb 1991.; K. Otto-Dorn, *Islamska umjetnost*, Novi Sad 1971.; H. Focillon, *Život oblika*, Zagreb 1995.; D. Grlić, *Estetika IV*, Zagreb 1979.; H. V. Janson, *Povijest umjetnosti*, Zagreb; B. Milić, *Razvoj grada kroz stoljeća I, II i III*, Zagreb.; L. Munford, *Grad u historiji*, Zagreb 1988.; P. Murray, *The Architecture of the Italian Renaissance*, Thames and Hudson 1988.; B. N. Nestorović, *Arhitektura starog veka*, Beograd 1962.; N. Pavsner, *An Outline of European Architecture*, Penguin Books 1990.; H. Redžić, *Historija arhitekture – stari vijek*, Sarajevo 1969.; V. Zamarovsky, *Grčko čudo*, Zagreb 1974.

4. ANTIČKA IKONOGRAFIJA (jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marija Kolega, docentica

SEMESTAR: I. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Definiranje pojma i sadržaja kolegija, usvajanje terminologije vezane uz ikonografiju, te savladavanje metoda ikonografske i ikonološke analize. Upoznavanje sa značenjem i razvojem ikonografskih normi u vizualnim umjetnostima različitih povijesnih i stilskih razdoblja. Upoznavanje s osnovnim pojmovima vezanim uz mitologiju i ikonografiju drevnih civilizacija mediteranskog prostora, te grčke i rimske mitologije. Definiranje utjecaja antičke mitologije na kršćansku ikonografiju.

Upoznavanje s mitologijama drevnih civilizacija Bliskog Istoka. Ikonografija egipatske umjetnosti. Grčka mitologija (literarni izvori, ikonografija grčke umjetnosti). Ikonografija rimske umjetnosti (literarni izvori, razvojne smjernice rimske religije i mitologije, utjecaji grčke i etrurske religije, te orijentalnih kultova na ikonografiju rimske umjetnosti). Antička mitologija kao dio kršćanske umjetnosti.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: aktivno sudjelovanje u nastavi, seminarski rad - ikonografske (ikonološke) analize umjetničkih djela, pismeni i usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Gray, J., *Mitologija Bliskog Istoka*, Ljubljana, 1988.; Ions, Veronica, *Egipatska mitologija*, Ljubljana, 1988.; Perown, S., *Rimska mitologija*, Ljubljana, 1988.; Pinsent, J., *Grčka mitologija*, Ljubljana, 1988.; Hall, J., *Rječnik tema i simbola u umjetnosti*, Zagreb, 1991. *Umjetnost u slici* (Visoke kulture starog vijeka, Kreta i Helada, Atena i Rim), Rijeka, 1970.

Dopunska:

Zamarovsky, V., *Junaci antičkih mitova*, Zagreb, 1973.; Liebeschuetz, J. H., *Continuity and change in Roman Religion*, Oxford, 1979.; MacMullen, R., *Paganism in the Roman Empire*, New Haven, 1981.; Leksikon *Mit i umjetnost*, Beograd, 1984.; Easterling - Muir, *Greek Religion and Society*, Cambridge, 1985.; Schwab, G., *Najljepše priče klasične starine*, I - III, Zagreb, 1985.; *The Encyclopedia of Religion*, 1 - 16, Macmillan and Free Press, 1987.; Graves, R., *Grčki mitovi*, Beograd, 1987.; Boardman, J., *Greek Art*, London, 1987.; Wheeler, M., *Roman Art and Architecture*, London, 1989.; Carpenter, T. H., *Art nad Myth in Ancient Greece*, London, 1996.

Internet stranice:

<http://www.perseus.tufts.edu> (Perseus Project)

<http://www.fordham.edu/halsall/ancient/asbook.html> (Ancient History Sourcebook)

<http://www.wga.hu> (Web Gallery of Art)

5. OSNOVE IKONOGRAFIJE

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marija Kolega, docentica

SEMESTAR: I. (prediplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Definiranje pojma i sadržaja kolegija, usvajanje terminologije vezane uz ikonografiju, te savladavanje metoda ikonografske i ikonološke analize. Upoznavanje sa značenjem i razvojem ikonografskih normi u vizualnim umjetnostima različitih povijesnih i stilskih razdoblja. Osnovni pojmovi vezani uz mitologiju i ikonografiju drevnih civilizacija mediteranskog prostora, te grčke i rimske mitologije. Definiranje utjecaja antičke mitologije na kršćansku ikonografiju. Upoznavanje s mitologijama drevnih civilizacija Bliskog Istoka. Ikonografija egipatske umjetnosti. Grčka mitologija (literarni izvori, razvojne smjernice rimske religije i mitologije, utjecaji grčke i etrurske religije, te orijentalnih kultova na ikonografiju rimske umjetnosti). Antička mitologija kao dio kršćanske umjetnosti. Određivanje vremensko-prostornog okvira formiranja kršćanske ikonografije. Osnovne postavke kršćanske ikonografije – definiranje pojmova ikonografske topografije i topologije u kršćanskoj umjetnosti, definiranje ikonografskih metoda kroz stilska razdoblja povijesti umjetnosti. Porijeklo i stvaranje kršćanske ikonografije – kasnoantička filozofija i kršćanstvo. Naslijeđe klasične (antičke) mitologije u kršćanskoj umjetnosti. Simboli i teme u kršćanskoj ikonografiji - literarni izvori, razvoj kroz stilska razdoblja.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, praćenje nastave, te praćenje i ocjenjivanje studenata: pismeni i usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

R. van Straten, *Uvod u ikonografiju*, Zagreb, 2003.; J. K. Eberlein, Sadržaj i smisao: ikonografsko-ikonološka metoda, u: *Uvod u povijest umjetnosti*, (ur.) Hans Belting i dr., Zagreb, 2007., str. 159-179.; I. Uranić, *Sinovi Sunca. Vjerovanja starih Egipćana*, Zagreb, 1997.; J. Pinsent, *Grčka mitologija*, Opatija, 1985.; S. Perowne, *Rimska mitologija*, Opatija, 1986.; J. Hall, *Rječnik tema i simbola u umjetnosti*, Zagreb, 1991. (1998.); *Leksikon ikonografije liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva*, (ur.) A. Badurina, Zagreb, 2006., str. 1-656 (navedeno je zadnje izdanje, ima ih pet).

Dopunska:

J. Gray, *Mitologija Bliskog Istoka*, Opatija, 1987.; V. Ions, *Egipatska mitologija*, Opatija, 1985.; V. Zamarovsky, *Junaci antičkih mitova*, Zagreb, 1973. (1985.; 2004.); R. MacMullen, *Paganism in the Roman Empire*, New Haven, 1981.; G. Schwab, *Najljepše priče klasične starine*, I-III, Zagreb, 1985.; R. Graves, *Grčki mitovi*, Beograd, 1990.; N. Hathaway, *Vodič kroz mitologiju*, Zagreb, 2006.; P. Olalla, *Mitološki atlas Grčke*, Zagreb, 2007.; L. Réau, *Iconographie de l'art chretien*, I - III, Paris, 1958.; E. Panofsky, *Ikonološke studije*, Beograd, 1975.; C. De Hamel, *The Book. A History of the Bible*, London, 2001.; W. Beltz, *Biblijska mitologija*, Zagreb, 1984.; W. Harrington, *Uvod u Bibliju*, Zagreb, 1995.; G. Every, *Kršćanska mitologija*, Opatija, 1988.; J. Chevalier–A. Gheerbrandt, *Rječnik simbola*, Zagreb, 2007.; C. Ripa, *Ikonologija*, Split, 2000.; E. Mâle, *L'art religieux du XIIe siecle en France*,

Opis predmeta preddiplomskog studija

Paris, 1953.; A. Grabar, *Christian Iconography. A Study of Its Origins*, Princeton University Press, 1968.; G. Schiller, *Iconography of Christian Art*, I - II, London, 1971.; J. Friedman - J. Wegmann, *Medieval Iconography, A Research Guide*, New York, 1998.

Internet izvori:

<http://www.perseus.tufts.edu> (Perseus Project)

<http://www.fordham.edu/halsall/ancient/asbook.html>

<http://www.wga.hu> (Web Gallery of Art)

<http://www.fordham.edu/halsall/sbook1h.html> (Medieval History Sourcebook)

6.a OSNOVE POVIJESTI UMJETNOSTI

(jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marijana Kovačević, docentica

SEMESTAR: II. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

DISTINKCIJA POJMOVA: stil, pokret, pravac, tendencija, škola

UZROCI I PROBLEMI NASTANKA LIKOVNOG STILA

RAZVOJ STILA: Nastanak, rana faza, zrela faza, dekadencija, manirizam.

GLAVNE STILSKE ODREDNICE I STILSKA RAZDOBLJA U POVIJESTI UMJETNOSTI
(osnovne karakteristike pojedinog stila, pokreta ili razdoblja) :

1. Rane kulture Sredozemlja i Bliskog istoka;
2. Klasične kulture Sredozemlja;
3. Umjetnost ranog kršćanstva;
4. Bizantska umjetnost;
5. Ranosrednjovjekovna umjetnost Europe;
6. Umjetnost romanike;
7. Umjetnost gotike;
8. Islamska umjetnost;
9. Umjetnost renesanse i manirizma;
10. Umjetnost baroka i rokoka;
11. Stilovi u umjetnosti XIX. stoljeća: klasicizam, romantizam, realizam, akademski realizam, impresionizam, postimpresionizam;
12. Tendencije i pokreti XX. stoljeća: Stil 900, fovizam, kubizam, ekspresionizam, futurizam, metafizička umjetnost, dadaizam, nadrealizam, nefigurativna umjetnost, konstruktivizam, enformel, pop-art, nova figuracija, konceptualna umjetnost, kinetička umjetnost, performans, instalacije itd.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: Studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radi i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna literatura:

H.W.Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003. (Uvodna poglavlja za pojedine stilove, pravce i pokrete); Enciklopedija likovnih umjetnosti I-IV. Zagreb, 1965. (Natuknice o pojedinom stilskom razdoblju, pravcu ili pokretu); R. Ivančević, Umjetničko blago Hrvatske, Motovun 1986.; Du Ry, Drevni Egipat, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Du Ry, Narodi drevnog Istoka, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Hafner, Kreta i Helada, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Hafner, Atena i Rim, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Schug, Bizant i njegov svijet, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Döling/Backes, Rađanje Evrope, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Du Ry, Svijet islama, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Sauchał, Srednji vijek, Umjetnost u slici, O.

Opis predmeta preddiplomskog studija

Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Hofstätter, Kasni srednji vijek, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Wolf/Millen, Renesansa, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Andersen, Barok i rokoko, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Schultze, Devetnaesto stoljeće, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Schug, Suvremena stremljenja, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Dopunska literatura:

G. Bazin, Povijest umjetnosti, Zagreb, 1968.; K. Clark, Civilizacija, Zagreb 1987.; C. Semenzato, Svijet umjetnosti, Zagreb 1991.; E.H. Gombrich, Povijest umjetnosti, Golden marketing, Zagreb 1999.

Internet izvori:

<http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com>

6.b OSNOVE POVIJESTI UMJETNOSTI (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marijana Kovačević, docentica

SEMESTAR: II. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obavezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

DISTINKCIJA POJMOVA: stil, pokret, pravac, tendencija, škola

UZROCI I PROBLEMI NASTANKA LIKOVNOG STILA

RAZVOJ STILA: Nastanak, rana faza, zrela faza, dekadencija, manirizam.

GLAVNE STILSKE ODREDNICE I STILSKA RAZDOBLJA U POVIJESTI UMJETNOSTI

(osnovne karakteristike pojedinog stila, pokreta ili razdoblja) :

1. Rane kulture Sredozemlja i Bliskog istoka;
2. Klasične kulture Sredozemlja;
3. Umjetnost ranog kršćanstva;
4. Bizantska umjetnost;
5. Ranosrednjovjekovna umjetnost Europe;
6. Umjetnost romanike;
7. Umjetnost gotike;
8. Islamska umjetnost;
9. Umjetnost renesanse i manirizma;
10. Umjetnost baroka i rokoka;
11. Stilovi u umjetnosti XIX. stoljeća: klasicizam, romantizam, realizam, akademski realizam, impresionizam, postimpresionizam;
12. Tendencije i pokreti XX. stoljeća: Stil 900, fovizam, kubizam, ekspresionizam, futurizam, metafizička umjetnost, dadaizam, nadrealizam, nefigurativna umjetnost, konstruktivizam, enformel, pop-art, nova figuracija, konceptualna umjetnost, kinetička umjetnost, performans, instalacije itd.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: Studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radi i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna literatura:

H.W.Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003. (Uvodna poglavlja za pojedine stilove, pravce i pokrete); Enciklopedija likovnih umjetnosti I.-IV. Zagreb, 1965. (Natuknice o pojedinom stilskom razdoblju, pravcu ili pokretu); R. Ivančević, Umjetničko blago Hrvatske, Motovun 1986.; Hafner, Kreta i Helada, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Hafner, Atena i Rim, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Schug, Bizant i njegov svijet, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Döling/Backes, Rađanje Evrope, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (S LIKOVNI MATERIJAL); Du Ry, Svijet islama, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (S LIKOVNI MATERIJAL); Sauchal, Srednji vijek, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (S LIKOVNI MATERIJAL); Hofstätter, Kasni srednji vijek, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Wolf/Millen, Renesansa, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Andersen, Barok i rokoko, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL); Schultze,

Opis predmeta preddiplomskog studija

Devetnaesto stoljeće, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (S LIKOVNI MATERIJAL); Schug, Suvremena stremljenja, Umjetnost u slici, O. Keršovani, Rijeka 1970. (SLIKOVNI MATERIJAL)

Dopunska literatura:

G. Bazin, Povijest umjetnosti, Zagreb, 1968.; K. Clark, Civilizacija, Zagreb 1987.; C. Semenzato, Svijet umjetnosti, Zagreb 1991.; E.H. Gombrich, Povijest umjetnosti, Golden marketing, Zagreb 1999.

Internet izvori:

<http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com>

7.a UMJETNOST GRČKE I RIMA (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marija Kolega, docentica

SEMESTAR: II. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Sukladno naslovu, kolegij je sadržajno podijeljen u dva poglavlja: u prvom se razmatra umjetnost antičke Grčke, a u drugom antička umjetnost Apeninskog poluotoka.

Poglavlje o grčkoj umjetnosti započinje obradom povijesnih vrela važnih za proučavanje grčke civilizacije (Plinije Stariji, Pauzanija i dr.) i kronološkim prikazom grčke civilizacije do pojave kršćanstva s pripadajućom terminologijom (objašnjenje naziva arhaika, klasika, helenizam, itd.). Zatim se kronološki obrađuju najvažnija stilska razdoblja i aspekti grčke civilizacije: Grčka od mikenske do arhajske epohe (geometrijska umjetnost, drveno graditeljstvo, velika kolonizacija), arhajska epoha ili početak prave grčke kulture (orijentalni utjecaji, razvoj keramičkog slikarstva, prijelaz s drvenog na kameno graditeljstvo, pojava dorskog, jonskog i eolskog stila, pojava monumentalne kamene skulpture), klasična epoha (strogi, visoki, bogati i zreli stil u skulpturi, razvoj crvenofiguralnog stila, atenska akropola, mješanje stilova, pojava korinskog stila, jonska renesansa, literarni zapisi o zidnom slikarstvu) i helenizam (nastanak i podjela Aleksandrova carstva, nova kulturna žarišta, karakteristike helenističke arhitekture, pergamska akropola, stilovi u skulpturi, pojava individualizirajućeg portreta, itd.).

U drugom se dijelu kolegija najprije obrađuje zemljopisni položaj Apeninskog poluotoka i kulturne veze s ostalim dijelovima starog svijeta. Zatim se kronološki obrađuju sljedeća odabrana poglavlja umjetnosti: graditeljstvo i umjetnost brončanog doba, graditeljstvo i umjetnost u razdoblju Vilanovske kulture (prethodnika kasnije etruščanske civilizacije), svi aspekti etruščanske civilizacije i umjetnosti na matičnom (Toskana) i širem području (podalpsko područje, Lacij i Kampanija), te rimska umjetnost koja se postupno proširila na cijeli Apeninski poluotok, a zatim i na čitavo Sredozemlje. Posebna se pažnja posvećuje razvitku grčke civilizacije na prostoru tzv. Magnae Graeciae, njezino pretapanje s etruščanskom civilizacijom te sinteza tih dviju sastavnica u formi rimske civilizacije.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE S TUDENATA: Studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radi i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna:

H. W. Janson – A. F. Janson, Povijest umjetnosti, Čakovec, 2003. (ili neko drugo izdanje); K. Šefold, Klasična umjetnost, Novi Sad, 1973.; T. B. L. Webster, Helenizam, Novi Sad, 1970.; F. Durando, Drevna Grčka, zora zapada, Zagreb, 1999.; V. Poulsen, Etruska umjetnost, Beograd, 1976.; H. Keler, Rimsko carstvo, Novi Sad, 1970.; R. Zajder, Rimsko slikarstvo, Beograd, 1976.; A. M. Liberati-F. Bourbon, Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom, Zagreb, 2000.

Dopunska:

L. Mumford, Grad u historiji. Njegov nastanak, njegovo mijenjanje, njegovi izgledi, Zagreb 1968.; F. Chamoux, Grčka civilizacija, Beograd 1967.; P. Grimal, Rimski civilizacija,

Beograd 1968.; B. Kanlif, Rimsko carstvo. Narodi i civilizacije, Beograd 1980. G. Richter, A Handbook of Greek Art. A Survey of the Visual Arts of Ancient Greece, London 1987.; W. Fuchs, Die Skulptur der Griechen, Munchen 1983.; A. W. Lawrence, Greek Architecture, 1996.; J. Boardmann, Greek Sculpture. The Archaic Period, London 1995.; J. Boardmann, Greek Sculpture. The Classical Period, London 1985.; J. Boardmann, Greek Sculpture. The Late Classical Period, London 1995.; R. R. R. Smith, Hellenistic Sculpture, London 1995.; J. Boardmann, Early Greek Vase Painting (11th-6th centuries BC), London 1998.; J. Boardmann, Athenian Black Figure Vases, London 1988.; J. Boardmann, Athenian Red Figure Vases. The Archaic Period, London 1988.; J. Boardmann, Athenian Red Figure Vases. The Classical Period, London 1989.; O.J. Brendel, Etruscan Art, Harmondsworth 1978.; R. Bianchi Bandinelli, Roma. L' arte romana nel centro del pottere, Milano 1976.; B. Bianchi Bandinelli, Roma. La fine dell' arte antica, Roma 1976.; B. Andrae, L' art de l' ancienne Rome, Paris 1973.; D. E.E. Kleiner, Roman Sculpture, Yale University Press 1992.; W.L. MacDonald, The Architecture of the Roman Empire. Yale University Press 1986.

7.b UMJETNOST GRČKE I RIMA (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marija Kolega, docentica

SEMESTAR: II. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obavezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Sukladno naslovu, kolegij je sadržajno podijeljen u dva poglavlja: u prvom se razmatra umjetnost antičke Grčke, a u drugom antička umjetnost Apeninskog poluotoka.

Poglavlje o grčkoj umjetnosti započinje obradom povijesnih vrela važnih za proučavanje grčke civilizacije (Plinije Stariji, Pauzanija i dr.) i kronološkim prikazom grčke civilizacije do pojave kršćanstva s pripadajućom terminologijom (objašnjenje naziva arhaika, klasika, helenizam, itd.). Zatim se kronološki obrađuju najvažnija stilska razdoblja i aspekti grčke civilizacije: Grčka od mikenske do arhajske epohe (geometrijska umjetnost, drveno graditeljstvo, velika kolonizacija), arhajska epoha ili početak prave grčke kulture (orijentalni utjecaji, razvoj keramičkog slikarstva, prijelaz s drvenog na kameno graditeljstvo, pojava dorskog, jonskog i eolskog stila, pojava monumentalne kamene skulpture), klasična epoha (strogi, visoki, bogati i zreli stil u skulpturi, razvoj crvenofiguralnog stila, atenska akropola, mješanje stilova, pojava korinskog stila, jonska renesansa, literarni zapisi o zidnom slikarstvu) i helenizam (nastanak i podjela Aleksandrova carstva, nova kulturna žarišta, karakteristike helenističke arhitekture, pergamska akropola, stilovi u skulpturi, pojava individualizirajućeg portreta, itd.).

U drugom se dijelu kolegija najprije obrađuje zemljopisni položaj Apeninskog poluotoka i kulturne veze s ostalim dijelovima starog svijeta. Zatim se kronološki obrađuju sljedeća odabrana poglavlja umjetnosti: graditeljstvo i umjetnost brončanog doba, graditeljstvo i umjetnost u razdoblju Vilanovske kulture (prethodnika kasnije etruščanske civilizacije), svi aspekti etruščanske civilizacije i umjetnosti na matičnom (Toskana) i širem području (podalpsko područje, Lacij i Kampanija), te rimska umjetnost koja se postupno proširila na cijeli Apeninski poluotok, a zatim i na čitavo Sredozemlje. Posebna se pažnja posvećuje razvitku grčke civilizacije na prostoru tzv. Magnae Graeciae, njezino pretapanje s etruščanskom civilizacijom te sinteza tih dviju sastavnica u formi rimske civilizacije.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, usmeni ispit, seminar, terenska nastava

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: Studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radi i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna:

H. W. Janson – A. F. Janson, Povijest umjetnosti, Čakovec, 2003. (ili neko drugo izdanje); K. Šefold, Klasična umjetnost, Novi Sad, 1973.; T. B. L. Webster, Helenizam, Novi Sad, 1970.; F. Durando, Drevna Grčka, zora zapada, Zagreb, 1999.; V. Poulsen, Etruska umjetnost, Beograd, 1976.; H. Keler, Rimsko carstvo, Novi Sad, 1970.; R. Zajder, Rimsko slikarstvo, Beograd, 1976.; A. M. Liberati-F. Bourbon, Drevni Rim. Povijest civilizacije koja je vladala svijetom, Zagreb, 2000.

Dopunska:

L. Mumford, Grad u historiji. Njegov nastanak, njegovo mijenjanje, njegovi izgledi, Zagreb 1968.; F. Chamoux, Grčka civilizacija, Beograd 1967.; P. Grimal, Rimski civilizacija, Beograd 1968.; B. Kanlif, Rimsko carstvo. Narodi i civilizacije, Beograd 1980.

8.a UMJETNOST RANOGA KRŠĆANSTVA I BIZANTA **(jednopedmetni)**

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Nikola Jakšić, profesor emeritus

SEMESTAR: II. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij započinje tzv. «krizom trećeg stoljeća» u rimskom društvu i umjetnosti.

- Rimska umjetnost u doba tetrarhije, spomenici (Dioklecijanova palača, Piazza Armerina)

-Umjetnost Konstantinove dinastije u prvoj polovici 4. stoljeća. Pojava kršćanstva i prvi važni kršćanski projekti (Rim, Konstantinopol, Palestina, Aquileia). Slikarstvo rimskih katakombi i monumentalno slikarstvo 4. stoljeća (S. Constanza, Aule Teodoriane).

-Umjetnost Teodozijeve dinastije (tj. umjetnost 5. stoljeća): velika kršćanska središta na zapadu (Rim, Milano, Ravenna, Solun, Aquileia, Trier, Köln).

-Umjetnost justinijanovog razdoblja (osobito Konstantinopol i Ravenna). Graditeljstvo i kiparstvo 5. i 6. stoljeća u Maloj Aziji, Siriji, Palestini, Mezopotamiji, Egiptu i sj. Africi.

-Primjenjena umjetnost do 7. stoljeća (bjelokost, zlatarstvo) i najraniji iluminirani rukopisi.

-Umjetnost od Justinijana do kraja ikonoklazma. Figuralna umjetnost u Rimu tijekom 7. i 8.st

-Bizantska umjetnost u doba Makedonske dinastije (Makedonska renesansa) u 9. i 10 stoljeću, naročito arhitektura i knjižno slikarstvo.

-Bizantska umjetnost do pada Konsantinopola 1204. godine, tzv. klasično razdoblje bizantske umjetnosti u doba Komnenske dinastije. Spomenici na matičnom bizantskom tlu, zatim na Siciliji, na Apeninskom poluotoku i kod Slavena, naročito arhitektura, monumentalno slikarstvo te knjižno slikarstvo i primjenjena umjetnost.

-Bizantska umjetnost u 13. St., arhitektura i plastični stil u slikarstvu osobito na Balkanu.

-Umjetnost u razdoblju Paleološke dinastije, tzv. Paleološka renesansa na matičnom tlu te na Balkanu. Bizantski utjecaji u Rimu, Toskani i Veneciji.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, praćenje nastave, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

L. Rodley, *Byzantine art and architecture – an Introduction*, Cambridge University Press 1994. (reprintid 1996, 1999) 7 - 380.; J. Snyder: *Medieval Art*, New York 1989 5 - 172.

R. Bianchi Bandinelli, Roma – *La fine dell'arte antica*, Rizzoli, Milano 1970, ili (BUR 2002, 2003) 7 – 375

Dopunska:

F. Gerke, *Kasna antika i rano hrišćanstvo*, Novi Sad 1973; D. T. Rice, *The Art of Byzantine Era*, New York, 1994; R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, Baltimore, 1965; A. Grabar, *L'etr d'oro di Giustiniano*, Milano, 1980; V. Lazarev, *Storia della pittura bizantina*, Torino 1967; D. T. Rice, *Art of the Byzantine Era*, London 1963; C. Schug-Wille, *Bizant i njegov svijet*, Rijeka 1970.

8.b UMJETNOST RANOGA KRŠĆANSTVA I BIZANTA

(dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Nikola Jakšić, profesor emeritus

SEMESTAR: II. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij započinje tzv. «krizom trećeg stoljeća» u rimskom društvu i umjetnosti.

- Rimska umjetnost u doba tetrarhije, spomenici (Dioklecijanova palača, Piazza Armerina)

-Umjetnost Konstantinove dinastije u prvoj polovici 4. stoljeća. Pojava kršćanstva i prvi važni kršćanski projekti (Rim, Konstantinopol, Palestina, Aquileia). Slikarstvo rimskih katakombi i monumentalno slikarstvo 4. stoljeća (S. Constanza, Aule Teodoriane).

-Umjetnost Teodozijeve dinastije (tj. umjetnost 5. stoljeća): velika kršćanska središta na zapadu (Rim, Milano, Ravenna, Solun, Aquileia, Trier, Köln).

-Umjetnost justinijanovog razdoblja (osobito Konstantinopol i Ravenna). Graditeljstvo i kiparstvo 5. i 6. stoljeća u Maloj Aziji, Siriji, Palestini, Mezopotamiji, Egiptu i sj. Africi.

-Primjenjena umjetnost do 7. stoljeća (bjelokost, zlatarstvo) i najraniji iluminirani rukopisi.

-Umjetnost od Justinijana do kraja ikonoklazma. Figuralna umjetnost u Rimu tijekom 7. i 8.st

-Bizantska umjetnost u doba Makedonske dinastije (Makedonska renesansa) u 9. i 10 stoljeću, naročito arhitektura i knjižno slikarstvo.

-Bizantska umjetnost do pada Konsantinopola 1204. godine, tzv. klasično razdoblje bizantske umjetnosti u doba Komnenske dinastije. Spomenici na matičnom bizantskom tlu, zatim na Siciliji, na Apeninskom poluotoku i kod Slavena, naročito arhitektura, monumentalno slikarstvo te knjižno slikarstvo i primjenjena umjetnost.

-Bizantska umjetnost u 13. St., arhitektura i plastični stil u slikarstvu osobito na Balkanu.

-Umjetnost u razdoblju Paleološke dinastije, tzv. Paleološka renesansa na matičnom tlu te na Balkanu. Bizantski utjecaji u Rimu, Toskani i Veneciji.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, praćenje nastave, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

L. Rodley, *Byzantine art and architecture - an Introduction*, Cambridge University Press 1994. (reprintid 1996, 1999) 7 - 380.; J. Snyder: *Medieval Art*, New York 1989 5 - 172.

Dopunska:

R. Bianchi Bandinelli, Roma – *La fine dell'arte antica*, Rizzoli, Milano 1970, ili (BUR 2002, 2003) 7 – 375; F. Gerke, *Kasna antika i rano hrišćanstvo*, Novi Sad 1973; D. T. Rice, *The Art of Byzantine Era*, New York, 1994; R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, Baltimore, 1965; A. Grabar, *L'etr' d'oro di Giustiniano*, Milano, 1980; V. Lazarev, *Storia della pittura bizantina*, Torino 1967; D. T. Rice, *Art of the Byzantine Era*, London 1963; C. Schug-Wille, *Bizant i njegov svijet*, Rijeka 1970.

9. KRŠĆANSKA IKONOGRAFIJA (jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: II. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Određivanje vremensko - prostornog okvira formiranja kršćanske ikonografije. Osnovne postavke kršćanske ikonografije - definiranje pojmova ikonografske topografije i topologije u kršćanskoj umjetnosti, definiranje ikonografskih metoda kroz stilska razdoblja povijesti umjetnosti. Porijeklo i stvaranje kršćanske ikonografije - kasnoantička filozofija i kršćanstvo. Naslijeđe klasične (antičke) mitologije u kršćanskoj umjetnosti. Simboli i teme u kršćanskoj ikonografiji- literarni izvori, razvoj kroz stilska razdoblja.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: aktivno sudjelovanje u nastavi, seminarski rad - ikonografske (ikonološke) analize umjetničkih djela, pismeni i usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Leksikon ikonografije liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva, Zagreb, 1991. Hall, J., *Rječnik tema i simbola u umjetnosti*, Zagreb, 1991.

Van Straten, R., *Uvod u ikonologiju*, Zagreb, 2003.

Umjetnost u slici, Rijeka, 1970. Dopunska:

Male, E., *L' art religieux du XIIIe siecle en France*, Paris, 1953. Reau, L., *Iconographie de l' art chretien*, I - III, Paris, 1958.

Grabar, A., *Christian Iconography. A Study of Its Origins*, Princeton University Press, 1968.

Schiller, G., *Iconography of Christian Art*, I - II, London, 1971.

Panofsky, E., *Ikonološke studije*, Beograd, 1975.

Beltz, W., *Biblijska mitologija*, zagreb, 1984. Harrington, W., *Uvod u Bibliju*, Zagreb, 1987.

Every, G., *Kršćanska mitologija*, Ljubljana, 1988.

J. Chevalier - A. Gheerbrandt, *Rječnik simbola*, Zagreb, 1991.

J. Friedman - J. Wegmann, *Medieval Iconography, A Research Guide*, New York, 1998.

Ripa, C., *Iconologia*, Milano, 1992. Ivančević, R., *Perspektiva*, Zagreb, 1999. Internet izvori:

<http://www.wga.hu> (Web Gallery of Art)

<http://www.fordham.edu/halsall/sbook1h.html> (Medieval History Sourcebook)

10.a UMJETNOST RANOG SREDNJEG VIJEKA NA ZAPADU EUROPE (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Nikola Jakšić, profesor emeritus

SEMESTAR: III. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij obrađuje umjetnost u razdoblju Velikih seoba naroda na tlu Rimskog carstva što je dovelo do promjene političke, etničke i kulturne slike Europe.

-Umjetnost u doba provala zapadnih i istočnih Gota, osobito umjetnost u doba vladavine Ostrogota u Italiji.

-Umjetnost u doba Merovinške dinastije, arhitektonski spomenici, skulptura, iluminirani rukopisi i primjenjena umjetnost.

-Langobardska umjetnost u Italiji u 7. i 8. stoljeću i problem tzv. langobardske odnosno predromaničke skulpture te tzv. «Liutpradnova renesansa». Važniji arhitektonski spomenici, monumentalno slikarstvo (Castelseprio) i primjenjena umjetnost.

-Umjetnost na tlu Pirinjskog poluotoka u vrijeme muslimanske invazije te odnos islama i kršćanstva. Vizigotska umjetnost, arhitektonski spomenici i konstruktivna rješenja.

-Umjetnost 7. i 8. stoljeća na britanskom otočju, osobito irsko knjižno slikarstvo.

-Vikinška umjetnost (primjenjena umjetnost)

-Karolinška umjetnost na tlu Europe. Renovatio imperii i tzv. karolinška renesansa. Nova rješenja liturgijskog prostora. Naročito knjižno slikarstvo, zatim bjelokost i liturgijsko zlatarstvo.

-Mozarapska umjetnost na Pirinejskom poluotoku.

-Asturska umjetnost u sjevernim Cordilierima, osobito arhitektonska rješenja i skulptura.

-Umjetnost grada Rima u doba Karolinga.

-Otonska umjetnost – umjetnost obnovljenog imperija i pojava rane romanike.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, praćenje nastave, te praćenje i ocjenjivanje studenata: usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

P. Skubiszewski, *L'arte europea dal VI al IX secolo*, Torino, 1995. (francusko izdanje: *L'art du haut moyen age*, Torino, 1998.); J. Snyder, *Medieval Art*, New York, 1989., 173- 252; J. Hubert –J. Porcher - W. F. Volbach, *L' Europa delle invasioni barbariche*, Milano 1967.; J. Beckwith, *Early Medieval Art*, London, 1969., 5-80.

Dopunska:

P. Vercone, *Od Teodoriha do Karla Velikog*, Novi Sad, 1973.; K. J. Conant, *Carolingian and Romanesque Architecture*, London, 1959. 32-106; P. de Palol - M. Hirmer, *Španija*, Beograd, 1976, 7 – 45; C. Nordenfalk, *Book Illumination – Early Middle Ages*, Geneva, 1995.

10.b UMJETNOST RANOG SREDNJEG VIJEKA NA ZAPADU EUROPE (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Nikola Jakšić, profesor emeritus

SEMESTAR: III. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obavezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Kolegij obrađuje umjetnost u razdoblju Velikih seoba naroda na tlu Rimskog carstva što je dovelo do promjene političke, etničke i kulturne slike Europe.

-Umjetnost u doba Merovinške dinastije, arhitektonski spomenici, skulptura, iluminirani rukopisi i primjenjena umjetnost.

-Langobardska umjetnost u Italiji u 7. i 8. stoljeću i problem tzv. langobardske odnosno predromaničke skulpture te tzv. «Liutpradnova renesansa». Važniji arhitektonski spomenici, monumentalno slikarstvo (Castelseprio) i primjenjena umjetnost.

-Umjetnost na tlu Pirinjeskog poluotoka u vrijeme muslimanske invazije te odnos islama i kršćanstva. Vizigotska umjetnost, arhitektonski spomenici i konstruktivna rješenja.

-Umjetnost 7. i 8. stoljeća na britanskom otočju, osobito irsko knjižno slikarstvo.

-Karolinška umjetnost na tlu Europe. Renovatio imperii i tzv. karolinška renesansa. Nova rješenja liturgijskog prostora. Naročito knjižno slikarstvo, zatim bjelokost i liturgijsko zlatarstvo.

-Mozarapska umjetnost na Pirinejskom poluotoku.

-Asturska umjetnost u sjevernim Cordiljerama, osobito arhitektonska rješenja i skulptura.

-Umjetnost grada Rima u doba Karolinga.

-Otonska umjetnost – umjetnost obnovljenog imperija i pojava rane romanike.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, praćenje nastave, te praćenje i ocjenjivanje studenata: usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

P. Skubiszewski, *L'arte europea dal VI al IX secolo*, Torino, 1995. (francusko izdanje: *L'art du haut moyen age*, Torino, 1998.); J. Hubert –J. Porcher - W. F. Volbach, *L' Europa delle invasioni barbariche*, Milano, 1967.; J. Beckwith, *Early Medieval Art*, London, 1969.

Dopunska:

P. Vercone, *Od Teodoriha do Karla Velikog*, Novi Sad, 1973.; J. Snyder, *Medieval Art*, New York, 1989., 173- 252.; K. J. Conant, *Carolingian and Romanesque Architecture*, London, 1959., 32-106; P. de Palol - M. Hirmer, *Španija*, Beograd, 1976., 7 – 45; C. Nordenfalk, *Book Illumination – Early Middle Ages*, Geneva, 1995.

11.a HRVATSKA UMJETNOST RANOGA SREDNJEGA VIJEKA (jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Nikola Jakšić, profesor emeritus

SEMESTAR: III. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJETI UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost Grčke i Rima, Umjetnost ranog kršćanstva i Bizanta i Kršćanska ikonografija

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Počeci kršćanstva na istočnom Jadranu. Jadranska ranokršćanska biskupska središta, osobito Salona, Jader, Naron, Pola, Parentium. Ranokršćanski spomenici na arhipelagu, posebno na Mljetu, Braču, Hvaru, Pagu, Krku...). Ranokršćanski spomenici u priobalju i u Hercegovini. Tipologija ranokršćanske arhitekture. Skulptura, mozaici i primjenjena umjetnost. «Kraj» jadranske antike u 7. stoljeću. Umjetnost u 8. stoljeću na Jadranu i problem najranije predromaničke skulpture. Karolinški prodor prema Jadranu i kultura karolinškog doba u Istri (arhitektura, skulptura). Dalmatinska predromanika (Zadar, Trogir, Split, Dubrovnik, Kotor). Građevinski oblici, konstruktivna rješenja i klesarske radionice. Umjetnost 9. stoljeća na tlu Hrvatske kneževine (arhitektonski oblici, klesarske radionice, umjetnički obrt). Umjetnost 11. stoljeća na hrvatskoj obali. Utjecaj benediktinaca. Pojava novih rješenja u arhitekturi i skulpturi, pojava figuracije i klesarske radionice.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, pismeni ispit, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

N. Cambi, *Antika*, Zagreb 2002. (poglavlje Kasnoantička i ranokršćanska civilizacija) 205 – 311.; E. Dyggve, *Povijest salonitanskog kršćanstva*, Split 1996. 1- 164.; V. Delonga – N. Jakšić – M. Jurković, *Arhitektura, skulptura i eigrafika karolinškog doba u Hrvatskoj*, Split, 2001. 1- 108.; I. Petricioli, *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji*, Zagreb 1960.; I. Petricioli, *Od Donata do Radovana*, Split 1990. (poglavlje Predromanika) 1- 67.; A. Milošević – Ž. Rapanić – Ž. Tomićić, *Arheološki nalazi karolinškog obilježja u Hrvatskoj* Split 2001. (poglavlje Karolinški utjecaji u kneževini Hrvatskoj u svjetlu arheoloških nalaza), 42-75.; P. Chevalier, *SALONA II, Ecclesiae Dalmatiae*, Split 1996.

11.b HRVATSKA UMJETNOST RANOGA SREDNJEGA VIJEKA (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Nikola Jakšić, profesor emeritus

SEMESTAR: III. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJETI UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost Grčke i Rima, Umjetnost ranog kršćanstva i Bizanta i Kršćanska ikonografija

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Počeci kršćanstva na istočnom Jadranu. Jadranska ranokršćanska biskupska središta, osobito Salona, Jader, Narona, Pola, Parentium. Ranokršćanski spomenici na arhipelagu, posebno na Mljetu, Braču, Hvaru, Pagu, Krku...). Ranokršćanski spomenici u priobalju i u Hercegovini. Tipologija ranokršćanske arhitekture. Skulptura, mozaici i primjenjena umjetnost. «Kraj» jadranske antike u 7. stoljeću. Umjetnost u 8. stoljeću na Jadranu i problem najranije predromaničke skulpture. Karolinški prodor prema Jadranu i kultura karolinškog doba u Istri (arhitektura, skulptura). Dalmatinska predromanika (Zadar, Trogir, Split, Dubrovnik, Kotor). Građevinski oblici, konstruktivna rješenja i klesarske radionice. Umjetnost 9. stoljeća na tlu Hrvatske kneževine (arhitektonski oblici, klesarske radionice, umjetnički obrt). Umjetnost 11. stoljeća na hrvatskoj obali. Utjecaj benediktinaca. Pojava novih rješenja u arhitekturi i skulpturi, pojava figuracije i klesarske radionice.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, pismeni ispit, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

N. Cambi, *Antika*, Zagreb 2002. (poglavlje Kasnoantička i ranokršćanska civilizacija) 205 – 311.; V. Delonga – N. Jakšić – M. Jurković, *Arhitektura, skulptura i eigrafika karolinškog doba u Hrvatskoj*, Split, 2001. 1-108.; I. Petricioli, *Od Donata do Radovana*, Split 1990. (poglavlje Predromanika) 1- 67.;

Dopunska:

E. Dyggve, *Povijest salonitanskog kršćanstva*, Split 1996. 1- 164.; I. Petricioli, *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji*, Zagreb 1960.; A. Milošević - Ž. Rapanić - Ž. Tomićić, *Arheološki nalazi karolinškog obilježja u Hrvatskoj* Split 2001. (poglavlje Karolinški utjecaji u kneževini Hrvatskoj u svjetlu arheoloških nalaza), 42-75.; P. Chevalier, *SALONA II, Ecclesiae Dalmatiae*, Split 1996.

12.a UMJETNOST ROMANIKE (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: III. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Osnove povijesti umjetnosti, Osnove likovnih umjetnosti, Osnove arhitekture i Kršćanska ikonografija

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Uvjeti razvoja: Porast populacije. Razvoj gradova. Hodočasnički pohodi. Križarski ratovi. Uloga benediktinskih redova. Arhitektura u Francuskoj: Burgundija (Dijon, Tournus, Vézelay, Cluny), Centralna Francuska (Saint-Benoît-sur-Loire), Zapadna Francuska (Poitiers, Saint-Savin-sur-Gertempe, Périgueux), Languedoc (Toulouse, Conques), Auvergne (Le Puy), Provansa (Arles, Montmajour), Ile-de-France i Sjeveroistočna Francuska (Paris, Reims), Normandija i Bretagna (Caen), Profana arhitektura. Arhitektura u Engleskoj: Najvažniji spomenici (Canterbury, Durham, Ely). Arhitektura u Njemačkoj: Najvažniji spomenici (St. Michael u Hildesheimu, Speyer, Mainz, Worms, Trier, Maria-Laach). Arhitektura u Italiji: Sjeverna Italija (San Ambrogio u Milanu, katedrala u Modeni, San Marco u Veneciji, San Zeno u Veroni), Srednja Italija (kompleks katedrale u Pisi, San Miniato al Monte u Firenci, San Ciriaco u Anconi), Južna Italija (San Nicolò u Bariju, katedrala u Monrealeu). Arhitektura u Španjolskoj: Najvažniji spomenici (Santiago de Compostela, Tahull, Ripoll, zidine Avile). Arhitektura u ostalim zemljama: Najvažniji spomenici (Gurk, Tournai, Lund, Borgund, Coimbra, Pečuh, Kotor). Skulptura u Francuskoj: Najznačajniji kompleksi (Saint-Serinin u Toulouseu, Saint-Pierre u Moissacu, Notre-Dame-la-Grande u Poitiersu, Sainte-Foy u Conquesu, Sainte-Madelaine u Vézelayu, Saint-Pierre u Clunyu, Saint-Lazare u Autunu, Saint-Trophime u Arlesu, Saint-Gilles-du-Gard). Najznačajniji skulptori (Gelduinus, Gislebertus). Skulptura u Italiji: Skulptura u kamenu - najznačajniji kompleksi (Modena, Verona, Ferrara, Parma, Venecija). Skulptura u bronci (Verona, Pisa, Monreale). Najznačajniji skulptori (Wiligelmo, Nicolao, Benedetto Antelami). Skulptura u Španjolskoj: Skulptura u kamenu - najznačajniji kompleksi (Santiago de Compostela, Santo Domingo u Silosu, Ripoll). Skulptura u drvu (Muzej katalonske umjetnosti u Barceloni). Skulptura u ostalim zemljama: Najznačajniji kompleksi (Hildesheim, Köln). Slikarstvo u Francuskoj: Freske (Berze-la-Ville, Saint-Savin-sur-Gertempe). Vitraji (Chartres). Tapiserije (Bayeux). Slikarstvo u Španjolskoj: Freske (Tahull, Sorpe, Leon). Slike na drvu (Muzej katalonske umjetnosti u Barceloni). Minijature (Burgo de Osmo, Girona). Tapiserije (Girona). Slikarstvo u Italiji: Najznačajniji kompleksi (San Pietro al Monte u Civateu, Anagni, San Clemente u Rimu, Santi Quattro Coronati u Rimu, Sant'Angelo in Formis u Campagni, Aquileia, San Marco u Veneciji). Slikarstvo u ostalim zemljama: Najznačajniji kompleksi (Canterbury, Idensen, Hildesheim, Gurk). Primjenjena umjetnost: Zlatarstvo (Nicolas de Verdun). Tekstil. Staklarstvo.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, kolokvij, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

H. E. Kubach - P. Bloch, *Romanička umetnost*, Novi Sad, 1974. (str. 1-282.); G. Fossi, *Romanesque & Gothic*, London, 2008. (str. 1-95.); *Romanesque - Architecture, Painting, Sculpture* (ed. R. Toman), Berlin, 2007. (str. 1-468.); F. Souchal, *Srednji vijek*, Rijeka, 1968. (samo ilustracije).

Dopunska:

K. J. Conant, *Carolingian and Romanesque Architecture*, London, 1993. (str. 107-465.); J. Snyder: *Medieval Art, Painting - Sculpture - Architecture, 4th-14th Century*, New York 1989. (str. 253-340.); H. Focillon, *The Art of the West in the Middle Ages, Volume One - Romanesque Art*, London, 1969.; A. Petzold, *Romanesque Art*, London, 1995.; H. E. Kubach, *Architettura romanica*, Milan, 1972.; X. Barral i Altet, *The Romanesque Towns, Cathedrals and Monasteries*, Köln, 1998.; O. Demus - M. Hirmer, *Romanesque Mural Painting*, London, 1970.; M. Aubert, *L'Art Roman en France*, Paris, 1961.; B. Ruprecht, *Romanička skulptura u Francuskoj*, Beograd, 1979.; P. de Palol - M. Hirmer, *Španija*, Beograd, 1976.; V. Minne-Sève - H. Kergall, *Romanesque and Gothic France*, New York, 2000. (str. 1-199.); M. Aubert - M. Pobé - J. Gantner, *Gallia romanica*, Beograd, 1963.; P. Belli D'Elia, *Italia romanica*, Beograd, 1964.; H. Busch, *Germania romanica*, Beograd, 1965.; M. Durliat, *Hispania romanica*, Wien, 1962.; R. Th. Stoll - J. Roubier, *Britania romanica*, Wien, 1966.; A. Tuulse, *Scandinavia romanica*, Wien, 1968.; H. Decker, *Romanesque Art in Italy*, London, 1960.; G. H. Crichton, *Romanesque sculpture in Italy*, London, 1954.; E. B. Garrison, *Italian Romanesque Panel Painting*, Florence, 1949.; A. C. Quintavalle, *Benedetto Antelami*, Milano, 1990.; J. Le Goff, *Civilizacija srednjovjekovnog Zapada*, Zagreb, 1998.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Zbornici. Enciklopedije.

12.b UMJETNOST ROMANIKE (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: III. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Osnove povijesti umjetnosti, Osnove likovnih umjetnosti, Osnove arhitekture i Kršćanska ikonografija

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Uvjeti razvoja: Porast populacije. Razvoj gradova. Hodočasnički pohodi. Križarski ratovi. Uloga benediktinskih redova. Arhitektura: Francuska (Burgundija, Centralna Francuska, Zapadna Francuska, Languedoc i Jugozapadna Francuska, Auvergne, Provansa, Ile-de-France i Sjeveroistočna Francuska, Normandija i Bretagna). Engleska. Njemačka. Italija (sjeverna, srednja, južna). Španjolska. Ostale zemlje. Najvažniji spomenici; Skulptura: Francuska (škole Provanse, Languedoca i Burgundije). Njemačka. Italija. Španjolska. Ostale zemlje. Spomenički kompleksi. Opusi istaknutih umjetnika (Gislebertus, B. Antelami, Wiligelmus). Materijali (kamen, drvo, metal); Slikarstvo: Francuska. Španjolska. Italija. Njemačka. Ostale zemlje. Spomenički kompleksi. Tehnike (freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo); Primjenjena umjetnost: Zlatarstvo (Nicolas de Verdun). Tekstil. Staklarstvo.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, kolokvij, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

H. E. Kubach - P. Bloch, *Romanička umetnost*, Novi Sad, 1974. (str. 1-282.); G. Fossi, *Romanesque & Gothic*, London, 2008. (str. 1-95.); U. Laule - U. Geese - A. Bednorz, *Romanesque - Architecture, Painting, Sculpture*, Berlin, 2002. (str. 1-249.); F. Souchal, *Srednji vijek*, Rijeka, 1968. (samo ilustracije).

Dopunska:

K. J. Conant, *Carolingian and Romanesque Architecture*, London, 1993. (str. 107-465.); A. Petzold, *Romanesque Art*, London, 1995.; H. E. Kubach, *Architettura romanica*, Milan, 1972.; X. Barral i Altet, *The Romanesque Towns, Cathedrals and Monasteries*, Köln, 1998.; O. Demus - M. Hirmer, *Romanesque Mural Painting*, London, 1970.; M. Aubert, *L'Art Roman en France*, Paris, 1961.; B. Ruprecht, *Romanička skulptura u Francuskoj*, Beograd, 1979.; P. de Palol - M. Hirmer, *Španija*, Beograd, 1976.; M. Aubert - M. Pobé - J. Gantner, *Gallia romanica*, Beograd, 1963.; V. Minne-Sève - H. Kergall, *Romanesque and Gothic France*, New York, 2000. (str. 1-199.); P. Belli D'Elia, *Italia romanica*, Beograd, 1964.; H. Busch, *Germania romanica*, Beograd, 1965.; M. Durliat, *Hispania romanica*, Wien, 1962.; R. Th. Stoll - J. Roubier, *Britania romanica*, Wien, 1966.; A. Tuulse, *Scandinavia romanica*, Wien, 1968.; H. Decker, *Romanesque Art in Italy*, London, 1960.; G. H. Crichton, *Romanesque sculpture in Italy*, London, 1954.; E. B. Garrison, *Italian Romanesque Panel Painting*, Florence, 1949.; A. C. Quintavalle, *Benedetto Antelami*, Milano, 1990.; J. Le Goff, *Civilizacija srednjovjekovnog Zapada*, Zagreb, 1998.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Zbornici. Enciklopedije.

13.a UMJETNOST GOTIKE (jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: IV. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Osnove povijesti umjetnosti, Osnove likovnih umjetnosti, Osnove arhitekture i Kršćanska ikonografija

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Uvjeti razvoja: Društvene promjene. Uloga gradova. Uloga propovjedničkih redova. Skolastika. Razvoj konstruktivnog sustava. Nova duhovnost. Razvoj stila. Arhitektura u Francuskoj: Razvojne faze. Sakralna arhitektura (Saint-Denis, katedrala u Parizu, Sainte-Chapelle u Parizu, katedrala u Chartresu, katedrala u Laonu, katedrala u Amiensu, katedrala u Reimsu, katedrala u Bourgesu, Saint-Urban u Troyesu). Profana arhitektura (zidine Carcassonea, papinska palača u Avignonu). Arhitektura u Engleskoj: Razvojne faze. Sakralna arhitektura (Canterbury, Lincoln, Wells). Fortifikacijska arhitektura. Arhitektura u Njemačkoj: Najznačajniji spomenici (katedrala u Kölnu, katedrala u Ulmu, Lorezkerche u Nürnbergu). Arhitektura u Italiji: Sakralna arhitektura (San Francesco u Assisiju, katedrala u Firenci, Santa Croce u Firenci, katedrala u Sieni). Fortifikacije (Castel del Monte). Javne zgrade (duždeva palača u Veneciji, vojvodska palača u Mantovi). Stambene zgrade (Cf d'Oro u Veneciji). Najznačajniji arhitekti (Fra Filippo da Campello, Arnolfo di Cambio, Jacopo Talenti). Arhitektura u ostalim zemljama: Najvažniji spomenici (katedrala u Beču, katedrala u Pragu, katedrala u Budimu, katedrala u Burgosu). Najznačajniji arhitekti (Peter Parler). Skulptura u Francuskoj: Najznačajniji kompleksi (Chartres, Amiens, Reims, Strasbourg, Saint-Denis, Champmol). Najznačajniji skulptori (Claus Sluter). Skulptura u Njemačkoj: Najznačajniji kompleksi (Bamberg, Naumburg). Najznačajniji skulptori (Tilman Riemenschneider). Skulptura u Italiji: Najznačajniji skulptori (Nicolò Pisano, Giovanni Pisano, Arnolfo di Cambio, Andrea Pisano). Skulptura u ostalim zemljama: Najznačajniji kompleksi (Burgos, Beč, Wells). Najznačajniji skulptori (Peter Parler). Slikarstvo: Tehnike (vitraji, freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo). Slikarstvo u Italiji: Razvojni put gotičkog slikarstva. Najznačajniji slikari (Giunta Pisano, Cimabue, Pietro Cavallini, Duccio, Giotto, Simone Martini, Ambrogio Lorenzetti, Paolo Veneziano, Lorenzo Veneziano, Altichiero da Zevio, Gentile da Fabriano). Slikarstvo u Francuskoj: Vitraji (Chartres, Sainte-Chapelle). Freske (Avignon, Lachaise-Dieu). Slike na drvu. Tapiserije (Angers, Musée Cluny). Minijature (Honoré, Jean Pucelle, braća Limburg). Slikarstvo u ostalim zemljama: Vitraji. Freske. Slike na drvu (Bertram von Minden, Stefan Lochner, Jan van Eyck, Rogier van der Weyden, Hieronymus Bosch). Grafike (Martin Schongauer) Tapiserije. Minijature (Matthew Paris). Primjenjena umjetnost - Zlatarstvo. Tekstil. Staklarstvo.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, kolokvij, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

A. Martindale, *Gothic Art*, London, 1988. (str. 1-265.); G. Fossi, *Romanesque & Gothic*, London, 2008. (str. 96-192.); *Gothic - Architecture, Painting, Sculpture* (ed. R. Toman), Berlin, 2007. (str. 1-468.); H. H. Hofstätter, *Kasni srednji vijek*, Rijeka, 1968. (ilustracije).

Dopunska:

J. Snyder: *Medieval Art, Painting - Sculpture - Architecture, 4th-14th Century*, New York 1989. (str. 341-493.); H. Focillon, *The Art of the West in the Middle Ages, Volume Two - Gothic Art*, London, 1969.; M. Camille, *Gothic Art - Glorious Visions*, London, 1996.; L. Grodecki, *Gothic Architecture*, New York, 1985.; P. Frankl, *Gothic Architecture*, Harmondsworth, 1962.; J. Dupont - C. Gnudi, *Gothic painting*, London, 1979.; G. Binding, *High Gothic*, Köln, 2002.; M. Pobé, *Splendeur gothique en France*, Paris, 1964.; V. Minne-Sève - H. Kergall, *Romanesque and Gothic France*, New York, 2000. (str. 202-399.); H. Decker, *L'Italie gothique*, Paris, 1964.; J. Pope-Hennessy, *Italian Gothic Sculpture*, London, 1996.; W. Sauerlander, *La sculpture gothique en France, 1140-1270*, Paris, 1972.; *Katedrala - Mjera i svjetlost*, Zagreb, 2003. (str. 245-336.); M. Aubert, *La Cathédrale de Chartres*, Paris, 1952.; I. F. Walther - N. Wolf, *Codices illustres: The world's most famous illuminated manuscripts 400 to 1600*, Köln, 2001.; *La pittura nel Veneto - Il Trecento* (a cura di M. Lucco), Milano, 1992.; *La pittura nel Veneto - Il Quattrocento* (a cura di M. Lucco), Milano, 1989.; I. Kalden-Rosenfeld, *Tilman Riemenschneider, The Sculptor and his workshop*, Königstein, 2004.; E. Sindona, *Cimabue*, Milano, 1975.; G. Cattaneo - E. Baccheschi, *Duccio*, Milano, 1972.; A. Tomei, *Pietro Cavallini*, Milano, 2000.; M. Milani - E. Baccheschi, *Giotto*, Milano, 1975.; G. Basile, *Giotto: Le storie francescane*, Milano, 1996.; G. Basile - F. Flores d'Arcais, *Giotto: Gli affreschi della Cappella degli Scrovegni a Padova*, Milano, 2002.; G. Contini - M. C. Gozzoli, *Simone Martini*, Milano, 1970.; M. Pierini, *Simone Martini*, Milano, 2000.; *Pietro e Ambrogio Lorenzetti* (a cura di C. Frugoni), Firenze, 2002.; M. Muraro, *Paolo da Venezia*, Milano, 1969.; F. Pedrocco, *Paolo Veneziano*, Milano, 2003.; C. Guarnieri, *Lorenzo Veneziano*, Milano, 2006.; F. Flores d'Arcais, *Altichiero e Avanzo: La cappella di San Giacomo*, Milano, 2001.; E. Micheletti, *Gentile da Fabriano*, Milano, 1976.; F. Marcelli, *Gentile da Fabriano*, Milano, 2005.; V. W. Egbert, *Mediaeval Artist at Work*, Princeton, 1967.; G. Duby, *Vrijeme katedrala*, Zagreb, 2006.; A. Erlande-Brandenburg, *Katedrala*, Zagreb, 1997.; J. Huizinga, *Jesen srednjeg vijeka*, Zagreb, 1991.; U. Eco, *Umjetnost i ljepota u srednjovjekovnoj estetici*, Zagreb, 2007.; L. Mumford, *Grad u historiji*, Zagreb, 1988.; Časopisi: *Arte Veneta*, *Bollettino d'Arte*, *Critica dell'Arte*, *The Burlington Magazine*.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Zbornici. Enciklopedije.

13.b UMJETNOST GOTIKE (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: IV. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Osnove povijesti umjetnosti, Osnove likovnih umjetnosti, Osnove arhitekture i Kršćanska ikonografija

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Uvjeti razvoja gotičke umjetnosti: Društvene promjene. Uloga gradova. Uloga propovjedničkih redova. Skolastika. Razvoj konstruktivnog sustava. Nova duhovnost. Razvoj stila; Sakralna arhitektura: Francuska (razvoj gotičke arhitekture u Ile-de-France, ostala područja). Engleska. Njemačka. Italija. Ostale zemlje. Najznačajniji arhitekti; Profana arhitektura: Fortifikacije. Javne zgrade. Stambene zgrade; Skulptura: Francuska. Njemačka. Italija. Ostale zemlje. Spomenički kompleksi (Chartres, Reims, Amiens, Strasbourg, Bamberg, Naumburg). Opusi istaknutih umjetnika (Nicolò Pisano, Giovanni Pisano, Arnolfo di Cambio, Andrea Pisano, Claus Sluter, Peter Parler, Tilman Riemenschneider). Materijali (kamen, drvo, metal); Slikarstvo: Italija. Francuska. Ostale zemlje. Razvojni put gotičkog slikarstva. Djela anonimnih majstora. Opusi istaknutih umjetnika (Giunta Pisano, Cimabue, Pietro Cavallini, Duccio, Giotto, Simone Martini, Ambrogio Lorenzetti, Paolo Veneziano, Lorenzo Veneziano, Guariento, Altichiero, Giusto Menabuoi, Gentile da Fabriano, braća Limburg, Jan van Eyck). Tehnike (vitraj, freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo); Primjenjena umjetnost: Zlatarstvo. Tekstil. Staklarstvo.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, kolokvij, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

A. Martindale, *Gothic Art*, London, 1967. (str. 1-265.); G. Fossi, *Romanesque & Gothic*, London, 2008. (str. 96-192.) H. H. Hofstätter, *Kasni srednji vijek*, Rijeka, 1968. (ilustracije).

Dopunska:

L. Grodecki, *Gothic Architecture*, New York, 1985. (str. 1-205.); J. Dupont - C. Gnudi, *Gothic painting*, London, 1979. (str. 1-214.); P. Frankl, *Gothic Architecture*, Harmondsworth, 1962.; G. Binding, *High Gothic*, Köln, 2002.; M. Pobé, *Splendeur gothique en France*, Paris, 1964.; H. Decker, *L'Italie gothique*, Paris, 1964.; J. Pope-Hennessy, *Italian Gothic Sculpture*, London, 1996.; W. Sauerlander, *La sculpture gothique en France, 1140-1270*, Paris, 1972.; *Katedrala - Mjera i svjetlost*, Zagreb, 2003. (str. 245-336.); M. Aubert, *La Cathédrale de Chartres*, Paris, 1952.; I. F. Walther - N. Wolf, *Codices illustres: The world's most famous illuminated manuscripts 400 to 1600*, Köln, 2001.; G. Cattaneo - E. Baccheschi, *Duccio*, Milano, 1972.; A. Tomei, *Pietro Cavallini*, Milano, 2000.; M. Milani - E. Baccheschi, *Giotto*, Milano, 1975.; G. Contini - M. C. Gozzoli, *Simone Martini*, Milano, 1970.; M. Muraro, *Paolo da Venezia*, Milano, 1969.; E. Micheletti, *Gentile da Fabriano*, Milano, 1976.; V. W. Egbert, *Mediaeval Artist at Work*, Princeton, 1967.; J. Huizinga, *Jesen srednjeg vijeka*, Zagreb, 1991.; A. Erlande-Brandenburg, *Katedrala*, Zagreb, 1997.; Časopisi: *Arte Veneta*, *Bollettino d'Arte*, *Critica dell'Arte*, *The Burlington Magazine*; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Zbornici. Enciklopedije.

14.a HRVATSKA UMJETNOST **ROMANIKE I GOTIKE (jednopredmetni)**

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: IV. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Osnove povijesti umjetnosti, Osnove likovnih umjetnosti, Osnove arhitekture i Kršćanska ikonografija

BROJ SATI TJEDNO: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA: Romanika u Hrvatskoj: Arhitektura 11. stoljeća (najvažniji spomenici). Skulptura 11. stoljeća (klesarske radionice, pojava ljudskog lika). Zrelo romaničko graditeljstvo (monumetalne sakralne građevine, ruralne crkve). Najznačajniji spomenici (kompleks katedrale u Krku, kompleks katedrale u Rabu, katedrala u Zadru, crkva Sv. Krševana u Zadru, katedrala u Trogiru). Stambena arhitektura i fortifikacije. Skulptura (kamen, drvo). Najznačajniji kompleksi (katedrala u Zadru, katedrala u Splitu, istarska raspela). Opusi istaknutih umjetnika (Bovina, Radovan, Mihoje Brajkov). Slikarstvo (razvojne etape, freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo). Najvažnija djela. Zlatarstvo.; Gotika u Hrvatskoj: Pojava gotičke arhitekture u Hrvatskoj (utjecaj propovjedničkih redova, kontinentalna Hrvatska, jadranska Hrvatska, srednjoeuropski utjecaji, talijanski utjecaji). Sakralna arhitektura. Najvažniji spomenici (katedrala u Zagrebu, franjevačka crkva u Puli, katedrala u Šibeniku). Stambena arhitektura, fortifikacijska arhitektura. Skulptura (kamen, drvo). Najvažniji kompleksi. Opusi istaknutih umjetnika (Pavao iz Sulmone, Bonino iz Milana, Matej Moronzon, Juraj Dalmatinac, Juraj Petrović). Slikarstvo (freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo). Djela anonimnih majstora. Opusi istaknutih umjetnika (Menegelo Ivanov de Canali, Blaž Jurjev, Nikola Vladanov, Ivan Petrov iz Milana, Dujam Vučković, Lovro Dobričević, Vincent iz Kastva). Zlatarstvo (Francesco iz Milana).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

a) obvezna: I. Petricioli, *Od Donata do Radovana*, Split, 1990. (str. 1-115.); N. Jakšić, *Prvih pet stoljeća hrvatske umjetnosti*, Zagreb, 2006. (str. 10-61.); I. Fisković, *Romaničko slikarstvo u Hrvatskoj*, Zagreb, 1987. (str. 8-148.); R. Ivančević - E. Cevc - A. Horvat, *Gotika u Sloveniji i Hrvatskoj*, Zagreb, 1984. (str. 56-72.); C. Fisković - N. Jakšić - J. Belamarić - I. Fisković - D. Baričević - R. Tomić - T. Maroević, *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, Zagreb, 1997. (str. 41-151.).

b) dopunska: M. Prelog, *Romanika*, Zagreb, 1984.; C. Fisković, *Radovan*, Zagreb, 1951.; C. Fisković, *Dalmatinske freske*, Zagreb, 1965.; C. Fisković, *Juraj Dalmatinac*, Zagreb, 1988.; C. Fisković, *Prvi poznati dubrovački graditelji*, Dubrovnik, 1955.; C. Fisković, *Zadarski sredovječni majstori*, Split, 1959.; B. Fučić, *Istarske freske*, Zagreb, 1963.; B. Fučić, *Vincent iz Kastva*, Zagreb, 1992.; B. Fučić, *Majstor Albert iz Konstanz*, Zagreb - Brseč, 2000.; V. Ekl, *Gotičko kiparstvo u Istri*, Zagreb, 1982.; V. Radauš, *Srednjovjekovni spomenici Slavonije*, Zagreb, 1973.; A. Badurina, *Minijatura u Hrvatskoj*, Zagreb, 1987.; M. Domijan -

I. Petricioli - P. Vežić, *Sjaj zadarskih riznica*, Zagreb, 1990.; E. Hilje, *Gotičko slikarstvo u Zadru*, Zagreb, 1999.; E. Hilje, *Spomenici srednjovjekovnoga graditeljstva na Pagu*, Zadar, 1999.; E. Hilje - N. Jakšić, *Umjetnička baština zadarske nadbiskupije - Kiparstvo I*, Zadar, 2008.; E. Hilje - R. Tomić, *Umjetnička baština zadarske nadbiskupije - Slikarstvo*, Zadar, 2006.; N. Jakšić - R. Tomić, *Umjetnička baština zadarske nadbiskupije - Zlatarstvo*, Zadar, 2004.; N. Klaić - I. Petricioli, *Zadar u srednjem vijeku*, Zadar, 1976.; I. Petricioli, *Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike*, Zagreb, 1972.; I. Petricioli, *Tragom srednjovjekovnih umjetnika*, Zagreb, 1983.; I. Petricioli, *Škrinja Sv. Šimuna u Zadru*, Zagreb, 1983.; I. Petricioli, *Katedrala Sv. Stošije - Zadar*, Zadar, 1985.; M. Domijan, *Rab - Grad umjetnosti*, Zagreb, 2001.; A. Deanović - Ž. Čorak, *Zagrebačka katedrala*, Zagreb, 1988.; A. Deanović, *Kapela Sv. Stjepana u Zagrebu*, Zagreb, 1995.; D. Vukičević-Samaržija, *Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji*, Zagreb, 1986.; D. Vukičević-Samaržija, *Gotičke crkve Hrvatskog Zagorja*, Zagreb, 1993.; G. Gamulin, *Bogorodica s Djetetom u hrvatskoj umjetnosti*, Zagreb, 1971.; G. Gamulin, *Slikana raspela u Hrvatskoj*, Zagreb, 1983.; V. Zlamalik, *Paolo Veneziano i njegov krug*, Zagreb, 1967.; K. Prijatelj - I. Fisković - D. Domančić - Z. D. Stančić - V. Gligo, *Blaž Jurjev Trogiranin*, Zagreb, 1987.; K. Prijatelj, *Dalmatinsko slikarstvo 15. i 16. st.*, Zagreb, 1983.; Lj. Karaman, *Buvina*, Rad HAZU, Zagreb, 1942.; Lj. Karaman, *Umjetnost XV i XVI stoljeća u Dalmaciji*, Zagreb, 1933.; *** Hrvatska i Europa: Kultura, znanost i umjetnost, Sv. II - Srednji vijek i renesansa, Zagreb, 2000. (poglavlja: Urbanizam i arhitektura, Likovne umjetnosti. Umjetnički obrt); Časopisi: Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Peristil, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Hortus Artium Medievalium, Diadora, Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, Starohrvatska prosvjeta.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Zbornici. Enciklopedije.

14.b HRVATSKA UMJETNOST

ROMANIKE I GOTIKE (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: IV. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Osnove povijesti umjetnosti, Osnove likovnih umjetnosti, Osnove arhitekture i Kršćanska ikonografija

BROJ SATI TJEDNO: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA: Romanika u Hrvatskoj: Arhitektura 11. stoljeća (benediktinske bazilike); Skulptura 11. stoljeća (klesarske radionice, pojava ljudskog lika); Zrela romanika (monumentalna romanička arhitektura, zvonici); Stambena arhitektura. Skulptura (Bovina, Radovan); Slikarstvo (razvojne etape, freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo); Zlatarstvo; Gotika u Hrvatskoj: Pojava gotičke arhitekture (utjecaj propovjedničkih redova, kontinentalna i jadranska Hrvatska, srednjoeuropski utjecaji, talijanski utjecaji); Stambena i fortifikacijska arhitektura; Skulptura (kamen, drvo). Opusi umjetnika (Pavao iz Sulmone, Bonino iz Milana, Matej Moronzon, Juraj Dalmatinac); Slikarstvo (freske, slikarstvo na dasci, knjižno slikarstvo). Djela anonimnih majstora. Opusi istaknutih umjetnika (Menegelo Ivanov de Canali, Blaž Jurjev, Nikola Vladanov, Ivan Petrov iz Milana, Dujam Vučković, Lovro Dobričević, Vincent iz Kastva); Zlatarstvo (Francesco iz Milana).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, pismeni ispit, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

M. Prelog, *Romanika*, Zagreb, 1984. (str. 19-51.); I. Petricioli, *Od Donata do Radovana*, Split, 1990. (str. 1-115.); I. Fisković, *Romaničko slikarstvo u Hrvatskoj*, Zagreb, 1987. (str. 8-148.); R. Ivančević - E. Cevc - A. Horvat, *Gotika u Sloveniji i Hrvatskoj*, Zagreb, 1984. (str. 56-72.); C. Fisković / N. Jakšić / J. Belamarić / I. Fisković / D. Baričević / R. Tomić / T. Maroević, *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, Zagreb, 1997, str. 173. (str. 41-151.).

Dopunska:

A. Badurina, *Minijatura u Hrvatskoj*, Zagreb, 1987.; C. Fisković, *Dalmatinske freske*, Zagreb, 1965.; C. Fisković, *Radovan*, Zagreb, 1951.; B. Fučić, *Istarske freske*, Zagreb, 1963.; A. Deanović - Ž. Čorak, *Zagrebačka katedrala*, Zagreb, 1988.; D. Vukičević-Samaržija, *Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji*, Zagreb, 1986.; D. Vukičević-Samaržija, *Gotičke crkve Hrvatskog Zagorja*, Zagreb, 1993.; E. Hilje, *Gotičko slikarstvo u Zadru*, Zagreb, 1999.; I. Petricioli, *Obrada drvata u Zadru u doba gotike*, Zagreb, 1972.; G. Gamulin, *Bogorodica s Djetetom u hrvatskoj umjetnosti*, Zagreb, 1971.; G. Gamulin, *Slikana raspela u Hrvatskoj*, Zagreb, 1983.; B. Fučić, *Vincent iz Kastva*, Zagreb, 1992.; V. Ekl, *Gotičko kiparstvo u Istri*, Zagreb, 1982.; I. Petricioli, *Škrinja Sv. Šimuna u Zadru*, Zagreb, 1983.; C. Fisković, *Juraj Dalmatinac*, Zagreb, 1988.; Časopisi: Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Peristil, Radovi Instituta za povijest umjetnosti, Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Hortus Artium Medievalium, Diadora, Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, Starohrvatska prosvjeta.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Zbornici. Enciklopedije.

15.a UMJETNOST RENESANSE I. (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: IV. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Antička ikonografija i Umjetnost Grčke i Rima

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Arhitektura XV. st. u Italiji: Toscana (Brunelleschi, Michelozzo, Alberti, firentinske palače, B. Rossellino, G. da Maiano, G. da Sangallo, Cronaca); Renovatio urbis u Rimu, palače i crkve nakon 1450., Urbino (Laurana i Francesco di Giorgio), Mantova (Luca Fancelli), Venecija (palače, sakralna arhitektura XV. st., P.Lombardo, M.Codussi, A.Rizzo), Lombardija (Filarete, Amadeo, Solari, Bramante u Milanu), Emilia-Romagna (palače i sakralna arhitektura u Bologni i Ferrari, Biagio Rossetti), arhitektura za Aragonaca u Napulju. Arhitektura XV. st u ostalim dijelovima Europe: Flandrija, Njemačka, Francuska, Španjolska i Portugal.

Talijanska skulptura XV. st.: Rađanje i razvoj renesansne skulpture u Toscani XV. st.: (Donatello, Ghiberti, Nanni di Banco, Jacopo della Quercia, Luca della Robbia, Antonio i Bernardo Rossellino, Desiderio da Settignano), Pisanello (medalje), Verrochio, ;Širenje stila na tlu Italije: Mino da Fiesole, Isaia da Pisa, Andrea Bregno Duknović u Italiji; Benedetto da Maiano, Antonio del Pollaiuolo, Il Vecchietta, Agostino di Duccio, F. Laurana, Silvestro dell'Aquila, Niccolò dell'Arca, Guido Mazzoni; Cristoforo Solari, Il Bambaia, Il Riccio, Antico, ;renesansna skulptura Venecije: A. Rizzo, Pietro, Tullio i Antonio Lombardo.

Razvoj renesansne skulpture u ostalim europskim krajevima: trajanje gotičkih oblika i utjecaji talijanske umjetnosti. Skulptura XV. st. u Francuskoj, Flandriji i Njemačkoj.

Renesansno slikarstvo u Italiji: Prva generacija talijanskih slikara XV. st.: (Masaccio, fra Filippo Lippi, Domenico Veneziano, Piero della Francesca, Andrea del Castagno, Fra Angelico, Paolo Uccello, Antonio Pisanello, Francesco Squarcione, Jacopo Bellini, Antonio i Bartolomeo Vivarini, Sassetta, Vecchietta). Druga generacija talijanskih slikara renesanse (Andrea Mantegna, Giovanni Bellini, Antonello da Messina, Melozzo da Forlì, Ercole de Roberti, Antonio Pollaiuolo, Domenico Ghirlandaio, Luca Signorelli, Leonardo da Vinci, Piero di Cosimo, Andrea Verrochio, Sandro Botticelli, Filippino Lippi, Francesco di Giorgio Martini, Pietro Perugino, Pinturicchio, Cosmè Tura, Marco Zoppo, Carlo i Vittore Crivelli, Gentile Bellini, Vittore Carpaccio).

Flamansko slikarstvo XV. st.: Robert Campin, Jan van Eyck, Robert Campin, Rogier van der Weyden, Dirk Bouts, Hugo van der Goes, Hans Memling, Hieronimus Bosch. Francusko slikarstvo XV. st.: Jean Fouquet, Enguerrand Quarton.

Njemačko slikarstvo XV. st.: Martin Schongauer, Stephan Lochner, Konrad Witz, Michael Pacher, Hans Holbein St., Dürer.

Primjenjena umjetnost XV. st. u Europi.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad (najmanje 12 kartica teksta), sudjelovanje u analizama i raspravama, pismeni ispit, usmeni ispit (po potrebi), kolokvij.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna:

MURRAY, P. I L. "The art of the renaissance", London 1963 (str. 1– 266); FUCHS, R.H. "Dutch painting", London 1996, str. 9-36; POPE-HENNESSY, J.; "An introduction to Italian sculpture", vol. 1 (Italian Gothic sculpture, str. 147–206, 260–272); vol. 2 (Italian Renaissance sculpture, str. 1-444); HEYDENREICH, L. H. "Architecture in Italy 1400 - 1500", New Haven 1996, str. 1– 150, BECK, J.H. «Italian Renaissance painting» Koeln 1996., str. 70-339.

Dopunska:

Pregled:

PAOLETTI, J.T.-RADKE, G.M. „*Art in the Renaissance Italy*“

Arhitektura:

HEYDENREICH, L. H. „*Architecture in Italy 1400 - 1500*“, New Haven 1996, str. 1–150; GIEDION, S. "Prostor, vreme, arhitektura", Beograd 1969., str. 50-72; WITTKOVER, R. "Architectural principles in the age of humanism“, Chicheseter 1998.; BLUNT, A. "Art and architecture in France 1500-1700", New Haven 1999.; Vitruvije: "Deset knjiga o arhitekturi», Zagreb 1999.; MULLER, W.-VOGEL, G. "Atlas arhitekture», vol. 2, Zagreb 2000.; PEVSNER, N. "An outline of European architecture», London 1972, str. 174-237

Skulptura:

POPE-HENNESSY, J. *An introduction to Italian sculpture*, vol. 1 (Italian Gothic sculpture, str. 147–206, 260–272); vol. 2 (Italian Renaissance sculpture, str. 1-444)

Slikarstvo:

BECK, J.H. *Italian Renaissance painting*, Koeln 1996., str. 70-339; STEAR, J. "Venetian painting", London 1995.; LEVEY, M. "Early renaissance», London 1967.; CASTELFRANCHI-VEGAS, L. "Italia e Flandria nella pittura de Quattrocento», Milano 1983.; ANTAL, F. "Die Florentinische Malerei», Berlin 1958.; BERCHEN, E. "Malerei der Renaissance in Italien», Potsdam 1927.; BURGER, F. ET AL. "Die Deutsche Malerei», vol. 3, Potsdam 1924.; ESCHER, K. "Malerei der Renaissance in Mittel- und Unter Italien», Potsdam, 1926.; SCHUBRING, P. "Italienische Plastik des Quattrocento», Potsdam, 1924.; HILLS, P. "Venetian colour», New Haven 1999.; Monografije slikara 15.. stoljeća iz niza «Classici dell'arte Rizzoli»; Monografije muzeja iz niza «Muzeji svijeta», Mladost, Zagreb; VASARI, G. "The lives of the artists», Oxford 1991.; BURCKHARDT, J. "Kultura renesanse u Italiji", Zagreb 1997.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

Preporučena web stranica za korištenje slikovnog materijala:

www.wga.hu

15.b UMJETNOST RENESANSE I. (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: IV. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Antička ikonografija i Umjetnost Grčke i Rima

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Temeljne stilske odrednice arhitekture 15. st. po humanističkim središtima:

(Toskana, Rim, Urbino, Mantova, Venecija, Lombardija, ...).

Arhitektura XV. st u ostalim dijelovima Europe:

Flandrija, Njemačka, Francuska, Španjolska i Portugal.

Rađanje i razvoj renesansne skulpture Quattrocenta:

toskanska renesansna skulptura od Donatella do Verrochia, širenje stila po Apeninima i izvan njih - Rim, Napulj, Lombardija, Venecija.

Razvoj renesansne skulpture u ostalim europskim krajevima:

trajanje gotičkih oblika i utjecaji talijanske renesansne umjetnosti. Skulptura 15. st. u Francuskoj, Flandriji i Njemačkoj.

Renesansno slikarstvo u Italiji:

Firentinsko slikarstvo od Masaccia do Ghirlandaia:

razvoj stila i specifičnosti rukopisa ključnih slikara toskanskoga quattrocenta.

Mletačko slikarstvo 15. st. od Jacopa do Giovannija Bellinija.

Umbrijsko-rimska škola od Piera della Francesca do Perugina i Pinturicchija.

Ostala središta slikarstva quattrocenta na Apeninima:

(Siena, Ferrara, Padova, Mantova).

Flamansko slikarstvo 15. st.:

(Majstor iz Flémallea, Jan i Hubert van Eyck, Robert Campin, Petrus Christus, Rogier van der Weyden, Dieric Bouts, Justus van Gent, Hugo van der Goes, Hans Memling)

Francusko slikarstvo XV. st.:

(braća Limbourg, Jean Fouquet)

Njemačko slikarstvo XV. st.:

(Martin Schongauer, Stephan Lochner, Konrad Witz, Michael Pacher, Hans Holbein St.)

Primjenjena umjetnost XV. st. u Europi.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusiji, izrada kataloške jedinice, pismeni ispit, usmeni ispit (po potrebi), kolokvij.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara.

LITERATURA:

Obvezna:

Murray, P. i L. "The art of the renaissance", London 1963 (str. 1– 266); Fuchs, R.H. "Dutch painting", London 1996, str. 9-36; Murray, P. "Architecture of the renaissance", New York, 1971. (relevantna poglavlja), Olson, R. "Italian renaissance sculpture", London 1992. (relevantna poglavlja).

Dopunska:

Pope-Hennessy, J.; "An introduction to Italian sculpture", vol. 1 (Italian Gothic sculpture, str. 147–206, 260–272); vol. 2 (Italian Renaissance sculpture, str. 1-444); Heydenreich, L. H. "Architecture in Italy 1400 - 1500", New Haven 1996, str. 1–150, Beck, J.H. «Italian

Renaissance painting» Koeln 1996., str. 70-339; Wolf, R.E. "Renesansa", Rijeka, 1969. (reprodukcije).

Pregled:

Paoletti, J.T.-Radke, G.M. "Art in the Renaissance Italy"

Arhitektura:

Murray, P. "Architecture of the renaissance", New York, 1971; Giedion, S. "Prostor, vreme, arhitektura", Beograd 1969., str. 50-72; Wittkover, R. "Architectural principles in the age of humanism, Chicheseter 1998.; Blunt, A. "Art and architecture in France 1500-1700", New Haven 1999.; Vitruvije: "Deset knjiga o arhitekturi», Zagreb 1999.; Muller, W. - Vogel, G. "Atlas arhitekture», vol. 2, Zagreb 2000.;Pevsner, N. "An outline of European architecture»,London 1972, str. 174-237

Skulptura

Olson, R. "Italian renaissance sculpture", London 1992.; AA.VV. "SMALL BRONZES IN THE RENAISSANCE", National gallery of art Washington, New Haven 2001.; ... "SCULPTURE FLORENTINE", Paris, 1957.

Slikarstvo:

Stear, J. "Venetian painting", London 1995.; Monografije slikara 15.. stoljeća iz niza «Classici dell'arte Rizzoli»; Monografije muzeja iz niza «Muzeji svijeta», Mladost, Zagreb; Vasari, G. "The lives of the artists», Oxford 1991.; Burckhardt, J. "Kultura renesanse u Italiji", Zagreb 1997.; Levey, M. "Early renaissance», London 1967.; Castelfranchi-Vegas, L. "Italia e Flandria nella pittura de Quattrocento», Milano 1983.; Pelc, M. "Biblija priprostih", Zagreb, 1991.; Antal, F. "Die Florentinische Malerei», Berlin 1958.; Berchen, E. "Malerei der Renaissance in Italien», Potsdam 1927.; Burger, F. et al. "Die Deutsche Malerei», vol. 3, Potsdam 1924.; Escher, K. "Malerei der Renaissance in Mittel- und Unter Italien», Potsdam, 1926.; Schubring, P. "Italienische Plastik des Quattrocento», Potsdam, 1924.; Hills, P. "Venetian colour», New Haven 1999.; Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

Preporučena web stranica za korištenje slikovnog materijala:

www.wga.hu

16.a UMJETNOST BAROKA I. (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Radoslav Tomić, redoviti profesor

SEMESTAR: IV. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: Položeni ispiti iz predmeta Antička ikonografija, Kršćanska ikonografija i Umjetnost Grčke i Rima

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Evropske zemlje u 16. i 17. stoljeću. Države i gradovi na Apeninskom poluotoku. Reformacija i protureformacija. Nova znanstvena istraživanja i svjetonazori. Otkriće Amerike i novi položaj Sredozemnih i Zapadnoevropskih zemalja. Tridentski koncil: njegove odluke i utjecaj. Pape i Rim. Maniristička kriza u umjetnosti. Temelji barokne umjetnosti: Caravaggio i Carracci. Njihovi sljedbenici u Italiji i u Evropi. Nove slikarske vrste (mrtva priroda, pejzaž, veduta). Rim-umjetničko središte. Strani umjetnici u Rimu i u Italiji: Rubens, Poussen, Lorraine, Velasquez, Ribera. Arhitektura 17. stoljeća u Italiji: Rim, Venecija, Torino, Genova, Sicilija. Klasična umjetnost u Francuskoj. Versailles i dvorska umjetnost. Zlatno doba u Španjolskoj. Belgija i Nizozemska (Rubens-Rembrandt- Vermeer- Hals- Van Dyck). Barokna crkva, palača i dvorac: tipološke i stilske odrednice.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA

Obvezna:

R. Wittkower, *Art and Architecture in Italy 1600 to 1750*, Harmondsworth 1978, 21-362; A. Blunt, *Art and Architecture in France 1500-1700*, Harmondsworth, 1981, 158-404; F. Haskell, *Patrons and Painters, Art and Society in Baroque Italy*, London 1980, 3-146; 238-263, 288-324; C. Norberg-Schultz, *Architettura Barocca*, Milano 1979, 5-204; B. Boucher, *Italian Baroque Sculpture*, London 1998, 9-194.

Dopunska:

N. Pevsner, *An Outline of European Architecture*, Harmondsworth 1978; *Barocco e rococò*, Milano 1997; S. Giedion, *Prostor, vreme, arhitektura*, Beograd 1969; L. Mumford, *Grad u historiji*, Zagreb 1988; C. Norberg-Schultz, *Meaning in Western Architecture*, London 1975; H. Gerson and E. H. ter Kuile, *Art and Architecture in Belgium 1600 to 1800*, Harmondsworth 1960; W. Kalnein and M. Levey, *Art and Architecture of the Eighteenth Century France*, Harmondsworth, 1972; J. Rosenberg-S. Slive-E. H. ter Kuile, *Duch Art and Architecture: 1600-1800*, Harmondsworth 1977; E. Hempel, *Baroque Art and Architecture in Central Europe*, Harmondsworth 1965; J. Pope-Hennessy, *Italian High Renaissance and Baroque Sculpture*, London 1986; G. C. Argan, *Storia dell'arte italiana* 3, Firenze 1986; R. Pallucchini, *La pittura veneziana del Seicento 1-2*, Milano 1981. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

16.b UMJETNOST BAROKA I. (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Radoslav Tomić, redoviti profesor

SEMESTAR: IV. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: Položeni ispiti iz predmeta Antička ikonografija, Kršćanska ikonografija i Umjetnost Grčke i Rima

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Evropske zemlje u 16. i 17. stoljeću. Države i gradovi na Apeninskom poluotoku. Reformacija i protureformacija. Nova znanstvena istraživanja i svjetonazori. Otkriće Amerike i novi položaj Sredozemnih i Zapadnoevropskih zemalja. Tridentski koncil: njegove odluke i utjecaj. Pape u Rim. Maniristička kriza u umjetnosti. Temelji barokne umjetnosti: Caravaggio i Carracci. Njihovi sljedbenici u Italiji i u Evropi. Nove slikarske vrste (mrtva priroda, pejzaž, veduta). Rim-umjetničko središte. Strani umjetnici u Rimu i u Italiji: Rubens, Poussen, Lorraine, Velasquez, Ribera. Arhitektura 17. stoljeća u Italiji: Rim, Venecija, Torino, Genova, Sicilija. Klasična umjetnost u Francuskoj. Versailles i dvorska umjetnost. Zlatno doba u Španjolskoj. Belgija i Nizozemska (Rubens-Rembrandt- Vermeer- Hals- Van Dyck). Barokna crkva, palača i dvorac: tipološke i stilske odrednice.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA

Obvezna:

R. Wittkower, *Art and Architecture in Italy 1600 to 1750*, Harmondsworth 1978, 21-362; C. Norberg-Scultz, *Architettura Barocca*, Milano 1979, 5-204; B. Boucher, *Italian Baroque Sculpture*, London 1998, 9-194.

Dopunska:

N. Pevsner, *An Outline of European Architecture*, Harmondsworth 1978; *Barocco e rococò*, Milano 1997; S. Giedion, *Prostor, vreme, arhitektura*, Beograd 1969; L. Mumford, *Grad u historiji*, Zagreb 1988; C. Norberg-Schultz, *Meaning in Western Architecture*, London 1975; H. Gerson and E. H. ter Kuile, *Art and Architecture in Belgium 1600 to 1800*, Harmondsworth 1960; W. Kalnein and M. Levey, *Art and Architecture of the Eighteenth Century France*, Harmondsworth, 1972; J. Rosenberg-S. Slive-E. H. ter Kuile, *Duch Art and Architecture: 1600-1800*, Harmondsworth 1977; E. Hempel, *Baroque Art and Architecture in Central Europe*, Harmondsworth 1965; J. Pope-Hennessy, *Italian High Renaissance and Baroque Sculpture*, London 1986; G. C. Argan, *Storia dell'arte italiana* 3, Firenze 1986; R. Pallucchini, *La pittura veneziana del Seicento 1-2*, Milano 1981. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

17.a UMJETNOST RENESANSE II. (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: V. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost renesanse I. i Umjetnost ranog srednjeg vijeka zapadne Europe

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Arhitektura XVI. st. u Italiji: Bramante u Rimu; gradnja sv. Petra u Vatikanu; Rafael, G. i A. da Sangallo st. i ml., B. Peruzzi, Michelangelo u Rimu, rimske palače XVI. st.; Pirro Ligorio, Vignola, Giacomo della Porta, Domenico Fontana); Venecija (Sanmicheli, mletacke palače XVI. st., Jacopo Sansovino, Palladio, Scamozzi), Mantova (Giulio Romano); Toscana (Michelangelo u Firenci, B. Ammannati, Vasari, Bernardo Buontalenti, *bizzarie*).

Skulptura XVI. st. u Italiji: Michelangelo; talijanska visoka renesansa i manirizam (Giovanni F. Rustici, Andrea i Jacopo Sansovino, Baccio Bandinelli, Benvenuto Cellini, Bartolomeo Ammanati, Giambologna, Girolamo Santacroce, Alessandro Vittoria).

Slikarstvo u središnjoj Italiji od 1500–50.: Leonardo, Michelangelo, Rafael, Firentinska škola (Fra Bartolomeo, Andrea del Sarto, Piero di Cosimo, Pontormo), Rim (B. Peruzzi, Sebastiano del Piombo); Slikarstvo visoke renesanse u Veneciji (Giorgione, Tizian, Palma Stariji). Slikarstvo manirizma u Toscani, Rimu i Veneciji.

Umjetnost XVI. st. u Nizozemskoj i Flandriji: pregled stilskih mijena i fenomena u arhitekturi, kiparstvu i skulpturi.

Pojavni oblici visoke renesanse i manirizma u Francuskoj, Španjolskoj i Njemačkoj.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, kraći eseji, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne katalogske jedinice, kolokvij, pismeni i usmeni ispit (popotrebi).

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara. Polovinom semestra kolokvij na temu: Leonardo, Rafael, Michelangelo.

LITERATURA:

Obvezna:

Murray, L. "The high renaissance and mannerism", London, 1995., str. 1 – 285; Lotz, W. "Architecture in Italy 1500 - 1600", New Haven 1995., str. 1 – 170; Wölfflin, H. "Klasična umjetnost", MH, Zagreb, 1969. (odabrani dijelovi) Beck, J. H. «Italian renaissance painting», Koeln, str. 316 – 480; John Pope-Hennessy; "An introduction to Italian sculpture, vol. 3 (Italian High Renaissance and Baroque sculpture), str. 1 -341; Belting, H. i dr. (urednici): Uvod u povijest umjetnosti, Zagreb 2008., cjelina: Tumačenje predmeta, str. 141 - 225.

Dopunska:

S.J. Freedberg; «Painting in Italy 1500-1600.; Monografije slikara 16. stoljeća iz niza «Classici dell'arte Rizzoli»; Monografije muzeja iz niza «Muzeji svijeta», Mladost, Zagreb; Levey, M. "High Renaissance", London, 1967.; Summerson, J. "Architecture in Britain 1530-1830", London, 1955.; Venturi, L. "Le sezieme siecle de Leonardo au Greco", Paris; Alazard, J. "L'art Italien au XVIe siecle", Paris, 1955.; Franklin, D. "Painting in renaissance Florence 1500-1550", New Haven, 2001.; Blunt, A. "Art and architecture in France 1500-1700", New Haven, 1999.; van der Osten, G.-Vey, H.: "Painting and sculpture in Germany Netherlands 1500-1600", Harmondsworth, 1969.; Vasari, G. "The lives of the artists ", Oxford, 1991.; Burckhardt, J. "Kultura renesanse u Italiji", Zagreb, 1997.; Levey, M. "High renaissance", London, 1967.; Dvorak, M. et al. "Manirizam", Zagreb, 2000.;

17.b UMJETNOST RENESANSE II. (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Emil Hilje, redoviti profesor

SEMESTAR: V. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obavezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost renesanse I. i Umjetnost ranog srednjeg vijeka zapadne Europe

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Arhitektura XVI. st. u Italiji: Bramante u Rimu; gradnja sv. Petra u Vatikanu; Rafael, G. i A. da Sangallo st. i ml., B. Peruzzi, Michelangelo u Rimu, rimske palače XVI. st.; Pirro Ligorio, Vignola, Giacomo della Porta, Domenico Fontana); Venecija (Sanmicheli, mletacke palače XVI. st., Jacopo Sansovino, Palladio, Scamozzi), Mantova (Giulio Romano); Toscana (Michelangelo u Firenci, B. Ammannati, Vasari, Bernardo Buontalenti, *bizzarie*).

Skulptura XVI. st. u Italiji: Michelangelo; talijanska visoka renesansa i manirizam (Giovanni F. Rustici, Andrea i Jacopo Sansovino, Baccio Bandinelli, Benvenuto Cellini, Bartolomeo Ammanati, Giambologna, Girolamo Santacroce, Alessandro Vittoria).

Slikarstvo u središnjoj Italiji od 1500–50.: Leonardo, Michelangelo, Rafael, Firentinska škola (Fra Bartolomeo, Andrea del Sarto, Piero di Cosimo, Pontormo), Rim (B. Peruzzi, Sebastiano del Piombo); Slikarstvo visoke renesanse u Veneciji (Giorgione, Tizian, Palma Stariji). Slikarstvo manirizma u Toscani, Rimu i Veneciji.

Umjetnost XVI. st. u Nizozemskoj i Flandriji: pregled stilskih mijena i fenomena u arhitekturi, kiparstvu i skulpturi.

Pojavni oblici visoke renesanse i manirizma u Francuskoj, Španjolskoj i Njemačkoj.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, izrada jedne kataloške jedinice, kolokvij, pismeni i usmeni ispit (po potrebi).

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, te sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara. Polovinom semestra kolokvij na temu: Leonardo, Rafael, Michelangelo.

LITERATURA:

Obvezna:

Murray, L. "The high renaissance and mannerism", London, 1995., str. 1 – 285; Lotz, W. "Architecture in Italy 1500 - 1600", New Haven 1995., str. 1 – 170; Wölfflin, H. "Klasična umjetnost", MH, Zagreb, 1969. (odabrani dijelovi) Beck, J. H. «Italian renaissance painting», Koeln, str. 316 – 480; John Pope-Hennessy; "An introduction to Italian sculpture, vol. 3 (Italian High Renaissance and Baroque sculpture), str. 1-341;

Dopunska:

Belting, H. i dr. (urednici): Uvod u povijest umjetnosti, Zagreb 2008., cjelina: Tumačenje predmeta, str. 141 - 225. S.J. Freedberg; «Painting in Italy 1500-1600.; Monografije slikara 16. stoljeća iz niza «C lassici dell' arte Rizzoli»; Monografije muzeja «Muzeji svijeta», Mladost, Zagreb; Levey, M. "High Renaissance", London, 1967.; S ummerson, J. "Architecture in Britain 1530-1830", London, 1955.; Venturi, L. "Le sezieme siecle de Leonardo au Greco", Paris; Alazard, J. "L'art Italien au XVIIe siecle", Paris, 1955.; Franklin, D. "Painting in renaissance Florence 1500-1550", New Haven, 2001.; Blunt, A. "Art and architecture in France 1500-1700", New Haven, 1999.; van der Osten, G.-Vey, H.: "Painting and sculpture in Germany Netherlands 1500-1600", Harmondsworth, 1969.; Vasari, G. "The lives of the artists", Oxford, 1991.; Burckhardt, J. "Kultura renesanse u Italiji", Zagreb, 1997.; Levey, M. "High renaissance", London, 1967.;

18.a UMJETNOST BAROKA II. (jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Radoslav Tomić, redoviti profesor

SEMESTAR: V. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost romanike, Umjetnost gotike i Umjetnost renesanse I.

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Talijanska umjetnost 18. stoljeća: Rim, Napulj, Piemont, Venecija: Venecijansko slikarstvo i arhitektura. Pobjeda nad Turcima i uspon Srednje Europe. Beč: urbanizam i arhitekti (Erlach i Hildebrandt). Prag i arhitektura 18. stoljeća u Češkoj. Bavarska i južna Njemačka: njemački, francuski i talijanski umjetnici. Njemačke kneževine i njihovi centri: Berlin, Dresden. Uspon Rusije: Sankt Petersburg i klasicizam na sjeveru Europe. Mletački umjetnici u Europi: Ricci, Piazzetta, Tiepolo, Benković. Neopaladijanizam u Evropi. Francusko slikarstvo 18. stoljeća. Španjolska. Obnova gradova: urbanizam. Tipološka klasifikacija stambene i crkvene arhitekture 18. stoljeća (planirani gradovi, dvorci, palača...).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, pismeni i usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

R. Wittkower, *Art and Architecture in Italy 1600 to 1750*, Harmondsworth, 1978, 363-505; C. Norberg-Schultz, *Architettura Tardobarocca*, Milano 1980, 5-199; C. Bertelli-G. Briganti-A. Giuliano, *Barocco e rococò*, Milano 1997, 168-246; T. DaCosta Kaufmann, Court, *Cloister and City*, Chicago 1995, 257-459.

Dopunska:

N. Pevsner, *An Outline of European Architecture*, Harmondsworth 1978; F. Haskell, *Patrons and Painters, Art and Society in Baroque Italy*, London 1980; W. Kalnein and M. Levey, *Art and Architecture of the Eighteenth Century France*, Harmondsworth, 1972; H. Gerson and E. H. ter Kuile, *Art and Architecture in Belgium 1600 to 1800*, Harmondsworth 1960; J. Rosenberg-S. Slive-E. H. ter Kuile, *Dutch Art and Architecture: 1600-1800*, Harmondsworth 1977; E. Hempel, *Baroque Art and Architecture in Central Europe*, Harmondsworth 1965; J. Pope-Hennessy, *Italian High Renaissance and Baroque Sculpture*, London 1986; E. P. Bowron-J.J. Rishel, *Art in Rome in the Eighteenth Century*, Philadelphia 2000; G. C. Argan, *Storia dell'arte italiana* 3, Firenze 1986; J. Martineau-A. Robison, *La gloria di Venezia, 'arte nel diciottesimo secolo*, Milano 1994. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

18.b UMJETNOST BAROKA II. (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Radoslav Tomić, redoviti profesor

SEMESTAR: V. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obavezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost romanike, Umjetnost gotike i Umjetnost renesanse I.

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Talijanska umjetnost 18. stoljeća: Rim, Napulj, Piemont, Venecija: Venecijansko slikarstvo i arhitektura. Pobjeda nad Turcima i uspon Srednje Europe. Beč: urbanizam i arhitekti (Erlach i Hildebrandt). Prag i arhitektura 18. stoljeća u Češkoj. Bavarska i južna Njemačka: njemački, francuski i talijanski umjetnici. Njemačke kneževine i njihovi centri: Berlin, Dresden. Uspon Rusije: Sankt Petersburg i klasicizam na sjeveru Europe. Mletački umjetnici u Europi: Ricci, Piazzetta, Tiepolo, Benković. Neopaladianizam u Evropi. Francusko slikarstvo 18. stoljeća. Španjolska. Obnova gradova: urbanizam. Tipološka klasifikacija stambene i crkvene arhitekture 18. stoljeća (planirani gradovi, dvorci, palača...).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, usmeni ispit.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

C. Norberg-Schultz, *Architettura Tardobarocca*, Milano 1980, 5-199; C. Bertelli- G. Briganti-A. Giuliano, *Barocco e rococò*, Milano 1997, 168-246;

Dopunska:

N. Pevsner, *An Outline of European Architecture*, Harmondsworth 1978; F. Haskell, *Patrons and Painters, Art and Society in Baroque Italy*, London 1980; W. Kalnein and M. Levey, *Art and Architecture of the Eighteenth Century France*, Harmondsworth, 1972; H. Gerson and E. H. ter Kuile, *Art and Architecture in Belgium 1600 to 1800*, Harmondsworth 1960; J. Rosenberg-S. Slive-E. H. ter Kuile, *Duch Art and Architecture: 1600-1800*, Harmondsworth 1977; E. Hempel, *Baroque Art and Architecture in Central Europe*, Harmondsworth 1965; J. Pope-Hennessy, *Italian High Renaissance and Baroque Sculpture*, London 1986; E. P. Bowron-J.J. Rishel, *Art in Rome in the Eighteenth Century*, Philadelphia 2000; G. C. Argan, *Storia dell'arte italiana* 3, Firenze 1986; J. Martineau-A. Robison, *La gloria di Venezia, 'arte nel diciottesimo secolo*, Milano 1994. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

19.a HRVATSKA UMJETNOST RENESANSE I **BAROKA (jednopedmetni)**

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Radoslav Tomić, redoviti profesor

SEMESTAR: V. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz kolegija Hrvatska umjetnost romanike i gotike

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Ranorenesansni oblici u umjetničkoj produkciji na tlu hrvatskih zemalja. Povijesno-kulturološki uvjeti u hrvatskim zemljama tijekom XV. st. (Društvene, političke i gospodarske prilike u hrvatskim zemljama. Dalmatinske komune pod Venecijom. Dubrovačka republika. Istra. Sjeverna Hrvatska. Književnici, humanisti i znanstvenici u Dalmaciji. Otkriće antike i identiteti komuna.) Pojava renesansne arhitekture i skulpture: renesansne komponente u Jurja Dalmatinca i njegovoga kruga. Nikola Firentinac u Dalmaciji. Renesansa na Pagu. Ivan Duknović u domovini, Italiji i Ugarskoj. Odjeci panonske renesanse u kontinentalnoj Hrvatskoj i Primorju. Firentinci u Dubrovniku. Korčulanske kamenoklesarske radionice. Dubrovačka arhitektonska i kiparska produkcija do 1520. Vicko Lovrin, Hamzić i Božidarević.

Umjetnička produkcija XVI. stoljeća u hrvatskim zemljama. Novi politički uvjeti i fortificiranje gradova. Kriza i njezin utjecaj na umjetničku produkciju. Okretanje importu – uvezena djela talijanskih slikara i kipara u Dalmaciji XVI. stoljeća. Arhitektura i skulptura Dubrovnika u XVI. stoljeću. Schiavoni (informativno, o njima više u kontekstu kolegija Umjetnost renesanse II.) Odjeci inovacija s Apenina: Gospodnetić i Lazanić. Tripun Bokanić.

Barokna arhitektura u hrvatskim zemljama tijekom XVII. i XVIII. stoljeća. Nove političke prilike u kontinentalnoj Hrvatskoj. Novi zadaci umjetnosti nakon Tridenta. Isusovački kompleksi XVII. i XVIII. stoljeća kao paradigma zadataka (Zagreb, Varaždin, Požega, Osijek, Petrovaradin, Rijeka i Kastav, Dubrovnik). Obnova gradova. Raznorodnost arhitektonskih tipova s naglaskom na učestalije i osebujnije (okašnjeli renesansni prostori, obnovljene gotičke arhitektonske cjeline, sladkogorski tip crkve, longitudinalne crkve s trikonhalnim svetištima, rokoko u sakralnoj arhitekturi, klasicizirajući trendovi krajem XVIII. stoljeća na kontinentu. Specifičnosti klasicizirajućih tendencija u sakralnoj arhitekturi obalne Istre, Kvarnera i Dalmacije. Arhitektura palača i dvoraca XVIII. stoljeća u Zagorju i Slavoniji.

Barokna skulptura u hrvatskim zemljama tijekom XVII. i XVIII. stoljeća. Kasnomaniristički i ranobarokni oblici u kiparstvu XVII. stoljeća (Ackermann, Altenbach). Širenje i sazrijevanje baroknog kiparstva kroz djela Komersteinera, Weinachta, Strauba. Važnije karakteristike lokalne kiparske produkcije u Varaždinu i Osijeku. Kipari-redovnici: pavlini i franjevci. Strani kipari u kontinentalnoj Hrvatskoj: Cussa i Robba. Utjecaj Graza u Hrvatskom Zagorju (Shokotnigg, Straub, Koeniger) i Beča u Slavoniji (Dill). Kipari iz manjih slovenskih središta (Celje, Ptuj, Rogatec, Ormož). Barokno kiparstvo na obali u XVII. stoljeću (drvorezbarska produkcija oltara: Mondella i ostali, prodor altarističkih radionica u dalmatinske sredine druge polovice XVII. stoljeća). Važniji altaristi XVIII. stoljeća na istočnoj obali Jadrana: Longhena, Garzotti, Tremignon, Sardi, Gropelli. Klasicistička strujanja u kiparstvu XVIII. stoljeća: Marchiori, Toretti. Riječki majstori. Kupovanje kipova u Veneciji: Rues, Tagliapietra, Morlaiter. Altarističke obiteljske radionice doseljene u Dalmaciju u XVIII. stoljeću: dall'Acqua, Brutapelle, Costa. Piranske i koparske radionice u Istri i na Kvarneru. Srednjoeuropski utjecaji u središnjoj Istri. Raspela i štukature u Dalmaciji XVIII. stoljeća. Slikarstvo XVII. i XVIII. stoljeća u Hrvatskoj. Značajke slikarstva XVII. stoljeća u

kontinentalnoj Hrvatskoj: gostujući slikari iz Kranjske, Štajerske i Tirola. Zidno slikarstvo XVII. i početka XVIII. stoljeća (Bobić i Schoen). Širenje stila putem grafičkih predložaka na primjeru insbruške Mariahilf Cranacha starijeg. Ivan Krstitelj Ranger: stil i opus – slikarstvo na platnu i drvu, zidno i svodno slikarstvo. Rangerovi suvremenici i učenici (Lerchinger, Goerner.) Franjevci i pavlini kao naručitelji velikih oltarnih pala. Narudžbe domaćega plemstva. Valentin Metzinger.

Barokno slikarstvo u Dalmaciji i Istri. Nove političke prilike i nove naručiteljske potrebe nakon Tridenta. Import djela ranobaroknih slikara: Palma Mlađi i njegovi suvremenici (d'Anna, Ingoli, Ridolfi, Peranda, Mera, Vicentino). Zorzi Ventura. Matteo Ponzoni. Tripo Kokolja. Slikarstvo XVIII. stoljeća u Dubrovniku. Federico Benković. Važniji importi XVIII. stoljeća iz Venecije i obližnjih krajeva (Ricci, Grassi, Fontebasso, Pittoni, Tasca). Majstori doseljeni u Dalmaciju: Devita i Pitteri.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, kraći eseji sudjelovanje u diskusijama, pismeni i usmeni ispit (po potrebi).

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave. Polovinom semestra kolokvij na temu "Umjetnost renesanse u Hrvatskoj".

LITERATURA:

Obvezna:

(usredotočiti se na likovne fenomene, majstore i opuse navedene u programu kolegija) Pelc, M.: "Renesansa", Zagreb 2007; ; Hrvatska i Europa, Barok i prosvjetiteljstvo (XVII-XVIII. stoljeće), sv. III, (ur. Ivan Golub) Zagreb 2003., poglavlja: Urbanizam arhitektura (Andre Mohorovičić, str. 579 - 598), Arhitektura u Hrvatskoj (Vladimir Marković, str. 599 – 616), Barokno kiparstvo sjeverne Hrvatske (Doris Baričević, str. 619 – 635), Kiparstvo u Dalmaciji, Istri i na Kvarneru (Radoslav Tomić, str. 637 – 651), Slikarstvo u kontinentalnoj Hrvatskoj (Sanja Cvetnić, str. 653 - 662), Zidno slikarstvo u kontinentalnoj Hrvatskoj (Marija Mirković, str. 663 – 674), Slikarstvo u Dalmaciji u europskome kontekstu (Kruno Prijatelj i Ivana Prijatelj Pavičić, str. 675 – 688), Slikarstvo Istre i Kvarnera u XVII. stoljeću (Nina Kudiš Burić, str. 689 – 694), Slikarstvo XVIII. stoljeća u Istri, Hrvatskome primorju i na Kvarnerskim otocima (Višnja Bralić, str. 695 – 702).

Dopunska:

Hrvatska renesansa (katalog), Zagreb 2004; A. Horvat-R. Matejčić-K. Prijatelj, Barok u Hrvatskoj, Zagreb 1982. (za prva dva naslova samo dijelovi teksta relevantni za materijal koji se obrađuje); R. Ivančević-K. Prijatelj-A. Horvat-N. Šumi, Barok u Hrvatskoj i Sloveniji, Beograd-Zagreb-Mostar, 1985, 20-92. V. Marković, Barokni dvorci hrvatskog zagorja, Zagreb 1995; R. Tomić, Barokni oltari i skulptura u Dalmaciji, Zagreb 1995; V. Marković, Crkve 17. i 18. stoljeća u Istri-tipologija i stil, Zagreb 2004; Zagreb 2004. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

19.b HRVATSKA UMJETNOST RENESANSE I

BAROKA (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Radoslav Tomić, redoviti profesor

SEMESTAR: V. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obavezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz kolegija Hrvatska umjetnost romanike i gotike

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Ranorenesansni oblici u umjetničkoj produkciji na tlu hrvatskih zemalja. Povijesno-kulturološki uvjeti u hrvatskim zemljama tijekom XV. st. (Društvene, političke i gospodarske prilike u hrvatskim zemljama. Dalmatinske komune pod Venecijom. Dubrovačka republika. Istra. Sjeverna Hrvatska. Književnici, humanisti i znanstvenici u Dalmaciji. Otkriće antike i identiteti komuna.) Pojava renesansne arhitekture i skulpture: renesansne komponente u Jurja Dalmatinca i njegovoga kruga. Nikola Firentinac u Dalmaciji. Renesansa na Pagu. Ivan Duknović u domovini, Italiji i Ugarskoj. Odjeci panonske renesanse u kontinentalnoj Hrvatskoj i Primorju. Firentinci u Dubrovniku. Korčulanske kamenoklesarske radionice. Dubrovačka arhitektonska i kiparska produkcija do 1520. Vicko Lovrin, Hamzić i Božidarević.

Umjetnička produkcija XVI. stoljeća u hrvatskim zemljama. Novi politički uvjeti i fortificiranje gradova. Kriza i njezin utjecaj na umjetničku produkciju. Okretanje importu – uvezena djela talijanskih slikara i kipara u Dalmaciji XVI. stoljeća. Arhitektura i skulptura Dubrovnika u XVI. stoljeću. Schiavoni (informativno, o njima više u kontekstu kolegija Umjetnost renesanse II.) Odjeci inovacija s Apenina: Gospodnetić i Lazanić. Tripun Bokanić.

Barokna arhitektura u hrvatskim zemljama tijekom XVII. i XVIII. stoljeća. Nove političke prilike u kontinentalnoj Hrvatskoj. Novi zadaci umjetnosti nakon Tridenta. Isusovački kompleksi XVII. i XVIII. stoljeća kao paradigma zadataka (Zagreb, Varaždin, Požega, Osijek, Petrovaradin, Rijeka i Kastav, Dubrovnik). Obnova gradova. Raznorodnost arhitektonskih tipova s naglaskom na učestalije i osebujnije (okašnjeni renesansni prostori, obnovljene gotičke arhitektonske cjeline, sladkogorski tip crkve, longitudinalne crkve s trikonhalnim svetištima, rokoko u sakralnoj arhitekturi, klasicizirajući trendovi krajem XVIII. stoljeća na kontinentu. Specifičnosti klasicizirajućih tendencija u sakralnoj arhitekturi obalne Istre, Kvarnera i Dalmacije. Arhitektura palača i dvoraca XVIII. stoljeća u Zagorju i Slavoniji.

Barokna skulptura u hrvatskim zemljama tijekom XVII. i XVIII. stoljeća. Kasnomaniristički i ranobarokni oblici u kiparstvu XVII. stoljeća (Ackermann, Altenbach). Širenje i sazrijevanje baroknog kiparstva kroz djela Komersteinera, Weinachta, Strauba. Važnije karakteristike lokalne kiparske produkcije u Varaždinu i Osijeku. Kipari-redovnici: pavlini i franjevci. Strani kipari u kontinentalnoj Hrvatskoj: Cussa i Robba. Utjecaj Graza u Hrvatskom Zagorju (Shokotnigg, Straub, Koeniger) i Beča u Slavoniji (Dill). Kipari iz manjih slovenskih središta (Celje, Ptuj, Rogatec, Ormož). Barokno kiparstvo na obali u XVII. stoljeću (drvorezbarska produkcija oltara: Mondella i ostali, prodor altarističkih radionica u dalmatinske sredine druge polovice XVII. stoljeća). Važniji altaristi XVIII. stoljeća na istočnoj obali Jadrana: Longhena, Garzotti, Tremignon, Sardi, Gropelli. Klasicistička strujanja u kiparstvu XVIII. stoljeća: Marchiori, Toretti. Riječki majstori. Kupovanje kipova u Veneciji: Rues, Tagliapietra, Morlaiter. Altarističke obiteljske radionice doseljene u Dalmaciju u XVIII. stoljeću: dall'Acqua, Brutapelle, Costa. Piranske i koparske radionice u Istri i na Kvarneru. Srednjoeuropski utjecaji u središnjoj Istri. Raspela i štukature u Dalmaciji XVIII. stoljeća. Slikarstvo XVII. i XVIII. stoljeća u Hrvatskoj. Značajke slikarstva XVII. stoljeća u

kontinentalnoj Hrvatskoj: gostujući slikari iz Kranjske, Štajerske i Tirola. Zidno slikarstvo XVII. i početka XVIII. stoljeća (Bobić i Schoen). Širenje stila putem grafičkih predložaka na primjeru insbruške Mariahilf Cranacha starijeg. Ivan Krstitelj Ranger: stil i opus – slikarstvo na platnu i drvu, zidno i svodno slikarstvo. Rangerovi suvremenici i učenici (Lerchinger, Goerner.) Franjevci i pavlini kao naručitelji velikih oltarnih pala. Narudžbe domaćega plemstva. Valentin Metzinger.

Barokno slikarstvo u Dalmaciji i Istri. Nove političke prilike i nove naručiteljske potrebe nakon Tridenta. Import djela ranobaroknih slikara: Palma Mlađi i njegovi suvremenici (d'Anna, Ingoli, Ridolfi, Peranda, Mera, Vicentino). Zorzi Ventura. Matteo Ponzoni. Tripo Kokolja. Slikarstvo XVIII. stoljeća u Dubrovniku. Federico Benković. Važniji importi XVIII. stoljeća iz Venecije i obližnjih krajeva (Ricci, Grassi, Fontebasso, Pittoni, Tasca). Majstori doseljeni u Dalmaciju: Devita i Pitteri.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJE ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, kraći eseji sudjelovanje u diskusijama, pismeni i usmeni ispit (po potrebi).

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave. Polovinom semestra kolokvij na temu "Umjetnost renesanse u Hrvatskoj".

LITERATURA:

Obvezna:

Hrvatska renesansa (katalog), Zagreb 2004; A. Horvat-R. Matejčić-K. Prijatelj, *Barok u Hrvatskoj*, Zagreb 1982. (dijelovi teksta relevantni za materijal koji se obrađuje na predavanjima); R. Ivančević-K. Prijatelj-A. Horvat-N. Šumi, *Barok u Hrvatskoj i Sloveniji*, Beograd-Zagreb-Mostar, 1985, 20-92.

Dopunska:

V. Marković, *Barokni dvorci hrvatskog zagorja*, Zagreb 1995; R. Tomić, *Barokni oltari i skulptura u Dalmaciji*, Zagreb 1995; V. Marković, *Crkve 17. i 18. stoljeća u Istri-tipologija i stil*, Zagreb 2004; Zagreb 2004. Monografije pojedinih umjetnika i spomenika. Katalozi izložbi. Časopisi. Pojedinačni članci i rasprave. Zbornici.

20.a UMJETNOST 19. STOLJEĆA I. (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: V. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz predmeta Umjetnost baroka I.

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. ZAČECI MODERNIH VREMENA I POJAVA KLASICIZMA U EUROPI

Rane pojave građanskih ideja u XVIII. stoljeću. Prilike u Parizu u vrijeme Regentstva (Filip II. Orleanski i građanske ideje). Racionalizam, iluminizam i pojave klasicizma. Otkriće vrline republikanskog Rima. Klasicističke ideje i predrevolucionarna kretanja. Utjecaj Francuske akademije u Rimu. Klasicizam u ideologiji Francuske revolucije. Klasicizam kao programatska umjetnost Francuske revolucije. Metamorfoze klasicizma u vrijeme vladavine Napoleona I. Bonaparte. Klasicizam i njemačke filozofske ideje II. polovine XVIII. st. Klasicizam u službi regresivnih ideologija

Slikarstvo:

Francuska: Jacques-Louis David, Antoine-Jean Gros, Francois-Pascal Gerard, Pierre-Paul Prud'hon, Jean-Dominique Ingres. Njemački klasicistički pokret. Klasicizam i bidermajer.

Kiparstvo:

Berthel Thorvaldsen, Antonio Canova, Jean-Antoine Houdon

Arhitektura:

Francuska: Claude-Nicolas Ledoux, Louis-Etienne Boulee, Alexandre Brogniart, Robert Delauney, Jean-Francoise Therese Chalgrin.

Njemačka: Karl Gotthard Langhans, Friedrich Gilly, Karl Friedrich Schinkel, Leo von Klenze

Engleska: John Soane, Robert Smirke.

II. ROMANTIZAM U EUROPI

Rane pojave romantizma u umjetnosti zadnje trećine XVIII. stoljeća. Bijeg u prošlost. Bijeg u arkadijsku idilu. Povratak prirodi. Orientalizam i romantizam. Oslobodilački pokreti i romantizam. Europa poslije Bečkog kongresa, restauracija i romantizam. Liberalni nacionalizam i romantizam. Romantizam i europske građanske revolucije. Ujediniteljski pokreti u Njemačkoj i Italiji i romantizam. Romantizam kao otpor građanskom moralu. Pojam «ukletog» umjetnika. Umjetnik iznad ili protiv društva

Slikarstvo:

Francuska: Theodore Gericault, Eugene Delacroix, Theodore Chasseriau.

Engleska: Predromantizam: Heinrich Füssli, William Blake. Romantizam i pejzažno slikarstvo: John Constable, Richard Parkes Bonington, William Turner.

Njemačka: Caspar David Friedrich, Carl G. Carus, Johann Friedrich Overbeck i Nazarenci.

Španjolska: Kasnije razdoblje stvaranja Francisca Goya. Srednja Europa: Divergentne tendencije mjetnosti bidermajera.

Kiparstvo:

Francois Rude, Antoine-Louis Barye, Emanuele Fremiet.

Arhitektura:

Neogotika, prva pojava neostilova.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni i usmeni ispit, seminar.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna liter:

J. Schultze, Devetnaesto stoljeće, O.Keršovani, Rijeka 1970. (slikovni materijal); Rosenblum and Janson, Art of Nineteenth Century, Painting and Sculpture, Thames & Hudson, London 2001. (slikovni materijal); Matthew Craske, Art in Europe 1700-1830, Oxford University Press, Oxford 1997. Barry Bergdoll, European Architecture 1750-1890, Oxford University Press, Oxford, 2000.; Enciklopedija likovnih umjetnosti sv. I-IV, Zgb 1965.;

Dopunska:

Germain Bazin, Povijest umjetnosti, Naprijed Zagreb, 1965.; H.W. Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003.; A.Hauser, Socijalna historija umjetnosti sv. II, Kultura, Beograd 1970.; Stephan F. Eiseremann, Thomas Crow etc. Nineteenth Century Art, A Critical History, Thames & Hudson, London 2002. Joshua C. Taylor, Nineteenth-Century Theories of Art, University of California Press, Berkeley, 1989.; Thomas Crow, Painters and Public Life in 18th Century in Paris, Yale University Press, New Heaven 1987.; Nina Maria Athanassoglou-Kallmy, French Images from the Greek War of Independence 1821-1830, Art and Politics under Restoration, Yale University Press, New Heaven, 1989.; Thomas Crow, Emulation, Making Artists for Revolutionary France, Yale University Press, New Heaven, 1997.; Friedrich N. Bohrer, Orientalism and Visual Culture, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

Internet izvori:

<http://www.artrenewal.org> <http://www.artchive.com>

<http://www.artyclopedia.com>

<http://www.groveart.com>

20.b UMJETNOST 19. STOLJEĆA I. (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: V. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz predmeta Umjetnost baroka I.

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. ZAČECI MODERNIH VREMENA I POJAVA KLASICIZMA U EUROPI

Rane pojave građanskih ideja u XVIII. stoljeću. Prilike u Parizu u vrijeme Regentstva (Filip II. Orleanski i građanske ideje). Racionalizam, iluminizam i pojave klasicizma. Otkriće vrline republikanskog Rima. Klasicističke ideje i predrevolucionarna kretanja. Utjecaj Francuske akademije u Rimu. Klasicizam u ideologiji Francuske revolucije. Klasicizam kao programatska umjetnost Francuske revolucije. Metamorfoze klasicizma u vrijeme vladavine Napoleona I. Bonaparte. Klasicizam i njemačke filozofske ideje II. polovine XVIII. st. Klasicizam u službi regresivnih ideologija

Slikarstvo:

Francuska: Jacques-Louis David, Antoine-Jean Gros, Francois-Pascal Gerard, Pierre-Paul Prud'hon, Jean-Dominique Ingres. Njemački klasicistički pokret. Klasicizam i bidermajer.

Kiparstvo:

Berthel Thorvaldsen, Antonio Canova, Jean-Antoine Houdon

Arhitektura:

Francuska: Claude-Nicolas Ledoux, Louis-Etienne Boulee, Alexandre Brogniart, Robert Delauney, Jean-Francoise Therese Chalgrin.

Njemačka: Karl Gotthard Langhans, Friedrich Gilly, Karl Friedrich Schinkel, Leo von Klenze

Engleska: John Soane, Robert Smirke.

II. ROMANTIZAM U EUROPI

Rane pojave romantizma u umjetnosti zadnje trećine XVIII. stoljeća. Bijeg u prošlost. Bijeg u arkadijsku idilu. Povratak prirodi. Orientalizam i romantizam. Oslobodilački pokreti i romantizam. Europa poslije Bečkog kongresa, restauracija i romantizam. Liberalni nacionalizam i romantizam. Romantizam i europske građanske revolucije. Ujediniteljski pokreti u Njemačkoj i Italiji i romantizam. Romantizam kao otpor građanskom moralu. Pojam «ukletog» umjetnika. Umjetnik iznad ili protiv društva

Slikarstvo:

Francuska: Theodore Gericault, Eugene Delacroix, Theodore Chasseriau.

Engleska: Predromantizam: Heinrich Füssli, William Blake. Romantizam i pejzažno slikarstvo: John Constable, Richard Parkes Bonington, William Turner.

Njemačka: Caspar David Friedrich, Carl G. Carus, Johann Friedrich Overbeck i Nazarenci.

Španjolska: Kasnije razdoblje stvaranja Francisca Goya. Srednja Europa: Divergentne tendencije umjetnosti bidermajera.

Kiparstvo:

Francois Rude, Antoine-Louis Barye, Emanuele Fremiet.

Arhitektura:

Neogotika, prva pojava neostilova.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni i usmeni ispit, seminar.

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

J. Schultze, Devetnaesto stoljeće, O.Keršovani, Rijeka 1970. (slikovni materijal); Rosenblum and Janson, Art of Nineteenth Century, Painting and Sculpture, Thames & Hudson, London 2001. (slikovni materijal); Matthew Craske, Art in Europe 1700-1830, Oxford University Press, Oxford 1997. Barry Bergdoll, European Architecture 1750-1890, Oxford University Press, Oxford, 2000.

Dopunska:

Enciklopedija likovnih umjetnosti sv. I-IV, Zgb 1965.; Germain Bazin, Povijest umjetnosti, Naprijed Zagreb, 1965.; H.W. Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003.; A.Hauser, Socijalna historija umetnosti sv. II, Kultura, Beograd 1970.; Stephan F. Eisermann, Thomas Crow etc. Nineteenth Century Art, A Critical History, Thames & Hudson, London 2002. Joshua C. Taylor, Nineteenth-Century Theories of Art, University of California Press, Berkeley, 1989.; Thomas Crow, Painters and Public Life in 18th Century in Paris, Yale University Press, New Heaven 1987.; Nina Maria Athanassoglou-Kallmy, French Images from the Greek War of Independence 1821-1830, Art and Politics under Restauration, Yale University Press, New Heaven, 1989.; Thomas Crow, Emulation, Making Artists for Revolutionary France, Yale University Press, New Heaven, 1997.; Friedrich N. Bohrer, Orientalism and Visual Culture, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

Internet izvori:

<http://www.artrenewal.org> <http://www.artchive.com>

<http://www.artyclopedia.com>

<http://www.groveart.com>

21.a UMJETNOST 19. STOLJEĆA II (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: VI. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz predmeta Umjetnost Grčke i Rima

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. UMJETNIČKI POKRETI DRUGE POLOVINE 19. STOLJEĆA

Ukus Drugog Carstva i njegove suprotnosti. Ponovno otkrivanje stvarnosti. Umjetnost i literatura. Umjetnost i društveni i socijalni angažman. Popularna slika. Postkolonijalni orijentalizam. Slikarstvo i fotografija. Umjetnost i tehnika. Likovne umjetnosti i napredak tiskarstva. Nestajanje jedinstvenog stila. Koegzistencija divergentnih pokreta.

II. SLIKARSTVO DO IMPRESIONIZMA

Realizam i plenerizam: Francois Millet, Gustave Courbet, Honore Daumier, Gustave Dore, Henri Fantin- Latour, Johan Barthold Jongkind, Eugene Boudin. Camille Corot, Barbizonska škola (Charles Daubigny, Theodore Rousseau). Talijanski "Machiaoli". Realisti Münchenskog kruga. Edouard Manet.

III. SLIKARSTVO AKADEMSKOG REALIZMA I SALONSKA UMJETNOST

Cabanel, Bougaereau, Gerome, Makart, Meissonier, Čermak, Münchenki krug akademskog realizma, akademski realizam i salonsko slikarstvo na području Austro-Ugarske, ruski akademski realizam.

IV. IMPRESIONIZAM

Teorijske osnove, tehnološke inovacije i posljedice pojave impresionizma. Claude Monet, Alfred Sisley, Camille Pissarro, Auguste Renoir, Edgar Degas itd.

V. POSTIMPRESIONIZAM I ODRAZ U POVIJESNIM AVANGARDAMA 20. STOLJEĆA

Paul Cezanne, Georges Seurat, Paul Signac, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Henri de Toulouse-Lautrec.

VI. OD SIMBOLIZMA DO STILA 900

Prerafaeliti: Millais, Rossetti, Hunt.

Simbolisti: Gustave Moreau, Pierre Puvis de Chavannes, Odilon Redon, Arnold Böcklin.

Nabisti: Vuillard, Bonnard, Denis

James Ensor, Edward Munch

Secesija ili Stil 900.

VII. KIPARSTVO II. POLOVINE XIX. STOLJEĆA

Kiparstvo: Honore Daumier, Jean Baptiste Carpeaux, Edgar Degas, Auguste Rodin, Antoine Bourdelle, Georg Minne, Max Klinger

VIII. ARHITEKTURA II. POLOVINE XIX. STOLJEĆA

Historicizam – neostilovi. Nove građevne konstrukcije i materijali: željezo, staklo, beton. Čikaška škola. Arhitektura i primijenjeno oblikovanje Stila 900.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni i usmeni ispit, seminar

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

J. Schultze, Devetnaesto stoljeće, O.Keršovani, Rijeka 1970. (slikovni materijal); Rosenblum and Janson, Art of Nineteenth Century, Painting and Sculpture, Thames & Hudson, London 2001. (slikovni materijal); Richard R. Brettell, Modern Art 1851-1929, Oxford University Press, Oxford, 1999. Barry Bergdoll, European Architecture 1750-1890, Oxford University Press, Oxford, 2000. N. Pevsner, Izvori moderne arhitekture i dizajna, Jugoslavija, Beograd 1972. Enciklopedija likovnih umjetnosti sv. I-IV, Zgb 1965.;

Dopunska literatura:

Enciklopedija likovnih umjetnosti sv. I-IV, Zgb 1965.; Germain Bazin, Povijest umjetnosti, Naprijed Zagreb, 1965.; H.W. Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003.; A.Hauser, Socijalna historija umetnosti sv. II, Kultura, Beograd 1970.; Stephan F. Eisermann, Thomas Crow etc. Nineteenth Century Art, A Critical History, Thames &Hudson, London 2002.; C. E. Schorske: Beč krajem stoljeća, Antibarbarus, Zagreb, 2000.

Philippe Jullian, Dreamers of Decadence, Phaidon Press, London 1974.

Joshua C. Taylor, Nineteenth-Century Theories of Art, University of California Press, Berkeley, 1989. ; A.Čelebonović, Uljepšani svijet, Jugoslavija, Beograd, 1974.; Philippe Jullian, Simbolisti, Jugoslavija, Beograd,1973.; John Milner, Art, War and Revolution in France 1870-1871, Yale University Press, New Heaven, 2000.; Art and Politics under Restauration, Yale University Press, New Heaven, 1989.; Robert L. Hubert, From Millet to Léger, Essay in Social Art History, Yale University Press, New Heaven, 2002. (Prva tri eseja); Manet/Velazquez, The French Taste in Spanish Painting, Gary Tinterow etc., Yale University Press, New Heaven, 2003.; Thomas Crow, Emulation, Making Artists for Revolutionary France, , Yale University Press, New Heaven, 1997.; Richard Berthel, Impression, Painting quickly in France 1860-1890, Yale University Press, New Heaven, 2000. Friedrich N. Bohrer, Orientalism and Visual Culture, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

Internet izvori:

<http://www.artrenewal.org> <http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com> <http://www.groveart.com>

21.b UMJETNOST 19. STOLJEĆA II (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: VI. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz predmeta Umjetnost Grčke i Rima

BROJ SATI TJEDNO 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. UMJETNIČKI POKRETI DRUGE POLOVINE 19. STOLJEĆA

Ukus Drugog Carstva i njegove suprotnosti. Ponovno otkrivanje stvarnosti. Umjetnost i literatura. Umjetnost i društveni i socijalni angažman. Popularna slika. Postkolonijalni orijentalizam. Slikarstvo i fotografija. Umjetnost i tehnika. Likovne umjetnosti i napredak tiskarstva. Nestajanje jedinstvenog stila. Koegzistencija divergentnih pokreta.

II. SLIKARSTVO DO IMPRESIONIZMA

Realizam i plenerizam: Francois Millet, Gustave Courbet, Honore Daumier, Gustave Dore, Henri Fantin- Latour, Johan Barthold Jongkind, Eugene Boudin. Camille Corot, Barbizonska škola (Charles Daubigny, Theodore Rousseau). Talijanski "Machiaoli". Realisti Münchenskog kruga. Edouard Manet.

III. SLIKARSTVO AKADEMSKOG REALIZMA I SALONSKA UMJETNOST

Cabanel, Bougaereau, Gerome, Makart, Meissonier, Čermak, Münchenki krug akademskog realizma, akademski realizam i salonsko slikarstvo na području Austro-Ugarske, ruski akademski realizam.

IV. IMPRESIONIZAM

Teorijske osnove, tehnološke inovacije i posljedice pojave impresionizma. Claude Monet, Alfred Sisley, Camille Pissarro, Auguste Renoir, Edgar Degas itd.

V. POSTIMPRESIONIZAM I ODRAZ U POVIJESNIM AVANGARDAMA 20. STOLJEĆA

Paul Cezanne, Georges Seurat, Paul Signac, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Henri de Toulouse-Lautrec.

VI. OD SIMBOLIZMA DO STILA 900

Prerafaeliti: Millais, Rossetti, Hunt.

Simbolisti: Gustave Moreau, Pierre Puvis de Chavannes, Odilon Redon, Arnold Böcklin.

Nabisti: Vuillard, Bonnard, Denis

James Ensor, Edward Munch

Secesija ili Stil 900.

VII. KIPARSTVO II. POLOVINE XIX. STOLJEĆA

Kiparstvo: Honore Daumier, Jean Baptiste Carpeaux, Edgar Degas, Auguste Rodin, Antoine Bourdelle, Georg Minne, Max Klinger

VIII. ARHITEKTURA II. POLOVINE XIX. STOLJEĆA

Historicizam – neostilovi. Nove građevne konstrukcije i materijali: željezo, staklo, beton. Čikaška škola. Arhitektura i primijenjeno oblikovanje Stila 900.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni i usmeni ispit, seminar

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

J. Schultze, Devetnaesto stoljeće, O. Keršovani, Rijeka 1970. (slikovni materijal); Rosenblum and Janson, Art of Nineteenth Century, Painting and Sculpture, Thames & Hudson, London 2001. (slikovni materijal); Richard R. Brettell, Modern Art 1851-1929, Oxford University Press, Oxford, 1999. Barry Bergdoll, European Architecture 1750-1890, Oxford University Press, Oxford, 2000.

Dopunska literatura:

N. Pevsner, Izvori moderne arhitekture i dizajna, Jugoslavija, Beograd 1972. Enciklopedija likovnih umjetnosti sv. I-IV, Zgb 1965.; Germain Bazin, Povijest umjetnosti, Naprijed Zagreb, 1965.; H.W. Janson, Povijest umjetnosti, Stanek d.o.o., Varaždin 2003.; A. Hauser, Socijalna historija umjetnosti sv. II, Kultura, Beograd 1970.; Stephan F. Eisermann, Thomas Crow etc. Nineteenth Century Art, A Critical History, Thames & Hudson, London 2002.; C. E. Schorske: Beč krajem stoljeća, Antibarbarus, Zagreb, 2000. Philippe Jullian, Dreamers of Decadence, P haidon P ress, London 1974. Joshua C. Taylor, Nineteenth-Century Theories of Art, University of California Press, Berkeley, 1989.; Čelebonović, Uljepšani svijet, Jugoslavija, Beograd, 1974.; Philippe Jullian, Simbolisti, Jugoslavija, Beograd, 1973.; John Milner, Art, War and Revolution in France 1870-1871, Yale University Press, New Heaven, 2000.; Art and Politics under Restauration, Yale University Press, New Heaven, 1989.; Robert L. Hubert, From Millet to Léger, Essay in Social Art History, Yale University Press, New Heaven, 2002. (Prva tri eseja); Manet/Velazquez, The French Taste in Spanish Painting, Gary Tinterow etc., Yale University Press, New Heaven, 2003.; Thomas Crow, Emulation, Making Artists for Revolutionary France, , Yale University Press, New Heaven, 1997.; Richard Berthel, Impression, Painting quickly in France 1860-1890, Yale University Press, New Heaven, 2000. Friedrich N. Bohrer, Orientalism and Visual Culture, Cambridge University Press, Cambridge 2003.

Internet izvori:

<http://www.artrenewal.org> <http://www.artchive.com>

<http://www.artcyclopedia.com> <http://www.groveart.com>

22.a UMJETNOST 20. I 21. STOLJEĆA (jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: VI. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: Položeni ispiti iz predmeta Umjetnost drevnih civilizacija i Umjetnost renesanse I.

BROJ SATI TJEDNO 4 sata predavanja + 4 sata seminara

ECTS BODOVI: 14

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Devetnaesto stoljeće – umjetnost u znaku promjena

Romantizam. Realizam. Simbolizam. Impresionizam. Neoimpresionizam. Stilovi prijeloma stoljeća. Pojava fotografije. Škole (umjetnost akademija i salona) i pokreti (modernisti i umjetnička boema). Nabisti.

Pojava avangardnih pravaca i prikloni eksperimentu u prvom i drugom desetljeću 20. St.

Fovizam. Kubizam, purizam, orfizam. Prikloni ekspresionizmu na sjeveru Europe. Ekspresionizam u Njemačkoj (Die Brücke, Der Blaue Reiter). Futurizam u Italiji. Apstrakcija i konstruktivizam u Rusiji, rejonizam, suprematizam. De Stijl u Nizozemskoj. Arhitektura s početka 20. stoljeća (Francuska, Austrija, Njemačka, Nizozemska. Međunarodni stil u arhitekturi, Bauhaus). Metafizičko slikarstvo. Dadaizam.

Tridesete godine

Njemačka umjetnost 20-ih i 30-ih godina (od Nove objektivnosti do konstruktivizma i apstrakcije). Nadrealizam. Magični realizam. Pariška škola apstrakcije. Tridesete godine u SAD (od izložbe u Arsenalu, precizionizma, realizma, socijalnog realizma i regionalizma do apstrakcije). Arhitektura nakon 1930. g. u Europi, Latinskoj Americi, Kanadi, Japanu i SAD.

Umjetnost nakon drugog svjetskog rata

Apstraktni ekspresionizam. Slikarstvo akcije u SAD. Slikarstvo i skulptura u Velikoj Britaniji. Konkretna umjetnost. Apstraktna skulptura i konstrukcija. Pojava assamblagea i starežne skulpture, art-bruta i happeninga. Pop-art u Americi i kao internacionalni fenomen. Informel. Novi realizam i neodadaizam. Zamah u arhitekturi u SAD, Europi i Latinskoj Americi.

Šezdesete godine

Primarna ili minimalistička umjetnost. Optička i kinetička umjetnost (op-art). Postapstraktno slikarstvo (post-painterly abstraction). Archigram u arhitekturi.

Sedamdesete godine

Happening i performance. Umjetnički video. Ambijentalna umjetnost. Zemna umjetnost (earth art ili land art). Konceptualna umjetnost. Hiperrealizam. High-Tech arhitektura, dekonstrukcija u arhitekturi.

Osamdesete i devedesete godine

Postmoderna umjetnost (njemački Novi divlji, talijanska Transavangarda, američki Bad-painting i Slikarstvo novog prizora, francuska Slobodna figuracija. Nova britanska umjetnost. Umjetnost perestrojke. Feministička i gay scena). Dekonstrukcija, moderni i postmoderni manirizam u arhitekturi.

Umjetnost novog tisućljeća

Postmoderni konceptualizam. Post-postmoderna. Neomoderna. «Novi i konflikti –diktatura gledatelja» (venecijanski Biennale 2003.).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave..

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Harvard H. Arnason, Istorija moderne umetnosti, Jugoslavija, Beograd, 1975, str. 13-629.; E. Lucie Smith, Art Today, Phaidon Press, London, 1996, str. 7-479.; M. de Micheli, Umjetničke avangarde XX. stoljeća, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1990, str. 7-277.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne umjetnosti i teorije, SANU, Beograd-Novı Sad, 1999, str. 13-387.

Dopunska

E. Lucie Smith, Vizualne umjetnosti dvadesetog stoljeća, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2003.; E. Lucie Smith, Umjetnost danas, Mladost, Zagreb, 1978.; H. Read, Istorija moderne skulpture, Jugoslavija, Beograd, 1966; J. Fineberg, Art since 1940, Strategies of being, Laurence King, London, 2000; I.F. Walther, Art of the Twentieth Century 1,2, Taschen, Köln, 1998.; R. Poggioli, Teorija avangardne umjetnosti, Nolit, Beograd, 1975; G.C. Argan, Studije o modernoj umjetnosti, Nolit, Beograd, 1982.; N. Mišćević, M. Zinaić, Plastički znak, ICR, Rijeka, 1981; A.Schug, Suvremena stremljenja, Otokar Keršovani, Rijeka, 1969.; I. Sandler, Art of the Postmodern Era, Westview Press, 1998.; S. Hunter, J. Jacobus, Modern Art, Harry N. Abrams, 1992.; H. Marlais Davies, Blurring the Boundaries: Instalation Art, Art Publisher, 1997.; T. Godfrey, Conceptual Art (Art and Ideas), 1998.; J. Farver, Global Conceptualism 1850s-1980s, Queens Museum of Art, 1999.; J. Kastner, Land Art and Environmental Art, 1998.; A. Moszynska, Abstract Art (World of Art), 1989.; N. Stangos, Concepts of Modern Art (Fauvism-Modernism), Thames&Hudson, 1994.; A. Hauser, Sociologija umjetnosti 1, 2, Školska knjiga, Zagreb, 1986.; V. Srhoj, Umjetnost 20 i 21. stoljeća, CD-ROM (slikovni materijal), Zadar, 2002-04.

Internet izvori:

www.artchive.com www.artcyclopedia.com www.artlex.com www.artunframed.com
<http://cgfa.sunsite.dk/fineart.htm>

22.b UMJETNOST 20. I 21. STOLJEĆA (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: VI. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: Položeni ispiti iz predmeta Umjetnost drevnih civilizacija i Umjetnost renesanse I.

BROJ SATI TJEDNO 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Devetnaesto stoljeće – umjetnost u znaku promjena

Romantizam. Realizam. Simbolizam. Impresionizam. Neoimpresionizam. Stilovi prijeloma stoljeća. Pojava fotografije. Škole (umjetnost akademija i salona) i pokreti (modernisti i umjetnička boema). Nabisti.

Pojava avangardnih pravaca i prikloni eksperimentu u prvom i drugom desetljeću 20. St.

Fovizam. Kubizam, purizam, orfizam. Prikloni ekspresionizmu na sjeveru Europe. Ekspresionizam u Njemačkoj (Die Brücke, Der Blaue Reiter). Futurizam u Italiji. Apstrakcija i konstruktivizam u Rusiji, rejonizam, suprematizam. De Stijl u Nizozemskoj. Arhitektura s početka 20. stoljeća (Francuska, Austrija, Njemačka, Nizozemska. Međunarodni stil u arhitekturi, Bauhaus). Metafizičko slikarstvo. Dadaizam.

Tridesete godine

Njemačka umjetnost 20-ih i 30-ih godina (od Nove objektivnosti do konstruktivizma i apstrakcije). Nadrealizam. Magični realizam. Pariška škola apstrakcije. Tridesete godine u SAD (od izložbe u Arsenalu, precizionizma, realizma, socijalnog realizma i regionalizma do apstrakcije). Arhitektura nakon 1930. g. u Europi, Latinskoj Americi, Kanadi, Japanu i SAD.

Umjetnost nakon drugog svjetskog rata

Apstraktni ekspresionizam. Slikarstvo akcije u SAD. Slikarstvo i skulptura u Velikoj Britaniji. Konkretna umjetnost. Apstraktna skulptura i konstrukcija. Pojava assamblagea i starežne skulpture, art-bruta i happeninga. Pop-art u Americi i kao internacionalni fenomen. Informel. Novi realizam i neodadaizam. Zamah u arhitekturi u SAD, Europi i Latinskoj Americi.

Šezdesete godine

Primarna ili minimalistička umjetnost. Optička i kinetička umjetnost (op-art). Postapstraktno slikarstvo (post-painterly abstraction). Archigram u arhitekturi.

Sedamdesete godine

Happening i performance. Umjetnički video. Ambijentalna umjetnost. Zemna umjetnost (earth ili land art). Konceptualna umjetnost. Hiperrealizam. High-Tech arhitektura, dekonstrukcija u arhitekturi.

Osamdesete i devedesete godine

Postmoderna umjetnost (njemački Novi divlji, talijanska Transavangarda, američki Bad-painting i Slikarstvo novog prizora, francuska Slobodna figuracija. Nova britanska umjetnost. Umjetnost perestrojke. Feministička i gay scena). Dekonstrukcija, moderni i postmoderni manirizam u arhitekturi.

Umjetnost novog tisućljeća

Postmoderni konceptualizam. Post-postmoderna. Neomoderna. «Novi i konflikti –diktatura gledatelja» (venecijanski Biennale 2003.).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave..

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75%seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave (u slučaju kolizije 40% predavanja i seminara)

LITERATURA:

Obvezna:

Harvard H. Arnason, Istorija moderne umetnosti, Jugoslavija, Beograd, 1975, str. 13-629.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne umjetnosti i teorije, SANU, Beograd- Novi Sad, 1999, str. 13-387.

Dopunska

E. Lucie Smith, Vizualne umjetnosti dvadesetog stoljeća, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb, 2003.; E. Lucie Smith, Umjetnost danas, Mladost, Zagreb, 1978.; H. Read, Istorija moderne skulpture, Jugoslavija, Beograd, 1966; J. Fineberg, Art since 1940, Strategies of being, Laurence King, London, 2000; I.F. Walther, Art of the Twentieth Century 1,2, Taschen, Köln, 1998.; R. Poggioli, Teorija avangardne umjetnosti, Nolit, Beograd, 1975; G.C. Argan, Studije o modernoj umjetnosti, Nolit, Beograd, 1982.; N. Mišćević, M. Zinaić, Plastički znak, ICR, Rijeka, 1981; I. Sandler, Art of the Postmodern Era, Westview Press, 1998.; S. Hunter, J. Jacobus, Modern Art, Harry N. Abrams, 1992.; H. Marlais Davies, Blurring the Boundaries: Instalation Art, Art P ublisher, 1997.; A. Hauser, Sociologija umjetnosti 1, 2, Školska knjiga, Zagreb, 1986.; V. Srhoj, Umjetnost 20 i 21. stoljeća, CD-ROM (slikovni materijal), Zadar, 2002-04.

Internet izvori:

www.artchive.com www.artcyclopedia.com www.artlex.com www.artunframed.com
<http://cgfa.sunsite.dk/fineart.htm>

23.a HRVATSKA UMJETNOST 19., 20. i 21.

STOLJEĆA (jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: VI. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 6

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Hrvatska umjetnost od napoleonskih vojni do ugarsko-hrvatske na godbe.

Hrvatski narodni preporod. Bidermajer u Hrvatskoj. Pojava fotografije. Slikarstvo, kiparstvo, arhitektura, grobljanska plastika.

Hrvatska umjetnost od Nagodbe do Moderne.

Sukob generacija u hrvatskoj umjetnosti: tradicionalisti i modernisti. Plenerizam. Simbolizam i secesija. Realizam u slikarstvu. Povijesno slikarstvo, kiparstvo. Historicizam i neostilovi u arhitekturi. Umjetni obrt i industrijska proizvodnja. Pojava avangardnih pravaca i prikloni eksperimentu u prvom i drugom desetljeću.

Umjetnost u Hrvatskoj 1918-1930

Dadaistička i futuristička previranja - Zenit. Proljetni salon. Sezanizam (postkubizam, ekspresionizam, neoklasicizam).

Tridesete godine.

Umjetnost u Hrvatskoj (1930-1940). Krug "čiste umjetnosti" (intimizam, poetski realizam, koloristički realizam - Grupa trojice), krug angažirane umjetnosti (nadrealizam, socijalna umjetnost - Grupa Zemlja). Umjetnost u drugom svjetskom ratu na teritoriju NDH. Umjetnost nakon drugog svjetskog rata.

Umjetnost u Hrvatskoj 50-ih godina.

Socijalistički realizam. Figurativno slikarstvo nakon drugog svjetskog rata. Grupa Exat 51 i pojava geometrijske apstrakcije.

Šezdesete godine:

Umjetnost u Hrvatskoj 60-ih godina. Fantastika i novi oblici nadrealizma 60-ih godina. Naivna ili izvorna umjetnost. Pojava lirske apstrakcije i informela. Grupa Gorgona. Zagrebačke Nove tendencije.

Sedamdesete godine

Umjetnost u Hrvatskoj 70-ih godina. Konceptualna umjetnost. Alternativne umjetničke grupe. Grupa šestorice autora. Grupa Biafra. Pojava Nove figuracije.

Osamdesete i devedesete godine:

Umjetnost u Hrvatskoj 80-ih i 90-ih godina. Postmoderna i zagrebačka Nova slika. Retroavangarda. Umjetnost na prijelomu stoljeća: Neokonceptualna umjetnost. Neomoderna. Interaktivna umjetnost novih medija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje na nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

Grgo Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 19. stoljeća, Naprijed Zagreb, 1995., (izabrana poglavlja); G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, Naprijed, Zagreb, 1995, str. 5-185.; G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 20. stoljeća 1, Naprijed, Zagreb, 1987., str. 65-270.; 372-523; G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 20. stoljeća 2, Naprijed, Zagreb, 1988., (izabrana poglavlja); G. Gamulin, Hrvatsko kiparstvo 19. i 20. stoljeća, Naprijed, Zagreb, 1999., str. 43-187; 200-208; 310-430.

Dopunska

Kruno Prijatelj, Slikarstvo u Dalmaciji 1784-1884, Književni krug, Split, 1989.; Ljubo Babić, Umjetnost kod Hrvata u 19. stoljeću, Zagreb, 1940.; Bidermajer u Hrvatskoj, MUO, Zagreb, 1997.; Historicismizam u Hrvatskoj, MUO, Zagreb, 2000.; Secesija u Hrvatskoj, MUO, Zagreb, 2004.; Ivanka Reberski, Realizmi dvadesetih godina, Zagreb, 1997.; Inovacije u hrvatskoj umjetnosti 70-ih godina, Zagreb, GSU, 1982.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne umj. i teorije, SANU, Novi Sad-Beograd, 1999.; Z. Rus, Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj 1, Logos, Split, 1985.; J. Denegri, Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj 2, Logos, Split, 1985.; N. Mišćević-M. Zinaić, Plastički znak, ICR, Rijeka, 1981.; V. Maleković, Hrvatska izvorna umjetnost, GZH, Zagreb, 1973.; J. Denegri, Umjetnost konstruktivnog pristupa, Exat 51 i Nove tendencije, Horetzky, Zagreb, 2000.; Pedesete godine u Hrvatskoj, HDLU, Zagreb, 2004.; Fotografija u Hrvatskoj (1848-1951), Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, 1994.; Vera Horvat Pintarić, Svjedok u slici, Matica hrvatska, Zagreb, 2001.; M.B. Protić, Jugoslovensko slikarstvo 1900-1950, BIGZ, Beograd, 1973.; V. Srhoj, Grupa Biafra 1970. – 1978., Art studio Azinović, Zagreb, 2001.; V. Srhoj, Strategija citata u umjetnosti osamdesetih i devedesetih godina, Galerija umjetnina NMZ. Zadar, 1999.; V. Srhoj, Retroavangarda, Galerija umjetnina NMZ, Zadar, 2002.

N. Dimitrijević, Gorgona, Zagreb, 1977.; I. Subotić, Zenit i avangarda 20-ih godina, Beograd, 1983.; T. Premerl, Hrvatska moderna arhitektura, Zagreb, 1990.; Enciklopedija hrvatske umjetnosti 1-2, HLZ, Zagreb, 1995/6.; Enciklopedija likovnih umjetnosti 1-4, Leksikografski zavod FNRJ,; Likovna enciklopedija Jugoslavije 1-2, JLZ Miroslav Krleža, Zagreb, 1987.

23.b HRVATSKA UMJETNOST 19., 20. i 21.

STOLJEĆA (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: VI. (preddiplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI U TJEDNU: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 3

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Hrvatska umjetnost od napoleonskih vojni do ugarsko-hrvatske na godbe.

Hrvatski narodni preporod. Bidermajer u Hrvatskoj. Pojava fotografije. Slikarstvo, kiparstvo, arhitektura, grobljanska plastika.

Hrvatska umjetnost od Nagodbe do Moderne.

Sukob generacija u hrvatskoj umjetnosti: tradicionalisti i modernisti. Plenerizam. Simbolizam i secesija. Realizam u slikarstvu. Povijesno slikarstvo, kiparstvo. Historicizam i neostilovi u arhitekturi. Umjetni obrt i industrijska proizvodnja. Pojava avangardnih pravaca i prikloni eksperimentu u prvom i drugom desetljeću.

Umjetnost u Hrvatskoj 1918-1930

Dadaistička i futuristička previranja - Zenit. Proljetni salon. Sezanizam (postkubizam, ekspresionizam, neoklasicizam).

Tridesete godine.

Umjetnost u Hrvatskoj (1930-1940). Krug "čiste umjetnosti" (intimizam, poetski realizam, koloristički realizam - Grupa trojice), krug angažirane umjetnosti (nadrealizam, socijalna umjetnost - Grupa Zemlja). Umjetnost u drugom svjetskom ratu na teritoriju NDH. Umjetnost nakon drugog svjetskog rata.

Umjetnost u Hrvatskoj 50-ih godina.

Socijalistički realizam. Figurativno slikarstvo nakon drugog svjetskog rata. Grupa Exat 51 i pojava geometrijske apstrakcije.

Šezdesete godine:

Umjetnost u Hrvatskoj 60-ih godina. Fantastika i novi oblici nadrealizma 60-ih godina. Naivna ili izvorna umjetnost. Pojava lirske apstrakcije i informela. Grupa Gorgona. Zagrebačke Nove tendencije.

Sedamdesete godine

Umjetnost u Hrvatskoj 70-ih godina. Konceptualna umjetnost. Alternativne umjetničke grupe. Grupa šestorice autora. Grupa Biafra. Pojava Nove figuracije.

Osamdesete i devedesete godine:

Umjetnost u Hrvatskoj 80-ih i 90-ih godina. Postmoderna i zagrebačka Nova slika. Retroavangarda. Umjetnost na prijelomu stoljeća: Neokonceptualna umjetnost. Neomoderna. Interaktivna umjetnost novih medija.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, seminarski rad

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

Grgo Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 19. stoljeća, Naprijed Zagreb, 1995., (izabrana poglavlja); G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, Naprijed, Zagreb, 1995., (izabrana poglavlja); G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 20. stoljeća 1, Naprijed, Zagreb, 1987., (izabrana poglavlja); G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo 20. stoljeća 2, Naprijed, Zagreb, 1988., (izabrana poglavlja); G. Gamulin, Hrvatsko kiparstvo 19. i 20. stoljeća, Naprijed, Zagreb, 1999.

Dopunska

Kruno Prijatelj, Slikarstvo u Dalmaciji 1784-1884, Književni krug, Split, 1989.; Ljubo Babić, Umjetnost kod Hrvata u 19. stoljeću, Zagreb, 1940.; Bidermajer u Hrvatskoj, MUO, Zagreb, 1997.; Historicismizam u Hrvatskoj, MUO, Zagreb, 2000.; Secesija u Hrvatskoj, MUO, Zagreb, 2004.; Ivanka Reberski, Realizmi dvadesetih godina, Zagreb, 1997.; Inovacije u hrvatskoj umjetnosti 70-ih godina, Zagreb, GSU, 1982.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne umj. i teorije, SANU, Novi Sad-Beograd, 1999.; Z. Rus, Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj 1, Logos, Split, 1985.; J. Denegri, Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj 2, Logos, Split, 1985.; N. Mišćević-M. Zinaić, Plastički znak, ICR, Rijeka, 1981.; V. Maleković, Hrvatska izvorna umjetnost, GZH, Zagreb, 1973.; J. Denegri, Umjetnost konstruktivnog pristupa, Exat 51 i Nove tendencije, Horetzky, Zagreb, 2000.; Pedesete godine u Hrvatskoj, HDLU, Zagreb, 2004.; Fotografija u Hrvatskoj (1848-1951), Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, 1994.; Vera Horvat Pintarić, Svjedok u slici, Matica hrvatska, Zagreb, 2001.; M.B. Protić, Jugoslovensko slikarstvo 1900-1950, BIGZ, Beograd, 1973.; V. Srhoj, Grupa Biafra 1970. – 1978., Art studio Azinović, Zagreb, 2001.; V. Srhoj, Strategija citata u umjetnosti osamdesetih i devedesetih godina, Galerija umjetnina NMZ. Zadar, 1999.; V. Srhoj, Retroavangarda, Galerija umjetnina NMZ, Zadar, 2002.

N. Dimitrijević, Gorgona, Zagreb, 1977.; I. Subotić, Zenit i avangarda 20-ih godina, Beograd, 1983.; T. Premerl, Hrvatska moderna arhitektura, Zagreb, 1990.; Enciklopedija hrvatske umjetnosti 1-2, HLZ, Zagreb, 1995/6.; Enciklopedija likovnih umjetnosti 1-4, Leksikografski zavod FNRJ,; Likovna enciklopedija Jugoslavije 1-2, JLZ Miroslav Krleža, Zagreb, 1987.

TEMELJNI KOLEGIJI DIPLOMSKOG STUDIJA

1.a MUZEOLOGIJA (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marija Kolega, docentica

SEMESTAR: I. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz predmeta Umjetnost 20. i 21. stoljeća

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. PREGLED POVIJESTI IDEJE O MUZEJU, TE POVIJESTI MUZEJA:

Najraniji oblici protomuzejske djelatnosti u Egiptu, Mezopotamiji i Grčkoj. Oblici protomuzejske djelatnosti u vrijeme helenizma. Protomuzejska djelatnost u vrijeme Rimskog Carstva. Razdoblje srednjeg vijeka od propasti Zapadnog Rimskog Carstva do karolinške i otonske renesanse. Velika milenijska hodočašća, križarski ratovi, sekularizacija muzejskog materijala u kasnom srednjem vijeku. Muzejske zbirke u renesansi – počeci, podjela, mecenatstvo. Renesansne i manirističke zbirke u Firenci. Muzejska i konzervatorska aktivnost renesansnih papa. Specifičnosti manirističkih zbirki. Renesansne i manirističke zbirke u Francuskoj, austrijskim zemljama i Španjolskoj. Muzeji i zbirke u vrijeme baroka. Povijest Louvra. Tržište umjetninama, galerije, kabineti, zbirke prirodnih rijetkosti u vrijeme baroka. Prosvjetiteljstvo i novi odnos prema muzejima. Francuska revolucija i odnos prema muzejima Vrijeme Napoleona I. te posljedice Bečkog kongresa. Izgradnja prvih velikih muzeja XIX. stoljeća. Razvitak arheoloških, umjetničkih i muzeja za umjetnost i obrt u XIX. stoljeću. Svjetske izložbe XIX. stoljeća. Tehnički i povijesni muzeji XIX. stoljeća. Etnografski, prirodoslovni i narodni muzeji u XIX. stoljeću. Temeljna problematika muzeja XX. stoljeća. Antimuzejske ideologije u povijesti umjetničkih avangardi XX. Stoljeća. Izgradnja muzeja nakon II. svjetskog rata. Velike tematske izložbe druge polovine XX. Stoljeća. Tipovi muzeja XX. Stoljeća. "Sadašnjost" u muzejskoj praksi. Muzej kao integralni dio informacijskog sustava.

II. MUZEOGRAFIJA:

Definicija muzeja. Muzejska ustanova. Mreža muzeja i matičnost. Organizacija muzejske ustanove.

III. MUZEOLOGIJA:

Muzejski predmet kao izvor, nositelj i prijenosnik informacija. Muzejski predmet kao izvor znanja. Muzejski predmet kao dokument ili nositelj podataka. Zamjena za muzejske predmete. Muzejske krivotvorine. Muzejska zbirka. Zaštita baštine. Proučavanje muzejske baštine. Komunikacija – izložba. Tipologija muzejskih izložbi. Ostali oblici muzejskog komuniciranja. Muzejski upotrebljeni spomenici kulture

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, seminar, terenski rad

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Ivo Maroević: Uvod u muzeologiju, Zavod za informacijske studije, Zagreb 1993. (str. 9-90, 120-269)

Dopunska:

Serija monografija Muzeji svijeta, Mladost, Zagreb 1970.-1976.

Internet izvori:

<http://icom.zmuseum/>, <http://vlmp.museophile.com>, WEB stranice poznatih svjetskih muzeja

1.b MUZEOLOGIJA (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marija Kolega, docentica

SEMESTAR: I. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz predmeta Umjetnost 20. i 21. stoljeća

BROJ SATI U TJEDNU: 1 sata predavanja + 1 sata seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. PREGLED POVIJESTI IDEJE O MUZEJU, TE POVIJESTI MUZEJA:

Najraniji oblici protomuzejske djelatnosti u Egiptu, Mezopotamiji i Grčkoj. Oblici protomuzejske djelatnosti u vrijeme helenizma. Protomuzejska djelatnost u vrijeme Rimskog Carstva. Razdoblje srednjeg vijeka: velika milenijska hodočašća, križarski ratovi, sekularizacija muzejskog materijala u kasnom srednjem vijeku. Muzejske zbirke u renesansi. Muzejska i konzervatorska aktivnost renesansnih papa. Specifičnosti manirističkih zbirki. Renesansne i manirističke zbirke u Francuskoj, austrijskim zemljama i Španjolskoj. Muzeji i zbirke u vrijeme baroka. Povijest Louvra. Tržište umjetninama, galerije, kabineti, zbirke prirodnih rijetkosti u vrijeme baroka. Prosvjetiteljstvo i novi odnos prema muzejima. Francuska revolucija i odnos prema muzejima. Izgradnja prvih velikih muzeja XIX. stoljeća. Razvitak specijaliziranih muzeja. Temeljna problematika muzeja XX. stoljeća. Izgradnja muzeja nakon II. svjetskog rata. Tipovi muzeja XX. stoljeća. "Sadašnjost" u muzejskoj praksi. Muzej kao integralni dio informacijskog sustava.

II. MUZEOGRAFIJA:

Definicija muzeja. Muzejska ustanova. Organizacija muzejske ustanove.

III. MUZEOLOGIJA:

Muzejski predmet kao izvor, nositelj i prijenosnik informacija. Muzejski predmet kao izvor znanja. Muzejski predmet kao dokument ili nositelj podataka. Zamjena za muzejske predmete. Muzejska zbirka. Zaštita baštine. Proučavanje muzejske baštine. Komunikacija – izložba. Tipologija muzejskih izložbi. Ostali oblici muzejskog komuniciranja.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, seminar, terenski rad

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave.

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Ivo Maroević: Uvod u muzeologiju, Zavod za informacijske studije, Zagreb 1993. (str. 9-90, 120-269)

Dopunska:

Internet izvori:

<http://icom.zmuseum/>, <http://vlmp.museophile.com>, WEB stranice poznatih svjetskih muzeja

2.a ZAŠTITA SPOMENIKA KULTURE (jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Pavuša Vežić, redoviti profesor

SEMESTAR: I. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Predmet Zaštita spomenika kulture u sklopu studija povijesti umjetnosti tumači konzervatorsko-restauratorsku teoriju i praksu kao zasebnu struku u evropskim zemljama, nastalu u tijesnoj vezi sa znanošću o povijesti umjetnosti, koja se u Evropi razvija od sredine 18. st., a s ciljem čuvanja povijesne, umjetničke i kulturne baštine. Građa je razvrstana u dva tematska bloka: graditeljsko nasljeđe i pokretna dobra. Oba se razmatraju na razini pravne i teorijske podloge o čuvanju baštine te na odgovarajućim metodama konzervatorske prakse i restauratorskih zahvata. Analiza se vrši na temelju dokumentacije i literature o radovima na spomenicima kulture. Metodske jedinice kao na pr. revitalizacija povijesnih građevina, njihova konzervacija, restauracija, rekonstrukcija, adaptacija i sl.; zatim, istraživački postupak, povijesna građa i dokumentacija, projekti; te restauracija slika i kipova, keramike i metala, i td. – obrađuju se na stvarnim primjerima iz prakse te u okviru teorije o metodama struke. Težište građe odnosi se na iskustva u zaštiti graditeljskoga nasljeđa mediteranskog kulturnog kruga i evropskih zemalja kojima pripada i hrvatska baština.

Tri su grupe razmatranja:

- 1) Povijest teorije i zakonskih odredbi o zaštiti spomenika kulture u evropskim zemljama.,
- 2) Međunarodne konvencije o zaštiti spomenika kulture.,
- 3) Primjeri iz prakse u inozemstvu i kod nas.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjednom kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBAVEZE STUDENATA: usmeni ispit, seminarski rad, pohađanje nastave

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

J. Antolović, *Ekonomsko vrednovanje graditeljske baštine*, Zagreb 1998., 4-125.; V. Brguljan, *Međunarodni sistem zaštite kulturnih i prirodnih dobara*, Zagreb-Beograd 1985., 7-181.; B. M. Feilden, *Uvod u konzerviranje*, Zagreb 1981., 3-58.; T. Marasović, *Zaštita graditeljskog nasljeđa*, Zagreb-Split 1983., 5-160.; T. Marasović, *Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu*, Split 1985., 9-169.

Dopunska:

C. Brandi, *Teoria del restauro*, Torino 1977.; C. Ceschi, *Teoria e storia del restauro*, Roma 1970.; L. Crema, *Monumenti e restauro*, Milano 1959.; B. M. Feilden, *Conservation of Historic Buildings*, 1994.; Grupa autora, *Problemi i tehnike zaštite historijskih gradskih centara – Međunarodni sipozij u Splitu od 16 – 18. XII 1970*, Urbs – Split.; S. Vučenović, *Urbana i arhitektonska konzervacija*, tom 1., Beograd 2004.

2.b ZAŠTITA SPOMENIKA KULTURE (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Pavuša Vežić, redoviti profesor

SEMESTAR: I. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI U TJEDNU: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Predmet Zaštita spomenika kulture u sklopu studija povijesti umjetnosti tumači konzervatorsko-restauratorsku teoriju i praksu kao zasebnu struku u evropskim zemljama, nastalu u tijesnoj vezi sa znanošću o povijesti umjetnosti, koja se u Evropi razvija od sredine 18. st., a s ciljem čuvanja povijesne, umjetničke i kulturne baštine. Građa je razvrstana u dva tematska bloka: graditeljsko nasljeđe i pokretna dobra. Oba se razmatraju na razini pravne i teorijske podloge o čuvanju baštine te na odgovarajućim metodama konzervatorske prakse i restauratorskih zahvata. Analiza se vrši na temelju dokumentacije i literature o radovima na spomenicima kulture. Metodske jedinice kao na pr. revitalizacija povijesnih građevina, njihova konzervacija, restauracija, rekonstrukcija, adaptacija i sl.; zatim, istraživački postupak, povijesna građa i dokumentacija, projekti; te restauracija slika i kipova, keramike i metala, i td. - obrađuju se na stvarnim primjerima iz prakse te u okviru teorije o metodama struke. Težište građe odnosi se na iskustva u zaštiti graditeljskoga nasljeđa mediteranskog kulturnog kruga i evropskih zemalja kojima pripada i hrvatska baština.

Tri su grupe razmatranja:

- 1) Povijest teorije i zakonskih odredbi o zaštiti spomenika kulture u evropskim zemljama.,
- 2) Međunarodne konvencije o zaštiti spomenika kulture.,
- 3) Primjeri iz prakse u inozemstvu i kod nas.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjednom kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave.

OBAVEZE STUDENATA: usmeni ispit, seminarski rad, pohađanje nastave

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

B. M. Feilden, *Uvod u konzerviranje*, Zagreb 1981., 3-58.; T. Marasović, *Zaštita graditeljskog nasljeđa*, Zagreb-Split 1983., 5-160.; T. Marasović, *Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu*, Split 1985., 9-169.

Dopunska:

J. Antolović, *Ekonomsko vrednovanje graditeljske baštine*, Zagreb 1998., 4-125.; V. Brguljan, *Međunarodni sistem zaštite kulturnih i prirodnih dobara*, Zagreb-Beograd 1985., 7-181.; C. Brandi, *Teoria del restauro*, Torino 1977.; C. Ceschi, *Teoria e storia del restauro*, Roma 1970.; L. Crema, *Monumenti e restauro*, Milano 1959.; B. M. Feilden, *Conservation of Historic Buildings*, 1994.; Grupa autora, *Problemi i tehnike zaštite historijskih gradskih centara – Međunarodni sipozij u Splitu od 16 – 18. XII 1970*, Urbs – Split.; S. Vučenović, *Urbana i arhitektonska konzervacija*, tom 1., Beograd 2004.

3.METODOLOGIJA ZNANSTVENOG ISTRAŽIVANJA (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Slavko Brkić, docent

SEMESTAR: I. (diplomski studij - znanstveni smjer)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Primjena simboličkoga modela logike sudova u metodologiji društvenih znanosti. Analiza teorijski zasnovanih argumenata uz pomoć teorijskih simboličkih sredstava modela logike sudove. Tablice istinitosti, stablo istinitosti i reductio ad absurdum formula koje su rezultata simbolizacije rečenica koje predstavljaju teorijske opise nekoga stanja stvari u procesu istraživanja u društvenim znanostima. Primjena simboličkoga modela logike predikata. Analiza teorijski zasnovanih argumenata uz pomoć teorijskih simboličkih sredstava modela logike predikata. Tablice istinitosti i stablo istinitosti formula koje su rezultat simbolizacije rečenica koje predstavljaju teorijske opise nekoga stanja stvari u procesu istraživanja u društvenim znanostima. Primjena induktivne logike i kvantifikacija kao pretpostavka statističkih postupaka u procesu istraživanja u društvenim znanostima. Problematiziranje odnosa filozofije društvenih znanosti s posebnim obzirom na teorijsko-spoznajni vid problema. Primjeri: Kantova "Kritika Čistoga uma" i Hegelova "Znanost logike".

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno kombinacijom predavanja i seminara.

OBVEZE STUDENATA: Seminarski rad, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju praktične nastave.

LITERATURA:

Obvezna literatura:

Jakić, Mirko, "Logika", Školska knjiga, Zagreb, 2000.; Popper, Karl: "Logika znanstvenog otkrića", Nolit, Beograd, 1973., (poglavlja 1 do 7).; Kuhn, Thomas, "Struktura Znanstvenih Revolucija", Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 1999.

Dopunska literatura:

Kant, Immanuel, "Kritika čistoga uma", NZMH, Zagreb, 1984.; Hegel, "Nauka logike", GZ, Beograd, 1977.; Kelley, D. "The Art of Reasoning", Norton & Co., New York, 1990.; Popper, K. "Realism and the Aim of Science", NY, 1983.; Wright von, G.H. "Objašnjenje i razumijevanje", Sazvežđa, Beograd, 1975.; Husserl, E. "Logische Untersuchungen", Hague, 1984.; Agazzi, E. (ed) "Modern Logic – A Survey, Historical, Philosophical and Mathematical Aspects of Modern Logic and its Applications", Synthese, Kluwer, 1981.; Kitchener, R. F. "The Conduct of Inquiry", University press of America, Inc., Lanham, New York, Oxford, 1999.; Gower, B. "Scientific method: An Historical and Philosophical Introduction", Blackwell Publishers, London, 1997.; Vadum, A.C. – Rankin, N.O. "Psychological Research: Methods for Discovery and Validation", Irwin/McGraw-Hill, Boston, 1998.

4. METODE OBRADJE POVIJESNO-UMJETNIČKE

GRAĐE (jednopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Danko Zelić, docent

SEMESTAR: I. (diplomski studij - muzejsko-galerijski i konzervatorski smjer)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Metode obrade povijesno-umjetničke građe kao kolegij u nastavi povijesti umjetnosti bavi se historijom povijesti umjetnosti kao zasebne znanosti, te metodskim pristupom povijesnoj umjetnini i načinu izrade dokumentacije o njoj.

Povijest umjetnosti kao znanost razvija se još od 18. st., od vremena J. J. Winckelmanna. Od tada stalno daje bitan doprinos razumijevanju kulturno-historijskih tokova. Odigrala je važnu ulogu u prezentiranju i muzeološkom promišljanju građe prikupljene u muzejima širom Evrope 18. i 19. st., te osobito stručno utemeljenoj modernoj likovnoj kritici. Velik je njezin doprinos nastanku i razvoju zasebne konzervatorske struke. Teoretičari konzervatorstva, pak, svojim su idejama doprinijeli daljnjem razvoju povijesno umjetničke misli, osobito C. Boito u Italiji, s idejom o različitim valerima umjetnine, što je posebno razradio A. Riegel u Austriji te dopunio mišlju o umjetničkome htijenju. Štoviše, M. Dvořak je poistovjetio povijest umjetnosti s egzaknim znanostima. Na te su se postavke nadovezali J. Burckhardt, A. Hauser, H. Wölflin, L. Venturi i ostali. Kroz njihova djela i djela suvremenih nastavljača, biti će u ovome kolegiju praćen razvoj mišljenja o povijesti umjetnosti kao posebnoj povijesnoj znanosti.

Metodskim pristupom sama umjetnina se razmatra po svom likovnom sadržaju, po likovnoj vrsti, funkciji, materijalu, tehnici i sl. Način izrade dokumentacije o njoj, primjeren je razini studentskoga rada, (seminarski rad, diplomski rad, magistarski rad, doktorski rad), te seže od prikupljanja i iznošenja osnovnih informacija o umjetnini, elementarne kataloške obrade s podacima o vremenu, autoru, naručitelju, smještaju, fazama, konzervatorskim intervencijama i sl. Cjelovita dokumentacija o umjetnini podrazumjeva evidenciju svih poznatih povijesnih izvora i dostupne literature, izradu novih ilustracija i vlastitih deskripcija, te osobnu kritičku interpretaciju i valorizaciju, naravno, primjerenu razini studentskoga rada.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

L. Venturi, *Istorija umetničke kritike*, Beograd 1963.; M. Šamić, *Kako nastaje naučno djelo*, Sarajevo 1973.; I. Maroević, Prilog teoriji dokumentacije radova na spomenicima kulture (Principi i metode), *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, sv. 1., Zagreb 1975.; I. Maroević, *Baštinom u svijet*, Petrinja 2004.

Dopunska:

A. Hauser, *Socijalna istorija umetnosti i književnosti I-II*, Beograd 1966.; H. Wölflin, *Klasična umjetnost*, Zagreb 1969.; W. Benjamin, *Umjetničko djelo u doba svoje tehničke reproduktivnosti*, *Uz kritiku sile*, Biblioteka Razlog, br. 47., Zagreb 1971.; I. Maroević, *Uvod u muzeologiju*, Zavod za informatologiju Sveučilišta u Zagrebu 1993.; R. Arnheim, *Art end Visual Perception*, UCLA Press, Berkeley, Los Angeles 1997.; Časopis: *Informatica-museologica*, Zagreb.

5.a HRVATSKI MUZEJI I ZBIRKE (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marija Kolega, docentica

SEMESTAR: II. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz predmeta Umjetnost 20. i 21. stoljeća

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. POVIJEST HRVATSKIH MUZEJA I ZBIRKI

Povijest prikupljanja i stvaranja zbirki na tlu Hrvatske. Samostanske zbirke i crkvene riznice. Plemićke zbirke od renesanse do 19. stoljeća. Klasicizam, interes za antiku i stvaranje prvih javnih, državnih zbirki starina. Muzeološke ideje u vrijeme francuske vlasti nad hrvatskim krajevima. Posjet Franje I., austrijskog cara Dalmaciji. Dioklecijanova palača i ostaci Salone kao pokretač zamisli o spašavanju starina. Dekret o osnivanju Arheološkog muzeja u Splitu 1820. General barun Welden i stvaranje arheološkog parka u novoizgrađenom perivoju u Zadru. Dekret vojnog guvernera za Dalmaciju Otta von Lillienberga o osnivanju nacionalnog muzeja kraljevine Dalmacije, Narodnog muzeja u Zadru 1830. Hrvatski narodni preporod i ideja o osnivanju Hrvatskog narodnog muzeja (1836.). Prikupljanje zbirki za Hrvatski narodni muzej 1836.-1846. Funkcioniranje Hrvatskog Narodnog muzeja do 1878. god. Osnivanje prvog umjetničkog muzeja u Hrvatskoj – Strossmayerove galerije starih majstora 1867. god. Ideja H. Bollea o unapređenju umjetničkog obrta u Hrvatskoj i osnivanje Muzeja za umjetnost i obrt kao muzeja primjernih uzoraka. Zasnivanje i organizacija Prirodoslovnih zbirki u Zagrebu 1878. Osnivanje povijesno-arheološkog Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Kninu 1893. Prikupljanje etnografskog materijala u Hrvatskoj tijekom 19. stoljeća. Otvaranje Školskog muzeja u Učiteljskom domu u Zagrebu. Muzeološke ideje i otvaranje specijalnih i općih muzeja u Hrvatskoj 1900-1960. Specifičnosti hrvatskih umjetničkih muzeja i galerija. Začeci organizacija većih likovnih izložbi.

II. SUVREMENI HRVATSKI MUZEJI I ZBIRKE

Horizontalna mreža muzeja u Hrvatskoj. Vertikalno povezivanje hrvatskih muzeja. Današnje stanje muzejske djelatnosti u Hrvatskoj.

Specijalni nacionalni muzeji: Arheološki muzej u Puli, Arheološki muzej u Zadru, Arheološki muzej u Splitu, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, Arheološki muzej u Zagrebu, Etnografski muzej u Zagrebu, Tehnički muzej u Zagrebu, Muzej za umjetnost i obrt u Zagrebu, Moderna galerija u Zagrebu, Strossmayerova galerija starih majstora u Zagrebu, Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu, Hrvatski povijesni muzej u Zagrebu, Hrvatski prirodoslovni muzej u Zagrebu, Školski muzej u Zagrebu.

Ostali muzeji i zbirke: Regionalni opći muzeji u Hrvatskoj,

Galerijske ustanove u Hrvatskoj. Tipologija i struktura gradskih muzejskih zbirki. Zavičajni muzeji u Hrvatskoj. Specijalne lokalne zbirke. Privatni muzeji i zbirke. Povijesne građevine kao integralni muzejski prostor. Etnosela i etnoparkovi. Muzeji na otvorenom. Botanički i zoološki vrtovi.

III. ORGANIZACIJA MUZEJSKE STRUKE U HRVATSKOJ:

Muzejsko zakonodavstvo. Sustav financiranja muzeja u Hrvatskoj. Muzejski savjet Hrvatske. Muzejski dokumentacijski centar. Muzejski kadrovi i zvanja. Vođenje muzejske dokumentacije. Počeci digitalizacije muzejske građe. Uključivanje muzejske dokumentacije u šire informacijske sustave. Problematika unificiranja muzejskih baza podataka. Čuvanje i zaštita muzejske građe. Konzervacija i restauracija muzejskih predmeta u Hrvatskoj. Specijalističko školovanje muzejskih kadrova. Muzejska pedagogija. Muzejska andragogija.

IV.KONTAKTI S JAVNOŠĆU

Muzejske izložbe. Stalni muzejski postavi. Organizacija međunarodnih izložbenih prezentacija. Velike intermuzejske tematske ili problemske izložbe. Retrospektivne izložbe. Monografske izložbe. Samostalne likovne izložbe. Revijalne likovne izložbe. Fotografski saloni. Didaktičke putujuće izložbe.

V. PUBLICIRANJE MUZEJSKE GRAĐE

Izrada kataloga muzejskih zbirki. Izrada vodiča kroz stalne muzejske postave. Tiskanje izložbenih kataloga za sve vrste muzejskih izložbi. Izdavanje kataloga u digitalnom obliku. Publiciranje putem Interneta.

VI. MUZEJSKI MARKETING

Muzejska promidžba. Novi oblici plasmana muzejskog proizvoda. Muzejske ustanove i novi oblici turizma.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, seminar, terenski rad

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

V. Humski, Pregled povijesti muzeja u Hrvatskoj, 19. i 20. stoljeće (do 1945) s bibliografijom, *Muzeologija*, Zagreb 24, 1986, str. 36 do 265; Muzeji, galerije i zbirke u Hrvatskoj, Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb 1981.; Tomislav Šola, Marketing u muzejima ili o vrlini i kako je obznaniti, Hrvatsko muzejsko društvo, Zagreb 2001.; Želimir Laszlo: Registar muzeja i zbirki u vlasništvu vjerskih zajednica, *Informatica Museologica*, Zagreb, br. 29 (1998.) 3 / 4; Tomislav Šola, Od publike do korisnika – pojedini iz suvremene teorije baštine, *Informatica Museologica*, Zagreb, br. 29 (1998.) 3 / 4; *Informatica Museologica*, Zagreb, br 25 (1995.) (1-4) tema broja: ZAŠTITA U MUZEJU; *Informatica Museologica*, Zagreb, br.28 (1997.) (1-4) tema broja EDUKACIJA U MUZEJIMA; *Informatica Museologica*, Zagreb, br.31 (2000.) (3-4) tema broja FOTOGRAFIJA U MUZEJIMA

Katalozi i vodiči hrvatskih muzeja s posebnim naglaskom na šire prebivalište pojedinačnog studenta.

Dopunska literatura:

Članci u časopisima:

Informatica Museologica, Zagreb, MDC

Muzeologija, Zagreb, MDC

Vijesti muzealaca i konzervatora, DMK, Zagreb

Internet izvori:

<http://www.mdc.hr> <http://vlada.hr>

Na ovom webu može se dobiti popis mnogih hrvatskih muzeja s vlastitim web stranicama ako se otvori preglednik – otvorena vlada - pojmovno kazalo-muzeji.

5.b HRVATSKI MUZEJI I ZBIRKE (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Marija Kolega, docentica

SEMESTAR: II. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položen ispit iz predmeta Umjetnost 20. i 21. stoljeća

BROJ SATI U TJEDNU: 1 sat predavanja + sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

I. POVIJEST HRVATSKIH MUZEJA I ZBIRKI

Povijest prikupljanja i stvaranja zbirki na tlu Hrvatske. Samostanske zbirke i crkvene riznice. Plemičke zbirke od renesanse do 19. stoljeća. Klasicizam, interes za antiku i stvaranje prvih javnih, državnih zbirki starina. Muzeološke ideje u vrijeme francuske vlasti nad hrvatskim krajevima. Dekret o osnivanju Arheološkog muzeja u Splitu. Dekret vojnog guvernera za Dalmaciju Otta von Lillienberga o osnivanju nacionalnog muzeja kraljevine Dalmacije, Narodnog muzeja u Zadru 1830. Hrvatski narodni preporod i ideja o osnivanju Hrvatskog narodnog muzeja (1836.). Osnivanje prvog umjetničkog muzeja u Hrvatskoj – Strossmayerove galerije starih majstora 1867. god. Ideja H. Bollea o unapređenju umjetničkog obrta u Hrvatskoj i osnivanje Muzeja za umjetnost i obrt kao muzeja primjernih uzoraka. Zasnivanje i organizacija Prirodoslovnih zbirki u Zagrebu 1878. Muzeološke ideje i otvaranje specijalnih i općih muzeja u Hrvatskoj 1900-1960. Specifičnosti hrvatskih umjetničkih muzeja i galerija. Začeci organizacija većih likovnih izložbi.

II. SUVREMENI HRVATSKI MUZEJI I ZBIRKE

Današnje stanje muzejske djelatnosti u Hrvatskoj.

Specijalni nacionalni muzeji: Arheološki muzej u Zadru, Arheološki muzej u Splitu, Arheološki muzej u Zagrebu, Muzej za umjetnost i obrt u Zagrebu, Moderna galerija u Zagrebu, Strossmayerova galerija starih majstora u Zagrebu, Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu

Ostali muzeji i zbirke: Regionalni opći muzeji u Hrvatskoj,

Galerijske ustanove u Hrvatskoj. Tipologija i struktura gradskih muzejskih zbirki. Zavičajni muzeji u Hrvatskoj. Specijalne lokalne zbirke. Privatni muzeji i zbirke.

III. ORGANIZACIJA MUZEJSKE STRUKE U HRVATSKOJ:

Muzejsko zakonodavstvo. Muzejski savjet Hrvatske. Muzejski kadrovi i zvanja. Vođenje muzejske dokumentacije. Počeci digitalizacije muzejske građe. Problematika unificiranja muzejskih baza podataka. Čuvanje i zaštita muzejske građe. Specijalističko školovanje muzejskih kadrova. Muzejska pedagogija. Muzejska andragogija.

IV. KONTAKTI S JAVNOŠĆU

Muzejske izložbe. Stalni muzejski postavi. Organizacija međunarodnih izložbenih prezentacija. Retrospektivne izložbe. Samostalne likovne izložbe. Revijalne likovne izložbe. Didaktičke putujuće izložbe.

V. PUBLICIRANJE MUZEJSKE GRAĐE

Izrada kataloga muzejskih zbirki. Izrada vodiča kroz stalne muzejske postavne. Tiskanje izložbenih kataloga za sve vrste muzejskih izložbi

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Pismeni ispit, seminar, terenski rad

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna literatura:

V. Humski, Pregled povijesti muzeja u Hrvatskoj, 19. i 20. stoljeće (do 1945) s bibliografijom, *Muzeologija*, Zagreb 24, 1986, str. 36 do 265; Muzeji, galerije i zbirke u Hrvatskoj, Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb 1981.; Želimir Laszlo: Registar muzeja i zbirke u vlasništvu vjerskih zajednica, *Informatica Museologica*, Zagreb, br. 29 (1998.) 3 / 4; Tomislav Šola, Od publike do korisnika – pojedinosti iz suvremene teorije baštine, *Informatica Museologica*, Zagreb, br. 29 (1998.) 3 / 4; *Informatica Museologica*, Zagreb, br.28 (1997.) (1-4) tema broja EDUKACIJA U MUZEJIMA;

Katalozi i vodiči hrvatskih muzeja s posebnim naglaskom na šire prebivalište pojedinačnog studenta.

Dopunska literatura:

Članci u časopisima:

Informatica Museologica, Zagreb, MDC

Muzeologija, Zagreb, MDC

Vijesti muzealaca i konzervatora, DMK, Zagreb

Internet izvori:

<http://www.mdc.hr> <http://vlada.hr>

Na ovom webu može se dobiti popis mnogih hrvatskih muzeja s vlastitim web stranicama ako se otvori preglednik – otvorena vlada - pojmovno kazalo-muzeji.

6.a ZAŠTITA SPOMENIKA KULTURE U HRVATSKOJ **(jednopredmetni)**

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Pavuša Vežić, redoviti profesor

SEMESTAR: II. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Predmet Zaštita spomenika kulture u Hrvatskoj u sklopu studija povijesti umjetnosti tumači konzervatorsko-restauratorsku teoriju i praksu u nas kao zasebnu struku, nastalu u tijesnoj vezi sa znanošću o povijesti umjetnosti koja se u Hrvatskoj razvija od sredine 19. st., a s ciljem čuvanja povijesne, umjetničke i kulturne baštine. Građa je razvrstana u dva tematska bloka: graditeljsko nasljeđe i pokretna dobra. Oba se razmatraju na razini pravne i teorijske podloge o čuvanju baštine te na odgovarajućim metodama konzervatorske prakse i restauratorskih zahvata. Analiza se vrši na temelju dokumentacije i literature o radovima na spomenicima kulture, ili, pak, obilaskom onih spomenika u naravi u nas na kojima se upravo izvode konzervatorski i restauratorski zahvati. Metodske jedinice kao na pr. revitalizacija povijesnih građevina, njihova konzervacija, restauracija, rekonstrukcija, adaptacija i sl.; zatim, istraživački postupak, povijesna građa i dokumentacija, projekti; te restauracija slika i kipova, keramike i metala, i td. – obrađuju se na stvarnim primjerima iz prakse i u okviru teorije o metodama struke. Težište građe odnosi se na iskustva konzervatorskih i restauratorskih ustanova u Hrvatskoj.

Tri su grupe razmatranja:

- 1) Povijest zakonskih odredbi i teorije o zaštiti spomenika kulture u Hrvatskoj.
- 2) Zakon o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske.
- 3) Primjeri iz prakse konzervatorskih i restauratorskih ustanova u Hrvatskoj.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: usmeni ispit, seminarski rad, pohađanje nastave

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Zakon o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske, Zagreb 1999.; T. Marasović, *Zaštita graditeljskog nasljeđa*, Zagreb – Split 1983., 5-160.; T. Marasović, *Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu*, Split 1985., 9-169

Dopunska:

I. Babić, *Od ubavog do gubavog*, Split 1994.; G. Gamulin, *Arhitektura u regiji*, Zagreb 1967.; *Godišnjak zaštite kulturne baštine Hrvatske*, sv. 1-25, Zagreb.; Grupa autora, *Zaštita spomenika kulture*, Arhitektura, broj 154., Zagreb 1975.; Grupa autora, *S O S za baštinu*, Arhitektura, broj 160-161., Zagreb 1977.; Grupa autora, *Interpolacije*, Arhitektura, broj 184-185., Zagreb 1983.; Grupa autora, *Obnova Dubrovnika 1979 – 1989.*, Zagreb 1989., Grupa autora, *Urbs*, broj ..., Split ...; D. Kečkemet, *Vicko Andrić*, Split 1993.; M. Klarić, *Uvod u konzervaciju kovina*, Split 1989.; I. Maroević, *Novo u starom*, 11. Zagrebački salon, Zagreb 1976.; M. Prelog, *Prostor-vrijeme*, Zagreb 1973.; D. Vokić, *Lakiranje umjetničkih slika*, Zagreb 1996.; *Zavod za restauriranje umjetnina 1948-1983*, katalog izložbe u povodu 35 godina djelovanja, Zagreb 1983.; *Zbornik zaštite spomenika kulture*, sv. I-XXX, Beograd.

6.b ZAŠTITA SPOMENIKA KULTURE U HRVATSKOJ **(dvopredmetni)**

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Pavuša Vežić, redoviti profesor

SEMESTAR: II. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI U TJEDNU: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Predmet Zaštita spomenika kulture u Hrvatskoj u sklopu studija povijesti umjetnosti tumači konzervatorsko-restauratorsku teoriju i praksu u nas kao zasebnu struku, nastalu u tijesnoj vezi sa znanošću o povijesti umjetnosti koja se u Hrvatskoj razvija od sredine 19. st., a s ciljem čuvanja povijesne, umjetničke i kulturne baštine. Građa je razvrstana u dva tematska bloka: graditeljsko nasljeđe i pokretna dobra. Oba se razmatraju na razini pravne i teorijske podloge o čuvanju baštine te na odgovarajućim metodama konzervatorske prakse i restauratorskih zahvata. Analiza se vrši na temelju dokumentacije i literature o radovima na spomenicima kulture, ili, pak, obilaskom onih spomenika u naravi u nas na kojima se upravo izvode konzervatorski i restauratorski zahvati. Metodske jedinice kao na pr. revitalizacija povijesnih građevina, njihova konzervacija, restauracija, rekonstrukcija, adaptacija i sl.; zatim, istraživački postupak, povijesna građa i dokumentacija, projekti; te restauracija slika i kipova, keramike i metala, i td. – obrađuju se na stvarnim primjerima iz prakse i u okviru teorije o metodama struke. Težište građe odnosi se na iskustva konzervatorskih i restauratorskih ustanova u Hrvatskoj.

Tri su grupe razmatranja:

- 1) Povijest zakonskih odredbi i teorije o zaštiti spomenika kulture u Hrvatskoj.
- 2) Zakon o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske.
- 3) Primjeri iz prakse konzervatorskih i restauratorskih ustanova u Hrvatskoj.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: usmeni ispit, seminarski rad, pohađanje nastave

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

T. Marasović, *Zaštita graditeljskog nasljeđa*, Zagreb - Split 1983., 5-160.; T. Marasović, *Aktivni pristup graditeljskom nasljeđu*, Split 1985., 9-169

Dopunska:

Zakon o zaštiti kulturnih dobara Republike Hrvatske, Zagreb 1999.; I. Babić, *Od ubavog do gubavog*, Split 1994.; G. Gamulin, *Arhitektura u regiji*, Zagreb 1967.; *Godišnjak zaštite kulturne baštine Hrvatske*, sv. 1-25, Zagreb.; Grupa autora, *Zaštita spomenika kulture*, Arhitektura, broj 154., Zagreb 1975.; Grupa autora, *S O S za baštinu*, Arhitektura, broj 160-161., Zagreb 1977.; Grupa autora, *Interpolacije*, Arhitektura, broj 184-185., Zagreb 1983.; Grupa autora, *Obnova Dubrovnika 1979 – 1989.*, Zagreb 1989., Grupa autora, *Urbs*, broj ..., Split ...; D. Kečkemet, *Vicko Andrić*, Split 1993.; M. Klarić, *Uvod u konzervaciju kovina*, Split 1989.; I. Maroević, *Novo u starom*, 11. Zagrebački salon, Zagreb 1976.; M. Prelog, *Prostor-vrijeme*, Zagreb 1973.; D. Vokić, *Lakiranje umjetničkih slika*, Zagreb 1996.; *Zavod za restauriranje umjetnina 1948-1983*, katalog izložbe u povodu 35 godina djelovanja, Zagreb 1983.; *Zbornik zaštite spomenika kulture*, sv. I-XXX, Beograd.

7. POMOĆNE POVIJESNE ZNANOSTI (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Serđo Dokoza, redoviti profesor

SEMESTAR: II. (diplomski studij - znanstveni smjer)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: nema

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Paleografija (definicija, predmet i razvitak paleografije). Latinska paleografija: periodizacija i klasifikacija. Glagoljska i širilska paleografija. *Epigrafika*. (Uvod u epigrafiku i njezin razvoj). Diplomatika (uvod u značenje diplomatike: predmet, opseg, historijat). Nomenklatura opće diplomatike. Razvoj diplomatika u Hrvatskoj i u svijetu). Arhivistika (predmet, definicija, razvoj i zadaci arhivistike). Arhivistika u odnosu na pomoćne povijesne znanosti. Upotreba arhivskih dokumenata u znanstvene svrhe.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno kombinacijom predavanja i seminara.

OBVEZE STUDENATA: Seminarski radi, sudjelovanje u diskusijama, usmeni ispit

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju praktične nastave.

LITERATURA:

Obvezna literatura:

S. Antoljak, "Pomoćne istorijske nauke", Kraljevo, 1971.; J. Stipišić, "Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi", zagreb, 1985.

Dopunska literatura:

R. Bloch, "Latinska epigrafika", Beograd, 1971.; B. Fučić, Glagoljski natpisi, Zagreb, 1982., V. Mošin - S. Traljić, Vodeni znakovi XIII i XIV vijeka, I-III., Zagreb, 1957.; V. Novak, "Latinska paleografija", Beograd, 1987.; "Priručnik iz arhivistike", Zagreb, 1977., F. Šanjek "Osnove latinske paleografije hrvatskog srednjovjekovlja", Zagreb, 1996.; M. Tentor, "Latinsko i slavensko pismo", Zagreb, 1932.

8.a TEORIJA UMJETNOSTI (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: III. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost 19. stoljeća I, Umjetnost 19. stoljeća II i Umjetnost 20. i 21. stoljeća.

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Definicija i podjela teorije umjetnosti u povijesnom slijedu.

Razvoj teorije umjetnosti kroz 18., 19. i 20. stoljeće.

Povijest povijesti umjetnosti. Od antičkog poimanja umjetnika kao zanatlije i utemeljiteljskih početaka povijesti umjetnosti i umjetničke kritike do naših dana (Obraditi poglavlja knjige Uda Kultermana, *Povijest povijesti umjetnosti*: Uvod; Povijest umjetnika; Poussin i francuska Akademija; Poimanje umjetnika u prosvjetiteljstvu; Rasprava o Laokontu; Winckelmannova revolucija; Na putu prema historijskoj znanosti; Goethe kao povjesničar umjetnosti; Povijest umjetnosti romantizma; Berlinska škola povijesti umjetnosti; Jakob Burckhardt i renesansa; Realnost i metoda; Povijest umjetnosti utemeljiteljskog razdoblja; Rasprava o Holbeinu u Dresdenu; Poimanje umjetnosti u doba impresionizma; Bečka škola povijesti umjetnosti; Otkriće forme; Povijest umjetnosti oko 1900.; Povijest umjetnosti ekspresionizma; Utemeljenje ikonologije; Povijest umjetnosti danas).

K razumijevanju umjetnosti.

Ima li napretka u umjetnosti. Rutina i invencija. Moderna i pretpovijesna umjetnost.

Umjetničke teme.

Tema ruke i rada u likovnoj umjetnosti. Jedinka i mnoštvo u umjetnosti. Apokalipsa i rat u umjetnosti. Tema smrti u umjetnosti. Ljubav i erotika u umjetnosti.

Vrijednost i nevrjednost u umjetnosti: fenomen kiča.

Razrješenje dileme: postoji li kič-djelo ili samo kič-čovjek? Spor između kiča i umjetnosti: "radi lijepo" ili "radi dobro". Kič i ukus malograđanina. Umjetnost s porukom i kič. Politika i kič. Moderni totalitarizmi i kič. Elita i masa: modernizam i avangardizam i "umjetnost" za široke narodne slojeve. Obiteljska slavlja i njihova kičizacija. Turizam kao aranžirano i programirano kič-uzbuđenje. Umjetna priroda i suvenir s putovanja. Arhitektura, dizajn i kič. Reklame, mas-mediji i ukus masa. Kič na filmu, Moral, pornokič i pornografija. Dvije grupe interpretatora kiča: supstancijalisti i funkcionalisti. Najčešći oblik kiča: divljenje motivu. Eksperimentalni ili "camp"- kič (osviješteni kič).

Kritika i kritičar.

Osjećaj za kvalitetu i vrijednosna procjena. Subjektivna i objektivna kritika. Kritičar kao posrednik između umjetnika i publike. Kritika koji prati zbivanja u umjetnosti i tzv. kritika na djelu (kritičar kao suučesnik u umjetnosti). Kritičar kao umjetnik a ne promatrač umjetnosti. Teorijski objekt. Teorija avangardne umjetnosti. Dijalektički razvoj avangarde: aktivizam, antagonizam, nihilizam, agonizam, futurizam, dekadencija.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

Udo Kulterman, Povijest povijesti umjetnosti, Kontura, Zagreb, 2002, str. 11-279.; Heinrich Wölfflin, Temeljni pojmovi povijesti umjetnosti, Kontura, Zagreb, str. 31-252.; Gillo Dorfles, Kič, Golden marketing, Zagreb, 1997, str. 25-304.; Oto Bihalji-Merin, Revizija umjetnosti, Jugoslavija, Beograd, 1979, str. 9-281.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950, SANU, Beograd-Novu Sad, 1999, str. 19-387.

Dopunska

Charles Harrison, Art in Theory 1815-1900, Blackwell Publishers, Oxford, 1998.; Ch. Harrison, Art in Theory, 1900-2000, Blackwell Publishers, Oxford, 2003.; Abraham A. Moles, Kič – umetnost sreće, Gradina, Niš; Vera Horvat Pintarič, Od kiča do vječnosti, CDD, Zagreb, 1979.; Ernst H. Gombrich, Umetnost i njena istorija, Nolit, Beograd, 1980.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950., SANU, Beograd-Novu Sad, 1999.; Ivan Focht, Tajna umjetnosti, Školska knjiga, Zagreb, 1976.; J. Chevalier, A. Gheerbrant, Rječnik simbola, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1983.; Renato Poggioli, Teorija avangardne umetnosti, Nolit, Beograd, 1975.; Mario de Micheli, Umjetničke avangarde XX. stoljeća, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1990.; Jukka Gronow, Sociologija ukusa, Naklada Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 2000.; N. Mišević, M. Zinaić, Plastički znak, ICR, Rijeka, 1981.; Konrad Fiedler, O prosuđivanju dela likovne umetnosti; Moderni naturalizam i umetnička istina, BIGZ, Beograd, 1980.; Arnold Hauser, Sociologija umjetnosti 1, 2, Školska knjiga, Zagreb, 1986.; Jan Bialostocki, Povijest umjetnosti i humanističke znanosti, GZH, Zagreb, 1986.; Eric Fernie, Art History and its Methods. A critical anthology. London, 1995.; Giulio Carlo Argan, Studije o modernoj umetnosti, Nolit, Beograd, 1982.; Gillo Dorfles, Moda, Golden marketing, Zagreb, 1997.; Murray Krieger, Teorija kritike, Nolit, Beograd, 1982.; J.J. Winckelmann, H. Wölfflin, A.M. Warburg, Ideal, forma simbol, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 1995.; Danilo Pejović, Nova filozofija umjetnosti, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1972.; Dubravka Oraić Tolić, Teorija citatnosti, GZH, Zagreb, 1990.

Internet izvori:

www.artchive.com/critic.htm

www.zeroland.co.nz/art_theory.html

www.newcastle.edu.au/department/fine-art/theory/analysis.htm www.ohio.edu/art/faculty/patin/internetsources.html

8.b TEORIJA UMJETNOSTI (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr.sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: III. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost 19. stoljeća I, Umjetnost 19. stoljeća II i Umjetnost 20. i 21. stoljeća.

BROJ SATI U TJEDNU: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Definicija i podjela teorije umjetnosti u povijesnom slijedu.

Razvoj teorije umjetnosti kroz 18., 19. i 20. stoljeće.

Povijest povijesti umjetnosti. Od antičkog poimanja umjetnika kao zanatlije i utemeljiteljskih početaka povijesti umjetnosti i umjetničke kritike do naših dana (Obraditi poglavlja knjige Uda Kultermana, *Povijest povijesti umjetnosti*: Uvod; Povijest umjetnika; Poussin i francuska Akademija; Poimanje umjetnika u prosvjetiteljstvu; Rasprava o Laokontu; Winckelmannova revolucija; Na putu prema historijskoj znanosti; Goethe kao povjesničar umjetnosti; Povijest umjetnosti romantizma; Berlinska škola povijesti umjetnosti; Jakob Burckhardt i renesansa; Realnost i metoda; Povijest umjetnosti utemeljiteljskog razdoblja; Rasprava o Holbeinu u Dresdenu; Poimanje umjetnosti u doba impresionizma; Bečka škola povijesti umjetnosti; Otkriće forme; Povijest umjetnosti oko 1900.; Povijest umjetnosti ekspresionizma; Utemeljenje ikonologije; Povijest umjetnosti danas).

K razumijevanju umjetnosti.

Ima li napretka u umjetnosti. Rutina i invencija. Moderna i pretpovijesna umjetnost.

Umjetničke teme.

Tema ruke i rada u likovnoj umjetnosti. Jedinka i mnoštvo u umjetnosti. Apokalipsa i rat u umjetnosti. Tema smrti u umjetnosti. Ljubav i erotika u umjetnosti.

Vrijednost i nevrjednost u umjetnosti: fenomen kiča.

Razrješenje dileme: postoji li kič-djelo ili samo kič-čovjek? Spor između kiča i umjetnosti: "radi lijepo" ili "radi dobro". Kič i ukus malograđanina. Umjetnost s porukom i kič. Politika i kič. Moderni totalitarizmi i kič. Elita i masa: modernizam i avangardizam i "umjetnost" za široke narodne slojeve. Obiteljska slavlja i njihova kičizacija. Turizam kao aranžirano i programirano kič-uzbuđenje. Umjetna priroda i suvenir s putovanja. Arhitektura, dizajn i kič. Reklame, mas-mediji i ukus masa. Kič na filmu, Moral, pornokič i pornografija. Dvije grupe interpretatora kiča: supstancijalisti i funkcionalisti. Najčešći oblik kiča: divljenje motivu. Eksperimentalni ili "camp"- kič (osviješteni kič).

Kritika i kritičar.

Osjećaj za kvalitetu i vrijednosna procjena. Subjektivna i objektivna kritika. Kritičar kao posrednik između umjetnika i publike. Kritika koji prati zbivanja u umjetnosti i tzv. kritika na djelu (kritičar kao suučesnik u umjetnosti). Kritičar kao umjetnik a ne promatrač umjetnosti. Teorijski objekt. Teorija avangardne umjetnosti. Dijalektički razvoj avangarde: aktivizam, antagonizam, nihilizam, agonizam, futurizam, dekadencija.

NACIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna

Udo Kulterman, Povijest povijesti umjetnosti, Kontura, Zagreb, 2002, str. 11-279.; Oto Bihalji-Merin, Revizija umjetnosti, Jugoslavija, Beograd, 1979, str. 9-281.; Miško Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950, SANU, Beograd-Novu Sad, 1999, str. 19-387.

Dopunska

Charles Harrison, Art in Theory 1815-1900, Blackwell Publishers, Oxford, 1998.; Ch. Harrison, Art in Theory, 1900-2000, Blackwell Publishers, Oxford, 2003.; Abraham A. Moles, Kič – umetnost sreće, Gradina, Niš; Vera Horvat Pintarič, Od kiča do vječnosti, CDD, Zagreb, 1979.; Ernst H. Gombrich, Umetnost i njena istorija, Nolit, Beograd, 1980.; Miško Šuvaković, 1976.; J.Chevalier, A.Gheerbrant, Rječnik simbola, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1983.; Renato Poggioli, Teorija avangardne umetnosti, Nolit, Beograd, 1975.; Mario de Micheli, Umjetničke avangarde XX. stoljeća, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1990.; N. Mišević, M. Zinaić, Plastički znak, ICR, Rijeka, 1981.; Konrad Fiedler, O prosuđivanju dela likovne umetnosti; Moderni naturalizam i umetnička istina, BIGZ, Beograd, 1980.; Arnold Hauser, Sociologija umjetnosti 1, 2, Školska knjiga, Zagreb, 1986.; Jan Bialostocki, Povijest umjetnosti i humanističke znanosti, GZH, Zagreb, 1986.; J.J. Winckelmann, H. Wölfflin, A.M. Warburg, Ideal, forma simbol, Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 1995.;

Internet izvori:

www.artchive.com/critic.htm

www.zeroland.co.nz/art_theory.html

9.a UMJETNOST NOVIH MEDIJA (jednopedmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: III. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost 19. stoljeća I, Umjetnost 19. stoljeća II i Umjetnost 20. i 21. stoljeća.

BROJ SATI U TJEDNU: 2 sata predavanja + 2 sata seminara

ECTS BODOVI: 7

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Umjetnost novih medija u suvremenom određenju najčešće označava one oblike umjetničke prakse koji koriste netradicionalne metoda, postupke i materijale. U užem smislu to je umjetnost novih tehnologija, multimedije, elektronske i kompjutorsko-informatičke strukture. U tu strukturu uklapaju se dizajn, fotografija, film i video, luminokinetičke umjetničke strukture, umjetnost performansa, nova računalna komunikacijska umjetnost. Od 1960-ih godina do danas ta je umjetnost prisutna u nas i u svijetu i u uskoj je korelaciji s napretkom tehnologije, te se može govoriti o svojevrsnoj interakciji umjetnosti koja koristi tehnologiju koju inovira znanost, te se tako u blisku relaciju dovode umjetnička i znanstvena slika svijeta. S umjetnošću novih medija otpočeli su prvo u nas umjetnici Novih tendencija u šezdesetim godinama (uz ranije pionirske primjere grupe Exat 51 u pedesetim godinama), a kako je riječ o internacionalnom jeziku umjetnosti, to su ti dezideologizirani oblici umjetnosti utjecali i na klimu otvaranja naše umjetnosti u vrijeme socijalizma prema tehnološki naprednijim sredinama, srodnoj umjetnosti «zapadnog» društva. Dakle, umjetnost novih medija sve do kraja 90-ih godina vršila je ulogu približavanja hrvatske umjetnosti najnaprednijim oblicima umjetničke prakse koja je bila situirana upravo u praksi novih medija.

Kolegij bi obrađivao pitanja dizajna kao primijenjene umjetničke aktivnosti, ali i nove umjetničke grane nastale na spoju estetske i uporabne funkcije. Obrađivali bi se primjeri industrijskog dizajna, odnos arhitekture i dizajna, dizajn kao estetska komunikacija u masovnoj serijskoj proizvodnji uporabnih i ukrasnih predmeta. Dizajn u suodnosu prema programiranoj računalnoj umjetnosti, pop-artu i optičkoj umjetnosti (op-art). Prorađivao bi se suodnos tradicionalnih vrsta (slikarstvo, kiparstvo, crtež, grafika) i novih medija i umjetničkih vrsta (fotografija, film, umjetnički video, oblici *umjetnosti ponašanja, performance, happening, konceptualizam...*). Ustanovljavale bi se međusobne interferencije, sličnosti i razlike starih i novih umjetničkih vrsta s obzirom na tehnološka i medijska razlikovanja, te filozofsko-estetska prevrednovanja.

Na polju medija fotografije istraživao bi se suodnos fotografije i slikarstva na primjerima umjetnosti 19. stoljeća (npr. *salonsko slikarstvo* 19. st.). Prorađivao bi se odnos slikarstva i skulpture 20. st. u odnosu prema novim medijima: kroz *popular-art (pop-art), hiperrealizam*. Obradila bi se i fotografije u politici: foto-montaža, retuš, reduktivne i aplikativne obrade fotografije u pokušajima političke instrumentalizacije novoga medija (fašizam, europski realsocijalizam, zemlje socijalističko-komunističkih režima Istoka, totalitarni režimi). Obrađivali bi se i primjeri elektronske obrade slika-prizora kroz montažne postupke audio-vizualnih manipulacija. Tu su i primjeri internetizacije umjetnosti i web-casta. Pratila bi se specijalizirana časopisna produkcija u zemlji i u svijetu, televizijski, filmski i video programi, on-line tekstovi, knjige kroz koje se prezentiraju novi mediji.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Inovacije u hrvatskoj umjetnosti sedamdesetih godina, GSU, Zagreb, MSU, Beograd, 1982, str. 7-91.; Gisele Freund, Fotografija i društvo, GZH, Zagreb, 1981, str. 5-205.; Donald Drew Egbert, Social Radicalism and the Arts, Western Europe, a Cultural History from the French Revolution to 1968, Alfred A. Knopf, New York, 1970., o Novim tendencijama str. 362-378, 699-710.; M. Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950. (izabrana poglavlja), SANU, Beograd – Novi Sad, 1999, str. 19-387.

Dopunska:

Pedesete godine u Hrvatskoj, HDLU, Zagreb, 2004.; H. Turković i suradnici, Video umjetnost u Hrvatskoj: videografija 1971-1999, Filmski ljetopis 18, Hrvatski filmski savez, Zagreb, 1999.; J. Denegri, Umjetnost konstruktivnog pristupa: Exat 51 i Nove tendencije, Horetzky, Zagreb, 2000.; J. Denegri, Dizajn i kultura (zbornik), SIC, Beograd, 1980.; Holger van der Boom, Digitalna estetika, Informator, Zagreb, 1988.; R. Shields, Kulture interneta, Naklada Jesenski i Turk – HSD, Zagreb, 2001.; Fotografija u Hrvatskoj (1848-1951), Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, 1994.; A. Schug, Suvremena stremljenja, Otokar Keršovani, Rijeka, 1969.; A. Čelebonović, Ulepšani svet (slik. buržoaskog realizma od 1860. do 1914.), Jugoslavija, Beograd, 1974.; Enciklopedija moderne arhitekture, Građevinska knjiga, Beograd, 1970.; V. Horvat Pintarić, Od kiča do vječnosti, CDD, Zagreb, 1979.; R. Bastide, Umjetnost i društvo, Školska knjiga, Zagreb, 1981.; E. Lucie Smith, Umjetnost danas, Mladost, Zagreb, 1978.; E.H. Gombrich, Umjetnost i iluzija, Nolit, Beograd, 1984.; M. Byars, The Design Encyclopedia, J.Wiley & Sons, New York, 1994.; N. Pevsner, Izvori moderne arhitekture i dizajna, Jugoslavija, Beograd, 1972.; L. Mumford, Grad u historiji, Naprijed, Zagreb, 1988.; G. Battcock, New Artist Video. A Critical Anthology, New York, E.P. Dutton, 1978.; F. Popper, L'Art r l'age electronique, Hazan, Paris, 1993.; D. Bloch, L'art video 1960 – 1980/82, Flaviana, Locarno, 1982. Internet izvori:

www.culturenet.hr

www.pavedarts.ca www.neural.it/nnews/

<http://hosted.simonbiggs.easynet.co.uk/texts/nma.htm> www.newmedia-art.org

www.interactivearts.org

<http://dialog.walkerart.org>

9.b UMJETNOST NOVIH MEDIJA (dvopredmetni)

NOSITELJ KOLEGIJA: dr. sc. Vinko Srhoj, izvanredni profesor

SEMESTAR: III. (diplomski studij)

STATUS KOLEGIJA: obvezan

UVJET UPISA KOLEGIJA: položeni ispiti iz predmeta Umjetnost 19. stoljeća I, Umjetnost 19. stoljeća II i Umjetnost 20. i 21. stoljeća.

BROJ SATI U TJEDNU: 1 sat predavanja + 1 sat seminara

ECTS BODOVI: 4

SADRŽAJ KOLEGIJA:

Umjetnost novih medija u suvremenom određenju najčešće označava one oblike umjetničke prakse koji koriste netradicionalne metoda, postupke i materijale. U užem smislu to je umjetnost novih tehnologija, multimedije, elektronske i kompjutorsko-informatičke strukture. U tu strukturu uklapaju se dizajn, fotografija, film i video, luminokinetičke umjetničke strukture, umjetnost performansa, nova računalna komunikacijska umjetnost. Od 1960-ih godina do danas ta je umjetnost prisutna u nas i u svijetu i u uskoj je korelaciji s napretkom tehnologije, te se može govoriti o svojevrsnoj interakciji umjetnosti koja koristi tehnologiju koju inovira znanost, te se tako u blisku relaciju dovode umjetnička i znanstvena slika svijeta. S umjetnošću novih medija otpočeli su prvo u nas umjetnici Novih tendencija u šezdesetim godinama (uz ranije pionirske primjere grupe Exat 51 u pedesetim godinama), a kako je riječ o internacionalnom jeziku umjetnosti, to su ti dezideologizirani oblici umjetnosti utjecali i na klimu otvaranja naše umjetnosti u vrijeme socijalizma prema tehnološki naprednijim sredinama, srodnoj umjetnosti «zapadnog» društva. Dakle, umjetnost novih medija sve do kraja 90-ih godina vršila je ulogu približavanja hrvatske umjetnosti najnaprednijim oblicima umjetničke prakse koja je bila situirana upravo u praksi novih medija.

Kolegij bi obrađivao pitanja dizajna kao primijenjene umjetničke aktivnosti, ali i nove umjetničke grane nastale na spoju estetske i uporabne funkcije. Obrađivali bi se primjeri industrijskog dizajna, odnos arhitekture i dizajna, dizajn kao estetska komunikacija u masovnoj serijskoj proizvodnji uporabnih i ukrasnih predmeta. Dizajn u suodnosu prema programiranoj računalnoj umjetnosti, pop-artu i optičkoj umjetnosti (op-art). Prorađivao bi se suodnos tradicionalnih vrsta (slikarstvo, kiparstvo, crtež, grafika) i novih medija i umjetničkih vrsta (fotografija, film, umjetnički video, oblici *umjetnosti ponašanja, performance, happening, konceptualizam...*). Ustanovljavale bi se međusobne interferencije, sličnosti i razlike starih i novih umjetničkih vrsta s obzirom na tehnološka i medijska razlikovanja, te filozofsko-estetska prevrednovanja.

Na polju medija fotografije istraživao bi se suodnos fotografije i slikarstva na primjerima umjetnosti 19. stoljeća (npr. *salonsko slikarstvo* 19. st.). Prorađivao bi se odnos slikarstva i skulpture 20. st. u odnosu prema novim medijima: kroz *popular-art (pop-art), hiperrealizam*. Obradila bi se i fotografije u politici: foto-montaža, retuš, reduktivne i aplikativne obrade fotografije u pokušajima političke instrumentalizacije novoga medija (fašizam, europski realsocijalizam, zemlje socijalističko-komunističkih režima Istoka, totalitarni režimi). Obrađivali bi se i primjeri elektronske obrade slika-prizora kroz montažne postupke audio-vizualnih manipulacija. Tu su i primjeri internetizacije umjetnosti i web-casta. Pratila bi se specijalizirana časopisna produkcija u zemlji i u svijetu, televizijski, filmski i video programi, on-line tekstovi, knjige kroz koje se prezentiraju novi mediji.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE I USVAJANJA ZNANJA: Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave

OBVEZE STUDENATA: Usmeni ispit, seminarski rad, aktivno sudjelovanje u nastavi

PRAĆENJE NASTAVE I OCJENJIVANJE STUDENATA: studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara, te sudjelovati u izvođenju terenske nastave

LITERATURA:

Obvezna:

Inovacije u hrvatskoj umjetnosti sedamdesetih godina, GSU, Zagreb, MSU, Beograd, 1982, str. 7-91.; Gisele Freund, Fotografija i društvo, GZH, Zagreb, 1981, str. 5-205.; M. Šuvaković, Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950. (izabrana poglavlja), SANU, Beograd – Novi Sad, 1999, str. 19-387.

Dopunska:

Donald Drew Egbert, Social Radicalism and the Arts, Western Europe, a Cultural History from the French Revolution to 1968, Alfred A. Knopf, New York, 1970., o Novim tendencijama str. 362-378, 699-710.; Pedesete godine u Hrvatskoj, HDLU, Zagreb, 2004.; H. Turković i suradnici, Video umjetnost u Hrvatskoj: videografija 1971-1999, Filmski ljetopis 18, Hrvatski filmski savez, Zagreb, 1999.; J. Denegri, Umjetnost konstruktivnog pristupa: Exat 51 i Nove tendencije, Horetzky, Zagreb, 2000.; J. Denegri, Dizajn i kultura (zbornik), SIC, Beograd, 1980.; Holger van der Boom, Digitalna estetika, Informator, Zagreb, 1988.; R. Schields, Kulture interneta, Naklada Jesenski i Turk - HSD, Zagreb, 2001.; Fotografija u Hrvatskoj (1848-1951), Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, 1994.; A. Schug, Suvremena stremljenja, Otokar Keršovani, Rijeka, 1969.; A. Čelebonović, Ulepšani svet (slik. buržoaskog realizma od 1860. do 1914.), Jugoslavija, Beograd, 1974.; Enciklopedija moderne arhitekture, Građevinska knjiga, Beograd, 1970.; V. Horvat Pintarić, Od kiča do vječnosti, CDD, Zagreb, 1979.; R. Bastide, Umjetnost i društvo, Školska knjiga, Zagreb, 1981.; E. Lucie Smith, Umjetnost danas, Mladost, Zagreb, 1978.; E.H. Gombrich, Umjetnost i iluzija, Nolit, Beograd, 1984.; M. Byars, The Design Encyclopedia, J.Wiley & Sons, New York, 1994.; N. Pevsner, Izvori moderne arhitekture i dizajna, Jugoslavija, Beograd, 1972.; L. Mumford, Grad u historiji, Naprijed, Zagreb, 1988.; G. Battcock, New Artist Video. A Critical Anthology, New York, E.P. Dutton, 1978.; F. Popper, L'Art et l'age électronique, Hazan, Paris, 1993.; D. Bloch, L'art video 1960 –1980/82, Flaviana, Locarno, 1982.

Internet izvori:

www.culturenet.hr

www.pavedarts.ca www.neural.it/nnews/

<http://hosted.simonbiggs.easynet.co.uk/texts/nma.htm> www.newmedia-art.org

www.interactivearts.org

<http://dialog.walkerart.org>